

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 183 (XXVII) — Nr. 162

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Luni, 9 martie 2015

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 22 din 21 ianuarie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 4 teza a doua raportate la cele ale art. 33 alin. (1), art. 34 alin. (1) și la art. 35 alin. (1) și (2) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România....	2–4
ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	
Decizia nr. 1 din 19 ianuarie 2015 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept)	5–8
INIȚIATIVE LEGISLATIVE ALE CETĂȚENILOR POTRIVIT LEGII NR. 189/1999	
Proiect de lege privind revizuirea Constituției României.....	9–64

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 22**

din 21 ianuarie 2015

referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 4 teza a doua raportate la cele ale art. 33 alin. (1), art. 34 alin. (1) și la art. 35 alin. (1) și (2) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România

Augustin Zegrean	— președinte
Valer Dorneanu	— judecător
Toni Greblă	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Tudorel Toader	— judecător
Claudia-Margareta Krupenschi	— magistrat-asistent

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 4 și ale art. 33—35 din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, excepție ridicată de Leon Straisfeld în Dosarul nr. 3.765/2/2012* al Curții de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal și care constituie obiectul Dosarului nr. 716D/2014 al Curții Constituționale.

2. Dezbaterile au avut loc în ședința publică din 15 ianuarie 2015, în prezența reprezentantului Ministerului Public, procuror Liviu-Daniel Arcer, fiind consemnate în încheierea de la acea dată, când Curtea, având în vedere cererea de întrerupere a deliberărilor pentru o mai bună studiere a problemelor ce formează obiectul cauzei, a dispus, în temeiul dispozițiilor art. 57 și ale art. 58 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, amânarea pronunțării pentru 21 ianuarie 2015, dată la care a pronunțat prezenta decizie.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

3. Prin Încheierea din 17 februarie 2014, pronunțată în Dosarul nr. 3.765/2/2012*, **Curtea de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 4 și ale art. 33—35 din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România**, excepție ridicată de Leon Straisfeld într-o cauză având ca obiect soluționarea unui recurs formulat împotriva sentinței prin care autoritățile publice pârâte au fost obligate la emiterea actelor de despăgubire constând în titlul de despăgubire și titlul de plată, pentru o anumită sumă de bani.

4. **În motivarea excepției de neconstituționalitate** autorul acesteia susține că dispozițiile art. 4 teza a doua raportate la cele ale art. 33—35 din Legea nr. 165/2013 contravin normelor constituționale ale art. 4 alin. (2), art. 15 alin. (2), art. 16, art. 21 alin. (1)—(3) și art. 53 alin. (2), precum și prevederilor art. 6, 13 și 14 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și art. 1 din Protocolul nr. 12 la Convenție.

5. În esență, se arată că principiul neretroactivității este flagrant încălcat prin aceea că noua lege în materia finalizării procesului de despăgubire — Legea nr. 165/2013 — impune, prin dispozițiile legale criticate, respectarea unor termene administrative noi, diferite față de cele în vigoare la momentul formulării și înregistrării cererilor de retrocedare sub imperiul Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, fără a ține cont de drepturile anterior câștigate. Dispozițiile art. 33 din Legea nr. 165/2013 prevăd anumite termene, între 12 și 36 de luni, în care entitățile investite de lege au obligația de a soluționa cererile formulate potrivit Legii nr. 10/2001. Aceste termene, care variază în funcție de gradul de încărcare a autorităților publice competente să le soluționeze și de numărul de cereri rămase nerezolvate, încep să curgă de la 1 ianuarie 2014. Totodată, legea nouă nu a abrogat niciuna din dispozițiile Legii nr. 10/2001, astfel că art. 25 din aceasta, care prevede un termen de 60 de zile în care unitatea deținătoare are obligația de a pronunța o decizie asupra cererii de restituire în natură, rămâne aplicabil în continuare. Or, în condițiile în care Legea nr. 165/2013 nu face distincție între etapa în care se află cererile sau cauzele de retrocedare la momentul intrării sale în vigoare, rezultă că aplicarea noilor termene specifice procedurii administrative inclusiv cererilor de chemare în judecată aflate în curs de soluționare pe rolul instanțelor judecătorești, introduse înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 165/2013, contravine principiului neretroactivității legii.

6. Prin modificarea legislației incidente în materia restituirii proprietăților și aplicarea retroactivă a acesteia inclusiv în privința cauzelor aflate pe rolul instanțelor judecătorești, se încalcă și principiul imparțialității judecătorilor, care nu pot judeca prin luarea în considerare a propriei convingeri, a practicii judiciare sau a deciziilor pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție în soluționarea unor recursuri în interesul legii. Or, neretroactivitatea legii constituie o garanție fundamentală a drepturilor constituționale, a libertății și siguranței persoanei și nu se poate pretinde unui subiect de drept să răspundă pentru conduita pe care a avut-o în cadrul ordinii de drept în vigoare la un moment dat și să prevadă o reglementare viitoare a legiuitorului, prin care este normată o altă conduită.

7. Dispozițiile legale criticate contravin și principiului egalității în drepturi, deoarece nu oferă drepturi egale pentru toate persoanele care au formulat cereri potrivit Legii nr. 10/2001, creând inegalități majore între persoanele care au depus cereri la entitățile investite de lege aflate în diverse localități sau părți din teritoriul țării. Astfel, beneficiarii termenelor mai scurte au un regim preferențial față de cei ce sunt obligați să aștepte termene mai lungi, cauza discriminării create fiind dată de gradul de încărcare și numărul cererilor rămase nesoluționate de entitatea investită de lege la intrarea în vigoare a actului normativ criticat.

8. În opinia autorului excepției, dispozițiile art. 4 și ale art. 33—35 din Legea nr. 165/2013 aduc atingere și dreptului de acces la justiție, exercitarea acestuia fiind permisă doar după curgerea unui termen de 6 luni calculat din momentul expirării

celorlalte termene de 12, 24 și 36 de luni stabilite pentru soluționarea cererilor/notificărilor de restituire, fără a exista vreo justificare sau o necesitate în sensul prevederilor art. 53 alin. (2) din Constituție. Prin aceleași norme este încălcat, de altfel, și dreptul părților la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil, având în vedere și faptul că termenele mai sus menționate încep să curgă de la data de 1 ianuarie 2014. Depășirea termenului rezonabil echivalează cu lipsa despăgubirilor, cu refuzul de a efectua plata și cu ingerința statului în exercitarea dreptului de proprietate al persoanei îndreptățite.

9. Curtea de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

10. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

11. **Avocatul Poporului** consideră că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 4 raportate la cele ale art. 33 din Legea nr. 165/2013 este inadmisibilă, având în vedere că, prin Decizia nr. 88 din 27 februarie 2014, Curtea Constituțională a admis această excepție; cât privește excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 4 raportate la cele ale art. 34 din Legea nr. 165/2013, arată că aceasta a devenit inadmisibilă, în urma pronunțării, de către Curtea Constituțională, a Deciziei nr. 269 din 7 mai 2014, iar referitor la dispozițiile art. 35 din Legea nr. 165/2013, apreciază că sunt constituționale.

12. Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Guvernul nu au comunicat punctele lor de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului și dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

13. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

14. Obiectul excepției de neconstituționalitate, potrivit încheierii de sesizare, îl constituie prevederile art. 4 și ale art. 33—35 din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 278 din 17 mai 2013, cu modificările și completările ulterioare. Analizând motivarea autorului excepției, Curtea constată că obiectul acesteia îl constituie, în realitate, prevederile art. 4 teza a doua raportate la cele ale art. 33 alin. (1), art. 34 alin. (1) și la art. 35 alin. (1) și (2) din Legea nr. 165/2013, care au următorul conținut:

— Art. 4 teza a doua: „*Dispozițiile prezentei legi se aplică (...) cauzelor în materia restituirii imobilelor preluate abuziv, aflate pe rolul instanțelor (...) la data intrării în vigoare a prezentei legi.*”;

— Art. 33 alin. (1): „(1) *Entitățile investite de lege au obligația de a soluționa cererile formulate potrivit Legii nr. 10/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, înregistrate și nesoluționate până la data intrării în vigoare a prezentei legi și de a emite decizie de admitere sau de respingere a acestora, după cum urmează:*

a) *în termen de 12 luni, entitățile investite de lege care mai au de soluționat un număr de până la 2.500 de cereri;*

b) *în termen de 24 de luni, entitățile investite de lege care mai au de soluționat un număr cuprins între 2.500 și 5.000 de cereri;*

c) *în termen de 36 de luni, entitățile investite de lege care mai au de soluționat un număr de peste 5.000 de cereri.*”;

— Art. 34 alin. (1): „(1) *Dosarele înregistrate la Secretariatul Comisiei Centrale pentru Stabilirea Despăgubirilor vor fi soluționate în termen de 60 de luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, cu excepția dosarelor de fond funciar, care vor fi soluționate în termen de 36 de luni.*”;

— Art. 35 alin. (1) și (2): „(1) *Deciziile emise cu respectarea prevederilor art. 33 și 34 pot fi atacate de persoana care se consideră îndreptățită la secția civilă a tribunalului în a cărui circumscripție se află sediul entității, în termen de 30 de zile de la data comunicării.*

(2) *În cazul în care entitatea investită de lege nu emite decizia în termenele prevăzute la art. 33 și 34, persoana care se consideră îndreptățită se poate adresa instanței judecătorești prevăzute la alin. (1) în termen de 6 luni de la expirarea termenelor prevăzute de lege pentru soluționarea cererilor.*”

15. În motivarea excepției de neconstituționalitate sunt invocate prevederile constituționale ale art. 4 alin. (2), art. 15 alin. (2) referitoare la principiul neretroactivității legii, cu excepția legii penale sau contravenționale mai favorabile, art. 16 — *Egalitatea în drepturi*, art. 21 alin. (1)—(3) privind accesul liber la justiție și dreptul părților la un proces echitabil și la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil și ale art. 53 alin. (2) care enumeră expres și limitativ condițiile și situațiile în care este permisă restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți. De asemenea, invocând art. 20 alin. (2) din Constituție, referitor la principiul aplicării cu prioritate a reglementărilor internaționale privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, față de legile interne, cu excepția cazului în care Constituția și legile interne conțin dispoziții mai favorabile, autorul excepției consideră că sunt încălcate și prevederile art. 6 — *Dreptul la un proces echitabil*, art. 13 — *Dreptul la un recurs efectiv* și ale art. 14 — *Interzicerea discriminării* din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și ale și art. 1 din Protocolul nr. 12 la Convenție, referitoare la interzicerea generală a discriminării.

16. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că litigiul în cadrul căruia a fost invocată excepția de neconstituționalitate are ca obiect soluționarea recursului formulat de autorul excepției împotriva sentinței prin care autoritățile publice pârâte au fost obligate la emiterea actelor de despăgubire constând în titlul de despăgubire și titlul de plată, pentru o anumită sumă de bani. Așadar, în momentul introducerii acțiunii de chemare în judecată — anterior intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013 — dosarul de despăgubire depășise prima etapă administrativă, cea a soluționării notificării de către entitatea investită de lege, sentința civilă atacată obligând Comisia Centrală pentru Stabilirea Despăgubirilor să soluționeze dosarul în sensul emiterii actelor de despăgubire.

17. Raportat la circumstanțele specifice litigiului, Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 4 teza a doua raportate la cele ale art. 33 alin. (1) din Legea nr. 165/2013 urmează a fi respinsă ca inadmisibilă. Aceasta deoarece, prin conținutul lor normativ, referitor la reglementarea unor termene noi înăuntrul cărora entitățile investite de lege au obligația de a soluționa cererile formulate potrivit Legii nr. 10/2001, înregistrate și nesoluționate până la data intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013, și de a emite decizie de admitere sau de respingere a acestora, textele legale criticate nu au incidență în cauza de față, condiție de admisibilitate a excepției de neconstituționalitate prevăzută de art. 29 alin. (1) din Legea

nr. 47/1992. Întrucât nu este îndeplinită condiția peremptorie a admisibilității excepției, nu poate fi pusă în discuție nici aplicarea, în cauză, a Deciziei nr. 88 din 27 februarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 281 din 16 aprilie 2014, prin care Curtea a constatat că dispozițiile art. 4 teza a doua din Legea nr. 165/2013 sunt constituționale în măsura în care termenele prevăzute la art. 33 din aceeași lege nu se aplică și cauzelor în materia restituirii imobilelor preluate abuziv, aflate pe rolul instanțelor la data intrării în vigoare a legii.

18. Curtea constată că în cauză sunt aplicabile dispozițiile art. 34 alin. (1) din Legea nr. 165/2013, fiind vorba, în cauză, despre o procedură desfășurată în fața Comisiei Centrale pentru Stabilirea Despăgubirilor. Referitor la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 4 teza a doua prin raportare la cele ale art. 34 alin. (1) din Legea nr. 165/2013, prin Decizia nr. 269 din 7 mai 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 513 din 9 iulie 2014, Curtea a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că prevederile art. 4 teza a doua din Legea nr. 165/2013 sunt constituționale în măsura în care termenele prevăzute la art. 34 alin. (1) din aceeași lege nu se aplică și cauzelor în materia restituirii imobilelor preluate abuziv, aflate pe rolul instanțelor la data intrării în vigoare a legii. Având în vedere că autorul excepției formulează critici de neconstituționalitate care vizează dispozițiile art. 4 teza a doua raportate la art. 34 alin. (1) din Legea nr. 165/2013 în interpretarea ce a fost exclusă, prin decizia menționată, cadrului constituțional, precum și faptul că aceasta a fost pronunțată la un moment ulterior sesizării instanței constituționale în prezenta cauză, Curtea, în temeiul art. 29 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, constată că excepția de neconstituționalitate a acestor dispoziții a devenit inadmisibilă.

Deși în cauza de față Curtea va pronunța o atare soluție, se impune precizarea că, în temeiul deciziei de admitere mai sus menționate, prezenta decizie poate constitui motiv de revizuire, potrivit art. 322 pct. 10 din Codul de procedură civilă din anul 1865 sau art. 509 alin. (1) pct. 11 din Codul de procedură civilă actual, după caz, dacă litigiul a fost definitiv soluționat în timp ce excepția de neconstituționalitate se afla, spre soluționare, pe rolul Curții Constituționale, deoarece aceasta a fost ridicată anterior publicării Deciziei nr. 269 din 7 mai 2014 în Monitorul Oficial al României, Partea I. În consecință, soluția procedurală în cauza de față nu împiedică, ci, din contră, dă posibilitatea valorificării deciziei de admitere menționate în condițiile arătate. (a se vedea, în acest sens, *mutatis mutandis*, și Decizia nr. 301 din 5 iunie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 558 din 28 iulie 2014, paragraful 20).

19. În ce privește dispozițiile art. 4 teza întâi raportate la cele ale art. 35 alin. (1) și (2) din Legea nr. 165/2013, Curtea observă că acestea se referă la căi de atac în justiție împotriva deciziilor emise cu respectarea termenelor prevăzute de art. 33 și art. 34, precum și împotriva lipsei unei decizii de compensare în puncte, după expirarea termenelor prevăzute de lege. Prin urmare, autorul excepției critică un text de lege care, teoretic, va fi aplicabil abia după împlinirea termenelor prevăzute de cele două articole menționate. Rezultă că art. 35 nu este, în acest moment procesual, incident în cauză, neavând legătură cu soluționarea acesteia, în sensul dispozițiilor art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992. Având în vedere aceste aspecte, Curtea urmează să respingă excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 4 teza întâi raportate la cele ale art. 35 alin. (1) și (2) din Legea nr. 165/2013, ca inadmisibilă.

20. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

1. Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 4 teza a doua raportate la cele ale art. 33 alin. (1) și ale art. 35 alin. (1) și (2) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, excepție ridicată de Leon Straisfeld în Dosarul nr. 3.765/2/2012* al Curții de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal.

2. Respinge, ca devenită inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 4 teza a doua raportate la cele ale art. 34 alin. (1) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, excepție ridicată de același autor în același dosar al aceleiași instanțe judecătorești.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel București — Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 21 ianuarie 2015.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
AUGUSTIN ZEGREAN

Magistrat-asistent,
Claudia-Margareta Krupenschi

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT

DECIZIA Nr. 1**din 19 ianuarie 2015**

Dosar nr. 12/1/2014/HP/C

Iulia Cristina Tarcea	— vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, președintele completului
Lavinia Curelea Roxana Popa	— președintele Secției I civile — președintele delegat al Secției a II-a civile
Ionel Barbă	— președintele Secției de contencios administrativ și fiscal
Elena Floarea Mihaela Tăbărcă	— judecător la Secția I civilă — judecător la Secția I civilă — judecător-raportor
Bianca Elena Țăndărescu Carmen Elena Popoiag Lavinia Dascălu Marioara Isailă	— judecător la Secția I civilă — judecător la Secția I civilă — judecător la Secția I civilă — judecător la Secția a II-a civilă
Marian Budă	— judecător la Secția a II-a civilă
Minodora Condoiu	— judecător la Secția a II-a civilă
Eugenia Voicheci	— judecător la Secția a II-a civilă — judecător-raportor
Cosmin Horia Mihăianu	— judecător la Secția a II-a civilă
Carmen Sîrbu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Gheorghita Luțac	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Iuliana Rîciu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Dana Iarina Vartires	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal — judecător-raportor
Iuliana Măiereanu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept ce formează obiectul Dosarului nr. 12/1/2014/HP/C a fost constituit conform dispozițiilor art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă și ale art. 27⁵ alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare.

Ședința este prezidată de doamna judecător Iulia Cristina Tarcea, vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

La ședința de judecată participă doamna Mihaela Lorena Mitroi, magistrat-asistent desemnat în conformitate cu dispozițiile art. 27⁶ din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare.

Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a luat în examinare sesizarea formulată de Curtea de Apel Constanța — Secția I civilă în Dosarul nr. 3.626/118/2013 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea modului de interpretare și

aplicare a dispozițiilor art. 169 alin. (3) raportat la art. 169 alin. (1) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, respectiv a dispozițiilor art. 169 alin. (6) raportat la art. 100 din Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, în sensul de a se stabili dacă persoanele pensionate în perioada 1.04.2001—1.01.2011 și, în special, în perioada 1.04.2001—2.11.2008 beneficiază de majorarea cu 50% a punctajului anual pentru perioadele în care au desfășurat activități în locuri de muncă încadrate în condiții speciale după 1.04.2001.

Magistratul-asistent prezintă referatul cauzei, arătând că la dosarul cauzei au fost depuse: practică judiciară și raportul întocmit de judecătorii-raportori. Se mai referă că raportul a fost comunicat părților, în conformitate cu dispozițiile art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă și că apelantul-reclamant, prin avocat, a formulat un punct de vedere privind chestiunea de drept supusă judecării. De asemenea, se referă că s-a depus la dosar opinia specialiștilor în materie de la Facultatea de Drept din cadrul Universității din București, respectiv domnul profesor universitar doctor Alexandru Athanasiu și doamna doctorand Ana Maria Vlăsceanu.

Doamna judecător Iulia Cristina Tarcea, președintele completului de judecată, a constatat că nu există chestiuni prealabile sau excepții, iar completul de judecată a rămas în pronunțare asupra sesizării privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

1. Titularul și obiectul sesizării

Curtea de Apel Constanța — Secția I civilă a dispus, prin Încheierea din data de 30 septembrie 2014, în Dosarul nr. 3.626/118/2013, sesizarea din oficiu a Înaltei Curți de Casație și Justiție, în baza art. 519 din Codul de procedură civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la următoarea chestiune de drept: *modul de interpretare și aplicare a prevederilor art. 169 alin. (3) raportat la art. 169 alin. (1) din Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, respectiv a dispozițiilor art. 169 alin. (6) raportat la art. 100 din Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, în sensul de a se stabili dacă persoanele pensionate în perioada 1.04.2001—1.01.2011 și, în special, în perioada 1.04.2001—2.11.2008 beneficiază de majorarea cu 50% a punctajului anual pentru perioadele în care au desfășurat activități în locuri de muncă încadrate în condiții speciale după 1.04.2001.*

2. Expunerea succintă a procesului

În fapt, reclamantul C.D.O. a fost pensionat la data de 20.01.2011, drepturile fiindu-i stabilite începând cu 22.10.2010 în baza Legii nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, cu modificările și completările ulterioare.

Reclamantul a desfășurat activități în locuri de muncă încadrate în condiții speciale, după data de 1.04.2001.

Pârâta Casa Județeană de Pensii Constanța nu a acordat majorarea de punctaj pentru perioada lucrată în condiții speciale de muncă, soluția fiind confirmată de prima instanță, prin Sentința civilă nr. 4.627 din 16 decembrie 2013 a Tribunalului

Constanța, pronunțată în Dosarul nr. 3.626/118/2013, cu motivarea că nu există un temei legal în acest sens.

Împotriva sentinței pronunțate de Tribunalul Constanța reclamantul a declarat apel, iar Curtea de Apel Constanța, în cadrul soluționării apelului, a sesizat Înalta Curte de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la chestiunea de drept dedusă judecătii și a dispus suspendarea cauzei, potrivit dispozițiilor art. 520 alin. (2) din Codul de procedură civilă.

3. Motivele de admisibilitate reținute de titularul sesizării

În actul de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Încheierea civilă din data de 30 septembrie 2014, Curtea de Apel Constanța — Secția I civilă a apreciat că sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă, motivat de faptul că:

a) De lămurirea modului de interpretare/aplicare a dispozițiilor legale ce fac obiectul sesizării depinde soluționarea pe fond a cauzei, întrucât:

Prin acte normative succesive, au fost acordate unele beneficii persoanelor care au desfășurat activități în locuri de muncă încadrate în grupele I și a II-a de muncă, respectiv în condiții speciale sau deosebite de muncă.

Prin Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, au fost unificate aceste reglementări.

Astfel, prin art. 100 din Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, s-a stabilit un beneficiu constând în majorarea punctajelor lunare cu 25% pentru persoanele care au activat în grupa a II-a de muncă anterior datei de 1.04.2001, respectiv în condiții deosebite după această dată, și cu 50% pentru persoanele care au activat în grupa I de muncă anterior datei de 1.04.2001, respectiv în condiții speciale după această dată.

Instanța de trimitere a reținut că aceste prevederi se aplică persoanelor pensionate sub imperiul Legii nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, în timp ce situația persoanelor pensionate anterior intrării în vigoare a acestei legi este reglementată de art. 169 din Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, în mod diferit.

Astfel, primul alineat al art. 169 din legea menționată se referă numai la beneficiul pentru activitățile desfășurate în locuri încadrate în grupa I și/sau grupa a II-a de muncă, iar nu și la activitățile desfășurate în condiții speciale sau deosebite de muncă. Al doilea alineat se referă la persoanele pensionate în perioada 1.04.2001—2.11.2008 și numai la beneficiul prevăzut de alin. (1), deci cel acordat doar pentru activitățile desfășurate în locuri încadrate în grupa I și grupa a II-a de muncă, iar nu și la activitățile desfășurate în condiții speciale sau deosebite de muncă.

Pentru persoanele înscrise la pensie anterior intrării în vigoare a Legii nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, alin. (6) face referire doar la aplicarea art. 100 lit. a), care se referă la condiții deosebite de muncă, iar nu și la lit. b) care se referă la condiții speciale.

b) Problema de drept enunțată este nouă, deoarece Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat printr-o altă hotărâre asupra acestei chestiuni.

c) Problema de drept nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, conform evidențelor Înaltei Curți de Casație și Justiție, astfel cum rezultă din datele publice afișate pe portalul de internet al acestei instanțe.

4. Punctul de vedere al părților cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

Apelantul-reclamant C.D.O. a invocat principiile egalității și contributivității și a susținut că nu se justifică diferența de tratament rezultată din acordarea dreptului la un punctaj suplimentar numai persoanelor care au desfășurat activități în condiții deosebite de muncă.

Intimata-pârâtă Casa Județeană de Pensii Constanța nu și-a exprimat opinia cu privire la chestiunea de drept ce face obiectul sesizării.

5. Punctul de vedere al completului de judecată cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

În opinia completului de judecată, distincția între asigurați, care atrage sau nu beneficiul acordării majorării punctajului pentru activitățile desfășurate în condiții speciale, este numai data pensionării care, având în vedere că depinde de îndeplinirea unei condiții de vârstă, transformă acest criteriu într-unul de diferențiere bazat pe vârstă, considerat în principiu discriminatoriu.

În acest sens, s-a arătat că trebuie avute în vedere și dispozițiile art. 2 alin. (2) din Legea nr. 226/2006 privind încadrarea unor locuri de muncă în condiții speciale, în vigoare până la 1 ianuarie 2011.

6. Punctul de vedere teoretic exprimat de specialiștii din cadrul Facultății de Drept — Universitatea din București

La data de 8 decembrie 2014 a fost înregistrat la dosar punctul de vedere formulat de specialiștii în materie de la Facultatea de Drept din cadrul Universității din București, respectiv domnul profesor universitar doctor Alexandru Athanasiu și doamna doctorand Ana Maria Vlăsceanu.

Potrivit opiniei exprimate, s-a apreciat că persoanele care au desfășurat activități în locuri de muncă încadrate în condiții speciale sau alte condiții de muncă nu vor putea beneficia de majorarea punctajelor lunare reglementată de art. 100 din Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, în cazul în care dreptul lor la pensie s-a deschis anterior intrării în vigoare a acestui act normativ, întrucât o interpretare diferită a dispozițiilor legale în discuție ar echivala cu un adaos nepermis la lege.

Referitor la situația discriminatorie invocată, s-a susținut că tratamentul diferit aplicat asiguraților nu izvorăște din încălcarea principiului nediscriminării pe criteriul vârstei, ci din încălcarea principiului „la condiții egale de pensionare, pensii egale”.

În acest sens, s-a argumentat că persoanele ale căror drepturi la pensie s-au deschis anterior intrării în vigoare a Legii nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, și care au desfășurat activități în locuri de muncă încadrate în condiții speciale se află într-o situație comparabilă cu persoanele care au desfășurat activități în locuri de muncă încadrate în condiții deosebite de muncă, motiv pentru care nu se justifică diferența de tratament rezultată din acordarea dreptului la un supliment de punctaj lunar numai celor care au prestat munca în condiții deosebite de muncă.

Mai mult, in justiția diferenței de tratament este accentuată și de faptul că persoanele care au desfășurat activități în locuri de muncă încadrate în condiții speciale au prestat munca în condiții mai grele prin comparație cu cele care au desfășurat activități în locuri de muncă încadrate în condiții deosebite.

În acest context, s-a menționat că situația de discriminare generată de prevederile art. 169 alin. (6) din Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, subzistă numai între persoanele care au desfășurat activitatea în condiții deosebite de muncă și, respectiv, în condiții speciale de muncă, nu și față de acele persoane care au prestat activitatea în alte condiții de muncă, având în vedere faptul că noțiunea de „alte condiții de muncă” a fost introdusă în legislația românească prin Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, Legea nr. 19/2000 reglementând numai condițiile deosebite și condițiile speciale de muncă.

În concluzie, s-a apreciat că această situație de discriminare creată prin intermediul dispozițiilor art. 169 alin. (6) din Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, nu poate fi înlăturată prin aplicarea dispozițiilor art. 27 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, întrucât instanța de judecată nu se poate substitui legiuitorului.

7. Jurisprudența instanțelor naționale în materie

7.1. Opinia majoritară conturată prin soluțiile pronunțate de instanțele judecătorești a fost în sensul că persoanelor pensionate în perioada 1.04.2001—1.01.2011 nu li se aplică dispozițiile art. 100 raportat la art. 169 alin. (3) și (6) din Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, deoarece art. 169 nu se referă la condițiile speciale de muncă, iar art. 100 vizează doar persoanele pensionate sub imperiul Legii nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare.

7.2. Într-o opinie minoritară, s-a apreciat că, deși dispozițiile art. 169 alin. (6) din Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, fac trimitere expresă doar la dispozițiile art. 100 lit. a), totuși neaplicarea dispozițiilor art. 100 lit. b) și persoanelor ale căror drepturi de pensie s-au deschis anterior intrării în vigoare a Legii nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, ar conduce la o discriminare a acestora față de persoanele ale căror drepturi de pensie s-au deschis în aceeași perioadă, însă au desfășurat, ulterior datei de 1 aprilie 2001, activități în locuri de muncă încadrate în condiții deosebite, potrivit legii.

8. Jurisprudența Curții Constituționale

Instanța de contencios constituțional a respins excepțiile de neconstituționalitate invocate în legătură cu dispozițiile art. 100 și art. 169 din Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare.

9. Raportul asupra chestiunii de drept

Prin raportul întocmit în cauză, în conformitate cu dispozițiile art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă, s-a apreciat că sunt îndeplinite cumulativ condițiile de admisibilitate pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile, potrivit dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă, numai în ceea ce privește interpretarea prevederilor art. 169 alin. (6) raportat la art. 100 lit. b) din Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare. Totodată, s-a apreciat că este inadmisibilă sesizarea privitoare la interpretarea dispozițiilor art. 169 alin. (3) raportat la alin. (1) al aceluiași articol din Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, precum și referitor la persoanele pensionate în perioada 1 aprilie 2001—2 noiembrie 2008, întrucât excedează obiectului cauzei.

Asupra fondului sesizării, opinia judecătorilor-raportori a fost că interpretarea dispozițiilor art. 169 alin. (6) din Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, este în sensul că nu se acordă majorarea cu 50% a punctajului anual persoanelor care și-au desfășurat activitatea în condiții speciale de muncă după data de 1 aprilie 2001 și înscrise la pensie anterior intrării în vigoare a Legii nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare.

10. Înalta Curte de Casație și Justiție

Examinând sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, raportul întocmit de judecătorii-raportori, punctele de vedere formulate de părți și chestiunea de drept ce se solicită a fi dezlegată, constată următoarele:

Prin reglementarea cuprinsă în art. 519 din Codul de procedură civilă, legiuitorul a instituit o serie de condiții de admisibilitate pentru declanșarea procedurii de sesizare în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, condiții care trebuie să fie întrunite în mod cumulativ, după cum urmează:

1. existența unei cauze aflate în curs de judecată;
2. instanța care sesizează Înalta Curte de Casație și Justiție să judece cauza în ultimă instanță;
3. cauza care face obiectul judecății să se afle în competența legală a unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului investit să soluționeze cauza;
4. soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată să depindă de chestiunea de drept a cărei lămurire se cere;
5. chestiunea de drept a cărei lămurire se cere să fie nouă;
6. chestiunea de drept nu a făcut obiectul statuării Înaltei Curți de Casație și Justiție și nici obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

Procedând, în prealabil, la o analiză asupra admisibilității sesizării, se constată că primele trei condiții sunt îndeplinite, întrucât Curtea de Apel Constanța este legal investită cu soluționarea unui apel într-o cauză având ca obiect o cerere îndreptată împotriva casei teritoriale de pensii și urmează să pronunțe o hotărâre judecătorească definitivă, potrivit dispozițiilor art. 155 alin. (2) din Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare.

Cât privește condiția de admisibilitate privind ivirea unei chestiuni de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată, se constată că, față de obiectul cauzei, cerința enunțată este îndeplinită numai în ceea ce privește interpretarea prevederilor art. 169 alin. (6) raportat la art. 100 lit. b) din Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare.

Sesizarea privind interpretarea dispozițiilor art. 169 alin. (3) raportat la alin. (1) al aceluiași articol din Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, excedează obiectului cauzei, față de precizările formulate de apelantul-reclamant și consemnate în încheierea de ședință din data de 9 septembrie 2014, pronunțată de Curtea de Apel Constanța — Secția I civilă în Dosarul nr. 3.626/118/2013.

Totodată, excedează obiectului cauzei sesizarea referitoare la persoanele pensionate în perioada 1 aprilie 2001—2 noiembrie 2008, constatându-se că reclamantul, în valorificarea pretențiilor formulate, se raportează la o perioadă care nu poate fi cuprinsă în acest interval, data pensionării sale fiind 20 ianuarie 2011.

Față de aceste precizări, se constată că soluționarea pe fond a cauzei depinde numai de lămurirea chestiunii de drept referitoare la interpretarea dispozițiilor art. 169 alin. (6) raportat la art. 100 lit. b) din Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, în timp ce pentru celelalte aspecte invocate nu este îndeplinită această condiție, obligatorie pentru însăși admisibilitatea sesizării.

Este îndeplinită și cerința noutății problemei de drept supusă interpretării, astfel cum a fost circumstanțiată anterior, întrucât aceasta nu a primit o dezlegare din partea instanțelor, de o manieră suficientă să antreneze declanșarea procedurii recursului în interesul legii.

De asemenea, trebuie menționat că, asupra acestei chestiuni, Înalta Curte nu a statuat, litigiile privind drepturile de pensie și asigurările sociale nefiind cuprinse în sfera de competență materială a instanței supreme, și nu există un recurs în interesul legii cu un obiect similar, în curs de soluționare.

Prin urmare, potrivit celor arătate mai sus, se constată că sunt îndeplinite toate condițiile de admisibilitate pentru declanșarea procedurii hotărâri prealabile numai în ceea ce privește interpretarea dispozițiilor art. 169 alin. (6) raportat la art. 100 lit. b) din Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, drept pentru care sesizarea va fi admisă în parte, urmând ca, în ceea ce privește interpretarea dispozițiilor art. 169 alin. (3) raportat la art. 169 alin. (1) din Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, respectiv interpretarea textelor de lege vizând persoanele pensionate în perioada 1 aprilie 2001—2 noiembrie 2008, sesizarea să fie respinsă ca inadmisibilă, deoarece soluționarea pe fond a cauzei nu depinde de lămurirea acestor chestiuni.

Pornind de la textele de lege a căror interpretare se solicită, se constată că, potrivit art. 100 din Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, „*Persoanele care au desfășurat activități în locuri de muncă încadrate în grupele I și a II-a de muncă, potrivit legislației anterioare datei de 1 aprilie 2001, cele care au desfășurat activități în locuri de muncă încadrate în condiții deosebite, condiții speciale sau alte condiții de muncă, potrivit legii, beneficiază de majorarea punctajelor lunare realizate în perioadele respective, după cum urmează:*

- a) cu 25% pentru perioadele în care au desfășurat activități în locuri încadrate în grupa a II-a de muncă, potrivit legislației

anterioare datei de 1 aprilie 2001, sau în locuri de muncă încadrate în condiții deosebite, potrivit legii;

b) cu 50% pentru perioadele în care au desfășurat activități în locuri încadrate în grupa I de muncă, potrivit legislației anterioare datei de 1 aprilie 2001, sau în locuri de muncă încadrate în condiții speciale, potrivit legii;

c) cu 50% pentru perioadele în care au desfășurat activități în locuri încadrate în alte condiții de muncă, potrivit legii.”

Potrivit dispozițiilor art. 169 alin. (6) din Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, „Prevederile art. 100 lit. a), referitoare la majorarea punctajului pentru perioadele realizate în condiții deosebite de muncă după data de 1 aprilie 2001, se aplică și persoanelor înscrise la pensie anterior intrării în vigoare a prezentei legi.”

În cauză, situația supusă analizei privește o persoană ale cărei drepturi de pensie s-au deschis sub imperiul Legii nr. 19/2000, care susține că a lucrat în condiții speciale de muncă după anul 2001, arătând că nici Legea nr. 19/2000 și nici Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, nu îi acordă un punctaj suplimentar pentru perioada lucrată în aceste condiții speciale.

Drept urmare, respectiva persoană se consideră discriminată față de persoanele aflate în aceeași situație, dar care au primit o majorare de punctaj.

De altfel, și instanța de trimitere își întemeiază sesizarea pe dispozițiile art. 2 raportat la art. 1 alin. (2) lit. e) pct. (i) și alin. (3) și pe dispozițiile art. 27 din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată.

Instanța de trimitere apreciază că distincția între asigurați, care atrage sau nu beneficiul acordării majorării punctajului pentru activitățile desfășurate în condiții speciale, este numai data pensionării, care depinde de îndeplinirea unei condiții de vârstă și care transformă acest criteriu într-un criteriu de diferențiere, considerat în principiu discriminatoriu.

Din analiza art. 169 alin. (6) din Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, intrat în vigoare la 1 ianuarie 2013, se reține că, pentru cei pensionați anterior anului 2011, nu sunt acoperite la valorificarea prin majorarea punctajului perioadele lucrate în condiții speciale.

Chiar dacă intenția legiuitorului, care prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 209/2008 pentru modificarea Legii nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de

asigurări sociale, aprobată prin Legea nr. 155/2009, cu modificările ulterioare, a înlăturat dispoziția de majorare a punctajului acordat pentru condițiile de muncă și a lăsat acest beneficiu doar pentru activitatea din grupele de muncă, nu reiese din cuprinsul reglementării, nu se poate constata o eventuală discriminare prin lege, iar instanțele nu se pot substitui puterii legislative pentru a înlătura texte de lege considerate discriminatorii și a crea o nouă lege pe cale jurisdicțională.

În acest sens, sunt relevante deciziile pronunțate de Curtea Constituțională (Decizia nr. 818 din 3 iulie 2008, Decizia nr. 819 din 3 iulie 2008, Decizia nr. 820 din 3 iulie 2008 și Decizia nr. 821 din 3 iulie 2008, publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 537 din 16 iulie 2008) prin care, în esență, s-a statuat că prevederile art. 1, art. 2 alin. (3) și art. 27 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, sunt neconstituționale în măsura în care din acestea se desprinde înțelesul că instanțele judecătorești au competența să anuleze ori să refuze aplicarea unor acte normative cu putere de lege, considerând că sunt discriminatorii, și să le înlocuiască cu norme create pe cale judiciară sau cu prevederi cuprinse în alte acte normative.

De altfel, în cuprinsul opiniei scrise întocmite de profesorii din cadrul Facultății de Drept a Universității din București este exprimat același punct de vedere, cu trimitere și la Decizia nr. 1.325 din 4 decembrie 2008 a Curții Constituționale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 872 din 23 decembrie 2008.

Totodată, Curtea Constituțională a fost sesizată cu soluționarea unei excepții de neconstituționalitate a dispozițiilor legale sus-citate, iar prin Decizia nr. 542 din 15 octombrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 899 din 11 decembrie 2014, a respins, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate invocată.

Concluzionând, interpretarea dispozițiilor art. 169 alin. (6) din Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, este în sensul că legea nu acoperă ipoteza acordării unui punctaj suplimentar pentru cei care și-au desfășurat activitatea în condiții speciale de muncă în perioada 2001—2010.

Pentru considerentele arătate, în temeiul art. 521, cu referire la art. 519 din Codul de procedură civilă,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Admite în parte sesizarea formulată de Curtea de Apel Constanța — Secția I civilă în Dosarul nr. 3.626/118/2013 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

Stabilește că dispozițiile art. 169 alin. (6) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, se interpretează în sensul că nu se acordă majorarea cu 50% a punctajului anual persoanelor care și-au desfășurat activitatea în condiții speciale de muncă după data de 1 aprilie 2001 și înscrise la pensie anterior intrării în vigoare a Legii nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare.

Respinge ca inadmisibilă sesizarea privind interpretarea dispozițiilor art. 169 alin. (3) raportat la art. 169 alin. (1) din Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, respectiv interpretarea textelor de lege vizând persoanele pensionate în perioada 1 aprilie 2001—2 noiembrie 2008.

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică, astăzi, 19 ianuarie 2015.

VICEPREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE,

IULIA CRISTINA TARCEA

Magistrat-asistent,
Mihaela Lorena Mitroi

INIȚIATIVE LEGISLATIVE ALE CETĂȚENILOR POTRIVIT LEGII Nr. 189/1999

EXPUNERE DE MOTIVE

la proiectul de lege privind revizuirea Constituției României — inițiativă legislativă cetățenească, 24 ianuarie 2015 —

Constituția României, adoptată prin Referendumul național din 8 decembrie 1991, revizuită prin Referendumul național din 18—19 octombrie 2003, s-a dovedit total necorespunzătoare pentru aspirațiile și năzuințele poporului român, greu încercat în ultimii 70 de ani ai istoriei sale, începând cu punerea în practică a Pactului Ribbentrop—Molotov, continuând cu lovitura de stat din 23 august 1944, prin care a fost instalat regimul comunist în România, cu lovitura de stat din 22 decembrie 1989, prin care a fost instalat regimul oligarhic actual, cu cei 23 de ani de distrugere și jefuire a avuției productive acumulate de români de-a lungul veacurilor, cu aducerea majorității cetățenilor României în starea de sclavie în care se află în prezent.

Eliberat din jugul regimului comunist prin sacrificiul suprem al celor peste 1.000 de tineri români uciși în zilele însângerate ale lui decembrie 1989, poporul român, cu uriașa avuție productivă acumulată din munca lui în timpul regimului comunist, avea posibilitatea și era îndreptățit să-și construiască o economie democratică, productivă și performantă, care să-i asigure libertatea, bunăstarea și fericirea, precum și posibilitatea de a-și construi un stat cu adevărat democratic, un stat al lui, al poporului, care să-l slujească, să-i apere drepturile și libertățile.

Cu avuția productivă, cu situația financiară și cu forța de muncă de înaltă calificare pe care le avea în 1990, poporul român ar fi avut astăzi pensii și salarii, precum și venituri bugetare de patru ori mai mari decât cele pe care le are, nivelul lui de trai ar fi fost astăzi printre cele mai ridicate din Europa și din lume.

Din nefericire, autorii loviturii de stat din decembrie 1989 au confiscat revolta populară a românilor, au acaparat și statul român, pe care l-au transformat în instrument de jefuire a poporului și de îmbogățire a lor. Au jefuit și s-au îmbogățit. Au distrus, au demolat mii de uzine și fabrici construite de români, pe care le-au vândut ca fier vechi și alte materiale de construcții, cu banii încasați și-au cumpărat bunuri de consum de lux — vile, jeepuri, iahturi etc. Cea mai mare parte a capitalului național a fost trecută în proprietatea străinilor, prin așa-numita privatizare, prin vânzare la prețuri derizorii a miilor de întreprinderi, uzine, fabrici, spații comerciale și de birouri, bănci etc., construite cu multă trudă și multe privațiuni de către cetățenii României.

Cu ajutorul inflației, statul român, prin Banca Națională a României, a pus pe butuci fabricile și uzinele, întregul capital productiv al țării, ca să poată să le demoleze, ca să poată să le scoată la mezat, să fie cumpărate de guvernatori și de străinii, la prețuri de nimic. Cu ajutorul aceleiași inflații, statul român, în mai puțin de un deceniu, în perioada 1990—1997, a redus la jumătate puterea de cumpărare a salariilor și pensiilor, astfel încât majoritatea cetățenilor României a fost adusă în stare de sărăcie, în imposibilitatea de a economisi și de a investi, pentru crearea de capacități de producție și de locuri de muncă. Au fost distruse 4 milioane de locuri de muncă, astfel încât peste 3 milioane de români au fost obligați să ia drumul străinătății, în căutarea unui loc de muncă.

Rezultatul final al acestui proces de distrugere și jefuire este acela că România a fost adusă în stare de colonie, iar majoritatea poporului român a fost adusă în stare de sclavie. Cea mai mare parte a capitalului utilizat pe teritoriul României se află în proprietatea străinilor, a transnaționalelor, ceea ce face ca și cea mai mare parte a avuției create în România să intre în proprietatea străinilor și să plece din țară. Înstrăinarea capitalului național a determinat și înrăutățirea nemaiîntâlnită a raportului dintre remunerația muncii și remunerația capitalului. În România, ponderea salariilor, pensiilor și celorlalte venituri derivate din salarii în produsul intern brut (PIB) este de sub o treime, restul fiind profituri, în timp ce în Elveția, de exemplu, ca și în alte țări civilizate ale lumii, ponderea profiturilor este de sub o treime, restul revenind salariilor, pensiilor și altor venituri derivate din salarii.

Starea actuală dezastruoasă a economiei și societății românești a fost determinată de modul defectuos în care a fost concepută Constituția adoptată în 1991 și revizuită în 2003, de modul în care această Constituție a definit raportul dintre popor și stat, de modul în care au fost definite atribuțiile diferitelor componente ale statului și relațiile dintre acestea. A fost creat, astfel, un stat scăpat total de sub controlul poporului, un stat controlat de mafia politică și financiară creată, la rândul ei, prin hoția numită privatizare.

Deși, în Constituția României, la articolul 1, se prevede că România este stat democratic, oricine poate vedea că această prevedere este o vorbă goală, care nu are nicio legătură cu realitatea. Un stat democratic este un stat în care puterea politică, puterea de a stabili norme de conviețuire socială, de a adopta și aplica legile care să reglementeze relațiile dintre cetățeni și dintre cetățeni și stat aparține poporului (demos = popor; kratos = putere). Poporul român a fost deposedat de puterea politică, care a fost acaparată de autorii loviturii de stat din decembrie 1989 și este menținută în ghearele acestora, prin statul creat de ei.

Uzurpatorii puterii politice a poporului român au folosit statul român pentru a acapara capitalul acumulat de români până în 1989, ca și profiturile realizate de acest capital, după 1989. Toată această avuție a fost trecută în proprietatea privată a minorității autohtone, formată din cei care s-au instalat la conducerea statului român, și a străinilor, care au cumpărat la prețuri de nimic cea mai mare parte a capitalului furat de către guvernanti de la poporul român, prin Legea nr. 15/1990. În felul acesta, a fost creată o pătură minoritară foarte bogată, oligarhia, care deține cea mai mare parte a capitalului utilizat în România și care controlează total și statul român. Așa se face că, în prezent, în România funcționează nu un stat democratic, al poporului, ci un stat oligarhic (oligos = puțin; arche = putere), un stat al minorității îmbogățite prin jaful denumit privatizare.

Principii fundamentale

Scoaterea poporului român din marasmul economic, politic, social și moral în care a fost adus de statul român uzurpator necesită schimbarea, din temelii, a legii fundamentale a societății românești, a Constituției României. Acestui scop îi răspunde inițiativa legislativă cetățenească privind revizuirea Constituției României, pe care o propunem spre aprobarea poporului român.

La baza proiectului de revizuire sunt așezate următoarele principii fundamentale:

1. Statul este creat de popor. Statul există și funcționează sub controlul poporului. Rațiunea de a fi a statului este să slujească poporul, să apere drepturile și libertățile cetățenilor, să furnizeze servicii de uz și de interes public pentru toți cetățenii săi.

2. Poporul poate să-și exercite controlul asupra statului, asupra puterii politice, dacă și numai dacă el, poporul, deține și puterea economică, dacă este proprietar asupra capitalului. Constituția trebuie să dispună mecanismele juridice și financiare prin care poporul să devină și să rămână proprietar al capitalului utilizat în economia națională.

3. Statul este constituit din mai multe componente, numite autorități ale statului, complet separate una de alta și total independente una față de alta, care se controlează reciproc și toate sunt controlate de popor. Se propune ca statul român să fie constituit din nouă componente: legislativă, executivă, judecătorească, mediatică, financiară, electorală, morală, statistică, științifică.

4. România este patria poporului român. Statul român este obligat să apere teritoriul național al poporului său, să acționeze neconținut pentru Reîntregirea Patriei cu teritoriile rupte din trupul țării de către participanții la cel de-al Doilea Război Mondial.

5. În România funcționează o economie democratică, în care majoritatea capitalului se află în proprietatea privată a majorității cetățenilor.

Românii, stăpâni pe capitalul și teritoriul național și pe resursele naturale ale țării

Cea mai importantă prevedere a proiectului de revizuire constă în reconstituirea drepturilor de proprietate ale poporului român asupra capitalului național, asupra teritoriului național și asupra resurselor naturale ale țării. Numai reconstituirea drepturilor de proprietate asupra capitalului, pământului și resurselor naturale ale țării va face posibilă și recăștigarea celorlalte drepturi și libertăți ale românilor.

Împroprietărirea cetățenilor cu capital productiv

Proiectul prevede constituirea Fondului Național de Capital Distributiv, în care va fi colectată o cincime din Produsul Intern Brut al țării, în principal, prin instituirea impozitului progresiv pe proprietăți. Sumele bănești colectate în acest Fond vor fi folosite pentru împroprietărirea cetățenilor români cu capital productiv: terenuri, construcții, mașini, utilaje, echipamente, licențe, brevete etc. Scopul urmărit prin această împroprietărire este unul triplu: a) constituirea unei surse sigure și permanente pentru investiții productive în sectorul privat al economiei naționale; b) despăgubirea cetățenilor României pentru capitalul și profiturile de care au fost deposedați prin așa-zisa privatizare; și c) construcția economiei democratice, o economie în care majoritatea capitalului să intre și să rămână în proprietatea privată a majorității cetățenilor țării. Trecerea capitalului, a puterii economice, în mâinile celor mulți, ale poporului, va crea temelia trainică a statului democratic, a statului poporului.

Statul român va fi obligat să recupereze întregul capital pe care și l-a însușit prin Legea nr. 15/1990 și pe care l-a vândut prin legile privatizării. Capitalul vândut ilegal va fi confiscat. Capitalul vândut legal va fi răscumpărat. Răscumpărarea va fi făcută cu bani de la Fondul Național de Capital Distributiv. Capitalul recuperat va fi trecut în patrimoniul Fondului Național de Pensii Publice, până la completarea activului net al acestui Fond și în patrimoniul Fondului Național de Capital Distributiv și, ulterior, în proprietatea privată a cetățenilor țării.

Statul este administrator al proprietății publice

În goana lor după jaf și îmbogățire, guvernării români au inventat ceea ce ei numesc proprietatea PRIVATĂ a statului. Nu s-au mulțumit să treacă în proprietatea statului lor bunurile aflate în proprietatea poporului român, dar au trecut cea mai mare parte a acestor bunuri în așa-zisa proprietate privată a statului, ca să le poată vinde, să le scoată la mezin, pentru ca să le poată cumpăra, ei și străinii, la prețuri subevaluate.

Proiectul de lege propus de cetățeni pentru revizuirea Constituției desființează această așa-zisă proprietate a statului, fie ea privată sau publică. Statul nu produce avuție, ca atare nu poate fi proprietar asupra niciunui fel de bunuri. Numai cetățenii, numai poporul produce avuție. Numai el, poporul, poate fi proprietar. El poporul, hotărăște ca o parte din avuția creată de el să intre în proprietatea publică, a tuturor cetățenilor țării, sau a comunităților locale. El, poporul, prin Constituție, încredințează statului și autorităților publice locale, spre folosință sau spre administrare, bunurile aflate în această proprietate publică. Statul nu este proprietar. Statul este numai utilizator sau administrator al bunurilor aflate în proprietatea publică, a poporului.

Statul nu este nici comerciant, nici negustor

Statul nu poate vinde bunurile aflate în proprietatea publică, a poporului. Bunurile intrate în proprietate publică sunt inalienabile, insesizabile și imprescriptibile. Orice bun intrat în proprietate publică este folosit până la completa lui uzură, când este scos din funcțiune și casat, conform prevederilor legii. Orice bun intrat în proprietate publică este folosit în scopul pentru care a fost creat sau achiziționat, acela de a furniza bunuri și servicii cetățenilor, de uz și de interes public.

Resursele naturale, exploatate prin regii ale statului român

Proiectul de lege propus obligă statul român să exploateze și să valorifice resursele naturale ale țării prin forțe proprii, respectiv prin regii autonome, subordonate guvernului sau autorităților publice locale. Proiectul propune, de asemenea, reconstituirea tuturor regiilor autonome în sectoarele economice de importanță strategică sau cu caracter de monopol.

Fondul Național de Pensii Publice. Dreptate pentru pensionari

Statul român postdecembrist și-a însușit, prin Legea nr. 15/1990, și capitalul acumulat de statul comunist din contribuțiile de asigurări sociale ale cetățenilor țării. Actualii pensionari ai României au fost de două ori deposedați, furați. Li s-a furat și capitalul acumulat din contribuțiile pentru pensii, și capitalul acumulat din profiturile realizate de întreprinderile în care au muncit ca salariați, în timpul regimului comunist. Normal ar fi fost ca, în 1990, să se calculeze valoarea la zi a fondului național de pensii publice și, cu această valoare, fondul să fi devenit acționar la societățile comerciale create din fostele întreprinderi de stat. În felul acesta, pensionarii României și-ar fi primit pensiile de la fondul lor de pensii, nu din contribuțiile actualilor salariați. Guvernării au preferat să le fure banii și să-i transforme pe pensionari în cerșetori ai așa-zisului buget de asigurări sociale. Mai mult, au învrăjbit societatea românească, instigând generația tânără împotriva celei vârstnice, prezentată ca fiind întreținută de actualii salariați.

Statul român trebuie obligat să repare marea nedreptate făcută actualilor și viitorilor pensionari ai țării. În acest sens, proiectul cetățenesc de revizuire a Constituției prevede crearea Fondului național de pensii publice. Statul va trebui să calculeze valoarea actuală a activului net al Fondului național de pensii publice. Cu această valoare, Fondul va deveni acționar la societățile comerciale create prin aplicarea prevederilor Legii nr. 15/1990. Proiectul interzice obligarea cetățenilor să contribuie la fonduri private de pensii.

Mai multe fonduri naționale destinate reconstrucției țării

Statul român va trebui să creeze și un Fond național de asigurări de sănătate și un Fond național de șomaj, în care să fie colectate contribuțiile participanților la aceste fonduri. Disponibilitățile bănești ale acestor fonduri, ca și cele ale Fondului național de pensii publice, vor fi depozitate la Casa de Economii și Consemnațiuni și vor fi folosite pentru acordarea de credite întreprinderilor mici și mijlocii, pentru construirea de capacități de producție și crearea de locuri de muncă.

Se propune și crearea unui Fond național de mediu, care va fi alimentat cu sumele plătite ca amenzi de către poluatori și va finanța proiectele de refacere a mediului, precum și a Fondului Național pentru Inovare, care va fi alimentat din redevențele încasate pentru fabricarea și comercializarea produselor și tehnologiilor create prin proiectele finanțate de Fond.

Proiectul propune și crearea unui Fond național valutar de rulment, constituit din numerar în valută, la dispoziția Guvernului României, care să poată fi utilizat în caz de război, de mobilizare, de asediu sau de urgență. Această propunere se corelează cu aceea referitoare la constituirea rezervei internaționale a României numai din aur, prin renunțarea la rezerva oficială valutară, vulnerabilă, având în vedere starea actuală și previzibilă a sistemului financiar internațional

Sistem financiar subordonat intereselor cetățenilor

Proiectul de lege privind revizuirea Constituției propune schimbări radicale în construcția sistemului financiar al țării.

Proiectul impune instituirea controlului poporului asupra întregului sistem financiar, inclusiv asupra Băncii Naționale a României. Sistemul financiar trebuie transformat din instrument de jefuire a poporului în instrument de apărare a veniturilor și capitalurilor cetățenilor, a dreptului poporului român de a fi stăpân pe avuția pe care o creează prin munca sa, în țara sa.

Credite numai în lei, pentru investiții productive

Proiectul dispune folosirea numai a monedei naționale, leul, în efectuarea operațiunilor de încasări și plăți, ca și în acordarea de credite. Acordă dreptul de a crea bani numai Băncii Naționale a României. Obligă băncile care activează în România să acorde credite numai în lei și numai pentru investiții, pentru crearea de capacități de producție. Singurele instituții care pot acorda credite pentru consum sunt casele de ajutor reciproc, ca asociații nonprofit, care acordă credite numai membrilor lor.

Tezaurul de aur al poporului să fie păstrat în țară

Având în vedere că rezervele de aur ale țării au fost scoase din țară și că cea mai mare parte a rezervelor valutare ale țării sunt constituite din așa-zise „valori mobiliare”, adică hârtii emise de diverse state și instituții financiare internaționale, a căror valoare poate fi spulberată de orice țepă prezentată sub denumirea de „criză financiară”, o bună parte din aceste rezerve fiind făcute cu bani împrumutați de către Banca Națională a României de la FMI, proiectul de lege propus dispune aducerea în țară a rezervei de aur, vânzarea hârtiilor (valori mobiliare), de care statul și poporul român nu au nevoie, și rambursarea împrumuturilor de la FMI și alte instituții de același fel, astfel încât rezervele internaționale ale României să fie constituite din valori reale, din aur, păstrat în țară. Se propune trecerea rezervelor internaționale ale României din administrarea Băncii Naționale a României în administrarea Ministerului de Finanțe.

Statul să funcționeze cu bugete echilibrate, fără împrumuturi

Proiectul propune obligarea statului român să funcționeze cu bugete echilibrate sau cu excedente. Statul român și autoritățile publice locale nu se pot împrumuta decât în situații deosebite, în stare de război, de asediu sau de urgență.

În proiect sunt introduse prevederi menite să pună ordine în activitatea unor componente importante ale sistemului financiar al țării, care să nu mai poată fi folosite de către guvernanți și „băieții deștepți” pentru manipularea prețurilor pe piețele financiare și jefuirea cetățenilor.

O reală și completă separație și independență a puterilor în stat

În prezent, Parlamentul (puterea legislativă) numește guvernul, deci puterea executivă. Tot parlamentul numește membrii Curții Constituționale (putere judecătorească), membrii Consiliului Superior al Magistraturii (putere judecătorească), membrii Consiliului Audiovizualului (putere mediatică), membrii Consiliului de Administrație al Băncii Naționale a României (putere financiară). Președintele României (putere executivă) numește judecătorii și procurorii (putere judecătorească) etc. Aici, în acest amestec al puterilor în treburile celorlalte, în această „coabitare” a puterilor în stat se află principalul izvor al cancerului corupției generalizate care ucide, treptat, dar sigur, societatea românească.

Proiectul propus stabilește o reală și completă separație a puterilor statului, o reală și completă independență a acestora. Toți cetățenii care vor exercita puterea încredințată de popor acestor componente ale statului sunt aleși de popor. Nicio putere nu mai numește „reprezentanți” ai poporului în celelalte puteri. Poporul își va alege singur, direct, pe toți reprezentanții săi, în toate puterile, în toate componentele statului. Poporul va alege direct, prin vot, și membrii Parlamentului (putere, autoritate legislativă), și pe Președintele României (autoritate executivă), și pe toți conducătorii celorlalte autorități ale statului: judecătorească, mediatică, financiară, electorală, morală, statistică, științifică. Parlamentul României va face legi și nimic altceva. Președintele României va exercita puterea executivă și nimic altceva. Magistratii vor face dreptate și nimic altceva. Autoritatea Mediatică va asigura informarea corectă a poporului român și nimic mai mult.

România, continuatoare a statului național și unitar constituit în 1918

Inițiativa cetățenească de revizuire a Constituției României consfințește dreptul românilor de a fi stăpâni pe teritoriul lor național. Inițiativa stabilește că România este continuatoarea statului național și unitar consfințit prin Actul Unirii Basarabiei cu România citit și semnat în Sfatul Țării la Chișinău pe 27 martie 1918, prin Declarația Unirii Bucovinei cu România aprobată de Congresul General al Bucovinei la Cernăuți în 15/28 noiembrie 1918 și prin Rezoluția Marii Adunări Naționale de la 1 Decembrie 1918.

Reîntregirea Patriei, drept al poporului și obligație a statului român

Proiectul legislativ propus exprimă dreptul și angajamentul poporului român de a milita și a acționa pașnic pentru Reîntregirea Patriei, prin eliminarea definitivă și irevocabilă a consecințelor celui de-al Doilea Război Mondial, cu respectarea prevederilor tratatelor și dreptului internațional.

România este deja regionalizată, conform cerințelor UE

Proiectul propus consfințește faptul că, în România, au fost create regiuni de dezvoltare, în concordanță cu obiectivele de coeziune economică și socială ale României și ale Uniunii Europene, stabilește că aceste regiuni de dezvoltare nu sunt unități administrativ-teritoriale și nu au personalitate juridică. Ele constituie cadrul de elaborare a politicilor de dezvoltare regională și de culegere a datelor statistice specifice, în conformitate cu reglementările europene. Prin crearea acestor regiuni de dezvoltare, România și-a îndeplinit obligațiile asumate, în acest domeniu, astfel că nu mai este nevoie de niciun fel de „regionalizare” a României.

Poporul român are dreptul să știe cine primește cetățenia română

Proiectul de revizuire consfințește dreptul poporului de a cunoaște numele persoanelor cărora statul român le acordă cetățenia română. În acest sens, statul este obligat să publice, în fiecare an, lista persoanelor cărora statul român le-a acordat cetățenie, la cerere sau prin adopție, cu precizarea cetățeniilor pe care le-au mai deținut sau le dețin, ca și a prenumelor părinților.

Partide politice fără finanțare de la buget, fără criterii etnice

Se propun noi norme referitoare la înființarea și funcționarea partidelor politice. Se propune interzicerea constituirii de partide politice pe criterii etnice, interzicerea finanțării de la buget a partidelor politice, tratament egal pentru toate partidele politice înregistrate, conform legii.

Două zile naționale, pe 9 Mai, Ziua Independenței, și 1 Decembrie, Ziua Marii Uniri. Imnul național: „Trei culori”

Se propune ca România să aibă două zile naționale: 9 Mai, Ziua Independenței, și 1 Decembrie, Ziua Marii Uniri, Imnul național al României să fie „Trei culori”, cu muzica și versurile compozitorului Ciprian Porumbescu, iar stema țării să fie imprimată pe culoarea galben a tricolorului.

Crimele împotriva poporului român, imprescriptibile

Proiectul de revizuire propune ca, chiar în articolul 15 al Constituției, care deschide titlul referitor la drepturile, libertățile și îndatoririle fundamentale ale cetățenilor României, să se precizeze că faptele comise împotriva caracterului național, suveran și independent, unitar și indivizibil al statului român, trădarea țării, precum și faptele care conduc la subminarea economiei naționale și a puterii de stat constituie crime împotriva poporului român și sunt imprescriptibile. Dreptul de acțiune începe de la data comiterii acestor fapte.

Informația publică, sub controlul poporului

Având în vedere rolul pe care îl are informația în societatea actuală, mai ales manipularea politică a maselor prin intermediul televiziunii, precum și al celorlalte mijloace mass-media, proiectul propune includerea puterii media printre componentele statului român. În acest sens, se propune crearea Autorității Mediatică, care va funcționa sub controlul poporului, având ca misiune garantarea informării corecte a cetățenilor țării de către toți furnizorii de servicii media autorizați de statul român. Președintele Autorității Mediatică va fi ales de popor, prin vot direct, universal, secret, liber exprimat, ca și Președintele României.

Se propune și crearea Serviciului Național de Presă, Radio și Televiziune, care va funcționa ca instituție publică autonomă, sub controlul poporului, scos complet de sub influența politicienilor, dar și de sub influența mogulilor din mass media. Acest serviciu va avea obligația să furnizeze, gratuit, cetățenilor României, prin publicații proprii, agenții de presă, posturi de radio și televiziune, toate informațiile de care cetățenii au nevoie, pentru a lua decizii corecte, care să-i ajute să se încadreze, cu succes, în societatea în care trăiesc. Și directorul acestui serviciu va fi ales de popor.

Se propune ca manipularea, insulta și calomnia să fie sancționate, conform legii.

Hrană sănătoasă, fără substanțe toxice și otrăvitoare

Pentru o mai bună exercitare a dreptului cetățenilor la ocrotirea sănătății, se propune obligarea statului să ia măsuri care să asigure accesul neîngrădit al cetățenilor la o hrană sănătoasă, care să nu conțină substanțe toxice și otrăvitoare, accesul la alimente naturale, la apă curată și la aer curat.

Vot la urne, dar și prin corespondență

În vederea îmbunătățirii vieții politice, a modului în care este guvernată țara, se propune ca participarea la vot să se facă și prin corespondență, care să permită participarea la vot a tuturor cetățenilor țării, inclusiv a celor plecați temporar din țară.

Maximum două mandate pentru toate funcțiile electivă

Cu același scop, al îmbunătățirii modului cum este guvernată țara, se propune limitarea numărului de mandate la două, pentru toate funcțiile electivă din statul român. Se propune, de asemenea, ca orice persoană care a fost aleasă pe listele unui partid politic să-și piardă mandatul dacă părăsește partidul în cauză.

Pentru o mai bună exercitare a drepturilor de asociere și de inițiativă economică sunt prevăzute clauze care interzic orice fel de avize din partea instituțiilor publice executive la înregistrarea asocierilor și a agenților economici.

Căsătorie numai între bărbat și femeie

Ținând seama de rolul de neînlocuit pe care îl are familia în creșterea, educația și instruirea copiilor, a tinerei generații de români, se propune ca, în România, căsătoria să se poată încheia numai între bărbat și femeie, care au împlinit vârsta de 18 ani.

Parlament unicameral. Maximum 300 de parlamentari

Proiectul propune ca Parlamentul României să fie format dintr-o singură cameră, Camera Reprezentanților, compusă din maximum 300 de membri, în conformitate cu rezultatul referendumului național din 22 noiembrie 2009.

Expertiza profesională, prezentă în toate structurile statului

Se propune ca în toate autoritățile statului să funcționeze consilii consultative, constituite din experți în domeniile respective, aleși de organizațiile profesionale și de asociațiile comunitare, validați de președinții autorităților în cauză. Mandatul membrilor acestor consilii este de 6 ani, astfel încât să se asigure continuitatea aplicării expertizei lor în elaborarea politicilor publice.

Aceeași expertiză va fi prezentă și în consiliile de supraveghere ale fondurilor naționale create potrivit prevederilor constituționale.

O reală democrație participativă

Controlul poporului asupra statului se va realiza nu numai prin alegerea directă, de către popor, a tuturor reprezentanților săi în toate componentele, în toate autoritățile statului, dar și prin creșterea participării directe a poporului, a cetățenilor la procesul de legiferare, de stabilire a normelor de conviețuire socială. În acest sens, proiectul de revizuire prevede că poporul are dreptul, oricând, să-și exprime, prin referendum, voința cu privire la orice problemă de interes național sau local, cetățenii având dreptul la inițiativă legislativă. Proiectul obligă Parlamentul să ia în dezbateră inițiativele legislative ale cetățenilor, în caz de refuz Parlamentul fiind dizolvat. Mai mult, în cazul în care Parlamentul respinge o inițiativă legislativă a cetățenilor, Autoritatea Electorală este obligată să organizeze referendum pentru adoptarea sau respingerea proiectului respins de Parlament. Dacă proiectul este aprobat, de popor, prin referendum, Parlamentul este dizolvat. Și, mai mult, toate persoanele alese în funcții publice pot fi demise, oricând, de cetățeni, cu un număr de voturi mai mare decât cel cu care au fost alese.

Pentru supravegherea modului în care autoritățile statului și autoritățile locale își îndeplinesc obligațiile legale și angajamentele electorale se propune constituirea asociațiilor comunitare, ca organisme ale exercitării democrației directe. Toți cetățenii cu drept de vot vor fi membri ai Asociației Comunitare din localitatea în care trăiesc. Asociațiile comunitare își constituie uniuni județe și Uniunea Națională a Asociațiilor Comunitare, în care va funcționa Sfatul Țării, ca organ consultativ al Uniunii.

Proiectul de constituție a fost elaborat astfel încât să reprezinte un model de stat organic care permite optimizarea eforturilor cu maximizarea rezultatelor. De aceea modelul s-a structurat pe o modelare matematică a sustenabilității ce permite proiectarea de programe și de soluții de ieșire din criză pe un cadru instituțional eficient și uman. Principalele principii luate în considerare în modelarea sistemului constituțional au fost:

- principiul conservării și promovării valorilor naționale;
- principiul conservării și eficientizării statului;
- principiul conservării echilibrelor funcționale prin managementul crizelor;
- principiul promovării unei economii sustenabile și al asigurării calității;
- principiul egalității șanselor și al respectării drepturilor fundamentale;
- principiul selecțiilor pozitive în administrarea țării pe criteriile competenței, responsabilității, calității în muncă și al implicării sociale;

- principiul competiției pozitive în managementul național;
- principiul economisirii și optimizării resurselor prin respectul valoric și eliminarea redundanțelor și a risipei;
- principiul respectului față de: natură, cultură, proprietate, produsul unei munci bine făcute;
- principiul optimizării efortului și al inovării sustenabile;
- principiul suveranității și independenței;
- principiul cooperării cu terțe state pe programe de interes comun.

Vectorii constituționali ce consolidează ansamblul structural sunt:

- sector financiar, administrarea eficientă în timp real;
- sector judecătoresc, împiedicarea crizelor și dezastrelor naturale, economice, sociale;
- mass-media, promovarea inovării tehnologice și a rezultatelor deosebite;
- legislativul, proiectarea sistemului ce asigură protejarea resurselor naturale și regenerabile;
- managementul crizelor, promovarea tehnologiilor inovative cu feedback la mediu;
- executivul, re tehnologizarea și reprofesionalizarea la nivel național;
- supraveghere bancară, controlul averilor, portofolii de soluții organizatorice și unități specializate public-private;
- responsabilitatea informațiilor transmise, sprijinirea prin venture capital a programelor inovative și testarea efectelor colaterale;
- avansarea de către experți de propuneri de proiecte discutate public, trecerea la tehnologii neinvazive și sustenabile;
- parteneriate public-private, rețele profesionale, recuperarea mediului cu ajutor tehnologic;
- structuri de acțiune ale societății civile, introducerea tehnologiilor sustenabile și re tehnologizarea la nivel național;
- fonduri de buffer, programe de alertă și intervenție și derulare a programelor de dezvoltare.

Ne exprimăm convingerea că adoptarea proiectului de lege privind revizuirea Constituției României, pe care îl propunem, va îmbunătăți radical funcționarea statului român, a întregii societăți românești, va scoate poporul român din sărăcie și umilință și îl va propulsa pe calea libertății, a demnității, a progresului, a civilizației și bunăstării.

Membrii Comitetului de inițiativă:

1. Apreutesei Gabriel	13. Filip Constantin-Titian	25. Onofrei Ghiocel
2. Bălăceanu Virgil	14. Gheorghiu Ioan	26. Pătru Constantin
3. Boboc Petrance	15. Gligor Viorel	27. Popovici Denisa
4. Bodea Niculina	16. Iepure Dumitru	28. Rîșniță Gheorghe
5. Cănuță Constantin	17. Ilie Marian	29. Rotaru Neculai
6. Ceaușu Gheorghe	18. Lupu Ion	30. Stana Ștefan
7. Cojocariu Vasile	19. Manea Dumitru	31. Taftă Lucian
8. Cojocarui Constantin	20. Mihăilă Petru	32. Trașcă Cristian
9. Colceag Florian	21. Mitoiu Ion	33. Ungureanu Dan-Constantin
10. Cornea Costel	22. Moldovanu Cezărel	34. Volf Luiza-Tanța
11. Dorohoianu Vasilică	23. Moțac Octavian	
12. Doruș Neculai	24. Năstase Gabriel	

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

SENATUL

INIȚIATIVĂ LEGISLATIVĂ

LEGE

privind revizuirea Constituției României

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

Art. I. — Constituția României, revizuită prin Legea nr. 429/2003, aprobată prin referendum național organizat în zilele de 18—19 octombrie 2003 și republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 767 din 31 octombrie 2003, se modifică și se completează astfel:

1. Înainte de titlul I se introduce un preambul, cu următorul cuprins:

„PREAMBUL

Noi, poporul român,

conștienți de răspunderea noastră în fața lui Dumnezeu și a oamenilor, mulțumind strămoșilor pentru că au creat pentru noi România și civilizația românească, dorind să asigurăm libertatea, demnitatea, bunăstarea și fericirea noastră și a urmașilor noștri, să construim un stat al nostru, național, suveran și independent, unitar, indivizibil și democratic, clădit pe temelia valorilor civilizației românești, slujitor competent și responsabil al drepturilor și intereselor noastre, capabil să se integreze cu demnitate în familia statelor suverane ale Uniunii Europene,

știind că singura cale prin care putem stăpâni și apăra libertatea, demnitatea, bunăstarea și fericirea, drepturile câștigate prin sângele strămoșilor asupra teritoriului național, asupra resurselor naturale ale acestui pământ și asupra avuției pe care am creat-o și pe care o creăm, prin munca noastră, este construcția economiei democratice, prin împrumutarea cu capital a tuturor cetățenilor, astfel încât majoritatea capitalului să rămână, pentru totdeauna, în proprietatea privată a majorității cetățenilor,

înțelegând că numai deținând puterea economică, poporul român va deține și puterea politică, va controla și statul său și își va impune și propriile sale valori morale: credința; demnitatea; libertatea; dreptatea; adevărul; cinstea; onoarea; curajul; munca; spiritul de inițiativă și de întreprindere; omenia; ospitalitatea; toleranța; dragostea pentru semenii, pentru familie, pentru popor și pentru țară; neagresiunea și neamestecul în treburile altor popoare,

am hotărât, prin referendum, să adoptăm prezenta Constituție a României.”

2. Articolul 1 se modifică și va avea următorul cuprins:

„(1) România este stat național, suveran și independent, unitar, indivizibil, democratic și social.

(2) Forma de guvernământ a statului român este republica. Forma de guvernământ poate fi modificată prin referendum național.

(3) Statul român este clădit pe temelia valorilor morale fundamentale ale civilizației românești: credința, demnitatea; libertatea; dreptatea; adevărul; cinstea; onoarea; curajul; munca; spiritul de inițiativă și de întreprindere; omenia; ospitalitatea; toleranța; dragostea pentru semenii, pentru familie, pentru popor și pentru țară; neagresiunea și neamestecul în treburile altor popoare.

(4) Statul român se organizează pe baza principiilor controlului poporului asupra statului, separației, independenței și echilibrului autorităților statului — legislativă, executivă,

judecătorească, mediatică, financiară, electorală, statistică, morală, științifică — în cadrul democrației constituționale. Autoritățile statului sunt cele stabilite prin Constituție. Între ele nu există raporturi de subordonare ierarhică, ci numai relații de colaborare și de control reciproc.

(5) România este stat de drept, în care respectarea Constituției, a supremației sale, a legilor și a hotărârilor judecătorești este obligatorie, cu excepția cazurilor în care legile și hotărârile judecătorești sunt adoptate abuziv, prin uzurparea autorităților și instituțiilor statului.”

3. După articolul 1 se introduce un nou articol, 1.1, astfel: Denumirea articolului va fi „**Uniunea Europeană**”.

Articolul va avea următorul cuprins:

„(1) România este stat membru al Uniunii Europene.

(2) România aplică prevederile tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, precum și celelalte reglementări ale Uniunii, stabilite în conformitate cu prevederile tratatelor constitutive.

(3) Revizuirea tratatelor constitutive ale Uniunii Europene se aprobă de poporul român, prin referendum.

(4) Poporul român poate hotărî, prin referendum, retragerea României din Uniunea Europeană, în cazul în care consideră că reglementările sau acțiunile Uniunii Europene contravin intereselor sale, cu respectarea prevederilor tratatelor constitutive ale Uniunii.”

4. Articolul 2 se modifică și se completează astfel:

Alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Suveranitatea națională aparține poporului, care o exercită prin referendum, ca instrument al democrației directe, și prin autoritățile statului și autoritățile locale, constituite potrivit Constituției, prin alegeri libere, periodice și corecte.”

După alineatul (1) se introduc două noi alineate, cu următorul cuprins:

„(1.1) Poporul încredințează o parte din atribuțiile suveranității sale autorităților statului și autorităților locale, care le exercită în numele și în interesul poporului, potrivit Constituției.

(1.2) Orice încălcare a mandatului încredințat autorităților statului și autorităților locale va fi sancționată de popor, prin referendum, potrivit Constituției.”

5. După articolul 2 se introduce un nou articol, 2.1, astfel: Denumirea articolului va fi „**Referendumul**”.

Articolul va avea următorul cuprins:

„(1) Poporul își exprimă voința cu privire la orice problemă de interes național sau local, prin referendum, organizat potrivit Constituției și legii.

(2) Referendumul local se organizează la nivelul comunei, orașului, municipiului sau județului, la cererea primarului, a voievodului, a unui sfert din numărul consilierilor locali, respectiv județeni, sau la cererea a cel puțin 5% din numărul cetățenilor cu drept de vot ai comunei, orașului, municipiului sau județului respectiv.

(3) Referendumul național se organizează la inițiativa Președintelui României, la inițiativa a cel puțin 250.000 cetățeni

cu drept de vot sau, din oficiu, de către Autoritatea Electorală, în situațiile prevăzute în Constituție.

(4) Autoritatea Electorală este obligată să organizeze referendumul inițiat potrivit Constituției, în termen de 45 de zile de la data înregistrării inițiativelor la această Autoritate sau la termenele prevăzute în Constituție.

(5) Referendumul, organizat potrivit Constituției, este valabil și își produce efectele în sensul hotărât de majoritatea celor înscrși pe listele electorale permanente care au participat la referendum și și-au exprimat în mod valabil votul. La referendum participă și cetățenii care au domiciliul sau reședința ori călătoresc în străinătate și sunt înscrși pe listele electorale suplimentare. La referendum, opțiunile de vot vor fi prezentate pe buletinele de vot în așa fel încât votanții înscrși pe listele electorale să poată alege exprimându-și opțiunea prin «DA» sau «NU».

(6) Voința exprimată de alegători prin referendum, validat ca fiind legal, este obligatorie pentru toate autoritățile statului și autoritățile locale.

(7) O lege sau hotărâre aprobată prin referendum poate fi modificată, completată sau abrogată doar printr-un alt referendum.”

6. Articolul 3 se modifică și se completează astfel:

Alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Frontierele țării sunt consfințite prin lege, cu respectarea principiilor și a celorlalte norme general admise ale dreptului internațional.”

Alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Teritoriul este organizat, sub aspect administrativ, în localități — comune și orașe — și județe. Comunele sunt compuse din unul sau mai multe sate. În condițiile legii, unele orașe sunt declarate municipii.”

După alineatul (3) se introduce un nou alineat, cu următorul cuprins:

„(3.1) Reorganizarea teritoriului național, sub aspect administrativ, se aprobă prin referendum național.”

7. După articolul 3 se introduce un nou articol, 3.1, astfel: Denumirea articolului va fi: „Reîntregirea Patriei”.

Articolul va avea următorul cuprins:

„(1) Statul român este continuatorul statului național și unitar consfințit prin Actul Unirii Basarabiei cu România citit și semnat în Sfatul Țării la Chișinău pe 27 Martie 1918, prin Declarația Unirii Bucovinei cu România aprobată de Congresul General al Bucovinei la Cernăuți în 15/28 Noiembrie 1918 și prin Rezoluția Marii Adunări Naționale de la 1 Decembrie 1918.

(2) Poporul român militează și acționează, neconținut și pașnic, pentru Reîntregirea Patriei, prin eliminarea definitivă și irevocabilă a consecințelor celui de-al doilea Război Mondial, cu respectarea prevederilor tratatelor și dreptului internațional.”

8. După articolul 3.1 se introduce un nou articol, 3.2, astfel:

Denumirea articolului va fi: „Regiunile de dezvoltare”.

Articolul va avea următorul cuprins:

„(1) Pe teritoriul României sunt constituite regiuni de dezvoltare, care sunt unități de planificare a dezvoltării regionale și de culegere a datelor statistice specifice, în conformitate cu reglementările europene.

(2) Atribuțiile, denumirile și componența regiunilor de dezvoltare sunt stabilite prin lege, care poate fi modificată prin referendum național.”

9. Articolul 5 se modifică și se completează astfel:

Alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Cetățenia română se dobândește, se păstrează sau se pierde în condițiile prevăzute de lege, adoptată prin referendum național.”

După alineatul (1) se introduc trei noi alineate, cu următorul cuprins:

„(1.1) Statul român ține evidența persoanelor cărora li s-a acordat cetățenia română, la cerere, sau prin adopție, și publică lista completă a acestor persoane, în Monitorul Oficial al României, Partea I, în ultima zi lucrătoare a fiecărui an. Lista precizează cetățeniile străine pe care persoanele în cauză le dețin sau le-au deținut, înainte de primirea cetățeniei române, precum și prenumele celor doi părinți ai persoanelor în cauză. În prima listă, publicată la sfârșitul anului în care intră în vigoare prezenta lege, sunt cuprinse toate persoanele care au primit cetățenia română începând cu data de 24 ianuarie 1859 până la sfârșitul anului în care se publică lista.

(1.2) Etnicii români care au locuit sau locuiesc în teritorii care au făcut parte din teritoriul României nu au pierdut cetățenia română. Tuturor cetățenilor care arată că se află în această situație și descendenților acestora li se recunoaște cetățenia română, la cerere, de îndată, fără taxe.

(1.3) Persoanele care au participat, în orice fel, la genocidul antiromânesc de după 1944 nu pot primi cetățenia română, dacă participarea la genocid este stabilită printr-o hotărâre judecătorească, rămasă definitivă.”

10. Articolul 6 se modifică și va avea următorul cuprins:

„(1) Statul recunoaște și garantează tuturor cetățenilor săi dreptul la păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase.

(2) Măsurile de protecție luate de stat pentru păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identităților etnice, culturale, lingvistice și religioase ale tuturor cetățenilor săi trebuie să fie conforme cu principiile de egalitate și de nediscriminare în raport cu ceilalți cetățeni români.

(3) Etnia reprezintă comunitatea persoanelor care vorbesc aceeași limbă maternă.

(4) Fiecare cetățean al României are dreptul să-și afirme etnia și religia, prin declararea acestora la primul recensământ organizat după data la care a împlinit vârsta de 18 ani.

(5) Beneficiază de măsurile de protecție luate de stat pentru păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase numai cetățenii care și-au declarat etnia și religia, conform alineatului (4).

(6) Până la împlinirea vârstei de 18 ani, copiii își exercită drepturile prin intermediul părinților, în condițiile legii.”

11. Articolul 7 se modifică și se completează astfel:

Denumirea articolului va fi: „Românii din afara granițelor statului”.

După alineatul (1) se introduce un nou alineat, cu următorul cuprins:

„(2) Românii din teritoriile situate în afara granițelor statului român, teritorii care fac parte din spațiul de etnogenază a poporului român, beneficiază de o atenție specială din partea statului român.”

12. Articolul 8 se modifică și se completează astfel:

Denumirea articolului va fi: „Partidele politice”.

Articolul va avea următorul cuprins:

„(1) Pluralismul politic în societatea românească este o condiție și o garanție a democrației constituționale.

(2) Partidele politice se constituie și își desfășoară activitatea în condițiile legii. Ele contribuie la definirea și la exprimarea voinței politice a cetățenilor, respectând suveranitatea națională, integritatea teritorială, principiile democrației și statului de drept.

(3) Partidele politice sunt obligate să respecte ordinea de drept existentă, dar au dreptul să urmărească schimbarea ei, pe căi democratice.

(4) Este interzisă folosirea partidelor politice ca instrumente de promovare a intereselor unor grupuri minoritare care încearcă să acapareze instituțiile statului, folosindu-le împotriva intereselor societății.

(5) Partidele politice sunt persoane juridice de drept privat.

(6) Este interzisă constituirea de partide politice pe criterii etnice sau religioase.

(7) Este interzisă funcționarea partidelor politice care acționează împotriva intereselor naționale.

(8) Toate partidele înregistrate, potrivit legii, dispun de aceleași drepturi, inclusiv în ceea ce privește reprezentarea în birourile electorale și accesul la timpuri de antenă.

(9) Este interzisă finanțarea de la bugetul public național a partidelor politice.

(10) Partidele politice sunt finanțate exclusiv din cotizațiile plătite de membrii lor. Cotizația este aceeași pentru toți membrii unui partid.

(11) Este interzisă condiționarea constituirii și funcționării partidelor politice de numărul de membri al acestora.

(12) Este interzisă condiționarea funcționării partidelor politice de obținerea unui anumit număr de voturi în alegeri.”

13. Articolul 10 se completează astfel:

După alineatul (1) se introduce un nou alineat, cu următorul cuprins:

„(2) România nu poate participa la războaie de agresiune, cucerire sau colonizare.”

14. Articolul 11 se modifică și va avea următorul cuprins:

„(1) Statul român se obligă să îndeplinească întocmai și cu bună-credință normele generale acceptate ale dreptului internațional, precum și obligațiile care îi revin din tratatele la care este parte.

(2) Tratatul la care statul român urmează să devină parte se aprobă de poporul român, prin referendum. Aceste tratate nu pot avea clauze secrete.

(3) Dacă tratatul la care statul român ar urma să devină parte cuprinde dispoziții contrare Constituției, el nu poate fi ratificat decât după ce a avut loc revizuirea Constituției.

(4) Tratatul la care statul român este parte, aprobate și intrate în vigoare, fac parte din dreptul intern.

(5) În interpretarea dispozițiilor constituționale privind drepturile și obligațiile cetățenilor se va ține seama de prevederile Declarației Universale a Drepturilor Omului și ale celorlalte tratate la care statul român este parte.

(6) Tratatul internațional la care România este parte la data intrării în vigoare a prezentei legi, care conțin prevederi contrare intereselor naționale, sunt supuse aprobării poporului, prin referendum național, inițiat de cetățeni, potrivit legii.”

15. Articolul 12 se modifică astfel:

Alineatele (2), (3) și (4) vor avea următorul cuprins:

„(2) Zilele naționale ale României sunt 9 mai și 1 decembrie.

(3) Imnul național al României este «Trei culori», cu muzica și versurile de Ciprian Porumbescu.

(4) Stema țării și sigiliul statului sunt stabilite prin legi.”

16. Articolul 13 se completează astfel:

După alineatul (1) se introduc patru noi alineate, cu următorul cuprins:

„(2) Dezbaterile publice în cadrul organismelor deliberative ale statului și ale autorităților locale se fac în limba română.

(3) Învățarea, cunoașterea și folosirea limbii române în raporturile de serviciu cu ceilalți cetățeni români este obligatorie pentru toți cetățenii României.

(4) Limba maternă poate fi folosită în raporturile dintre cetățenii care aparțin aceleiași etnii.

(5) Orice cetățean român are dreptul de a pretinde ca, în raporturile cu el, ceilalți cetățeni români să folosească limba română.”

17. Articolul 14 se completează astfel:

După alineatul (1) se introduce un nou alineat, cu următorul cuprins:

„(2) Capitala poate fi schimbată prin referendum național.”

18. Articolul 15 se modifică și se completează astfel:

După alineatul (1) se introduce un nou alineat, cu următorul cuprins:

„(1.1) Legalitatea este subordonată binelui individual și național.”

După alineatul (2) se introduc patru noi alineate, cu următorul cuprins:

„(3) Este înlăturată orice prescripție pentru fapte comise după 23 august 1944 de persoanele care au împiedicat denunțarea, cercetarea și condamnarea infracțiunilor.

(4) Faptele comise împotriva caracterului național, suveran și independent, unitar și indivizibil al statului român, trădarea țării, faptele care au condus la subminarea economiei naționale, a patrimoniului spiritual și a puterii de stat, care au produs distrugerea și înstrăinarea capitalului național, constituie crime împotriva poporului român și sunt imprescriptibile.

(5) Încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor României în timpul regimului comunist sau ulterior, ca și protejarea responsabililor de aceste abuzuri, care ar fi trebuit judecați, sunt delictive imprescriptibile.

(6) Statul este obligat să adopte legi prin care să fie precizate sancțiunile ce trebuie aplicate tuturor funcționarilor publici, aleși sau numiți, care se fac vinovați de încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor garantate prin Constituție.”

19. Articolul 16 se modifică și se completează astfel:

Alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Funcțiile publice, civile sau militare, pot fi ocupate, în condițiile legii, de persoanele care au cetățenia română și domiciliul în țară.”

Alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Cetățenii Uniunii Europene rezidenți în România care îndeplinesc cerințele legii au dreptul de a alege și a fi aleși în autoritățile locale.”

După alineatul (4) se introduc două noi alineate, cu următorul cuprins:

„(5) Persoanele care, potrivit hotărârilor judecătorești, rămase definitive, au dobândit averi prin încălcarea legii sau nu au putut justifica averile dobândite, cele care au fost condamnate pentru infracțiuni contra siguranței statului, pentru acte de corupție, pentru conflict de interese sau pentru incompatibilitate, nu pot ocupa funcții publice timp de 10 ani, începând cu data rămânerii definitive a acestor hotărâri judecătorești.

(6) Persoanele care ocupă funcții publice răspund material și penal pentru prejudiciile create statului sau cetățenilor în cadrul exercitării atribuțiilor de serviciu, potrivit legii.”

20. Articolul 17 se completează astfel:

După alineatul (1) se introduce un nou alineat, cu următorul cuprins:

„(2) Cetățenii români nu pot deține o altă cetățenie dacă aceasta le creează obligații contrare intereselor României.”

21. Articolul 19 se modifică astfel:

Alineatul (2) se abrogă.

După alineatul (4) se introduce un nou alineat, cu următorul cuprins:

„(5) Statul român este obligat să întreprindă toate demersurile necesare pentru a obține extrădarea cetățenilor români găsiți vinovați pentru orice delictive și pentru repatrierea integrală a valorilor scoase ilegal în afara țării.”

22. Articolul 20 se abrogă.

23. Articolul 21 se modifică astfel:

Alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Orice persoană se poate adresa justiției pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor sale legitime, fără plata vreunei taxe.”

Alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Părțile au dreptul la un proces echitabil și la soluționarea cauzelor într-un timp optim și previzibil.”

Alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Jurisdicțiile administrative speciale sunt facultative și gratuite.”

24. Articolul 22 se completează astfel:

După alineatul (1) se introduce un nou alineat, cu următorul cuprins:

„(1.1) Dreptul la integritate fizică și psihică nu poate fi restrâns în niciun mod, nici chiar în condițiile articolului 53.”

25. Articolul 23 se modifică astfel:

Alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) În mod excepțional și motivat, cercetarea și judecarea în procesul penal se fac cu privarea de libertate a persoanei. Arestarea preventivă se dispune de instanța de judecată competentă în condițiile legii în cursul procesului penal.”

26. Articolul 24 se modifică și se completează astfel:

Alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu, și de a dispune de timpul și de înlesnirile necesare pentru pregătirea apărării.”

După alineatul (2) se introduc două noi alineate, cu următorul cuprins:

„(3) În tot cursul procesului, trebuie respectat principiul egalității armelor între părți.

(4) Tehnicile speciale de investigație, precum interceptarea convorbirilor și comunicațiilor telefonice, ambientale sau de orice altă natură sau utilizarea investigatorilor cu identitate protejată pot fi folosite în tot cursul cercetării penale și al procesului penal, pe o durată determinată, numai cu autorizarea instanței de judecată și sub stricta supraveghere a acesteia.”

27. Articolul 26 se modifică și se completează astfel:

Alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Statul garantează dreptul cetățenilor la viață intimă, familială și privată. Este interzisă supravegherea vieții cetățenilor de către autoritățile publice sau de către orice persoane fizice și juridice române sau străine. Cetățenii au dreptul să monitorizeze activitatea organelor statului, în totală transparență.”

După alineatul (2) se introduce un nou alineat, cu următorul cuprins:

„(3) Statul garantează dreptul cetățenilor la protecția datelor cu caracter personal. Cetățenii nu pot invoca protecția datelor cu caracter personal în situația necesității apărării unui interes public al comunității.”

28. Articolul 27 se modifică astfel:

Alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) De la prevederile alineatului (1) se poate deroga potrivit legii, pe bază de mandat explicit și cu penalități severe în caz de abuz, pentru următoarele situații:

a) executarea unui mandat de arestare sau a unei hotărâri judecătorești;

b) înlăturarea unei primejdii privind viața, integritatea fizică sau bunurile unei persoane;

c) apărarea securității naționale sau a ordinii publice;

d) prevenirea răspândirii unei epidemii.”

Alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Percheziția se dispune de instanțele judecătorești și se efectuează în condițiile și în formele prevăzute de lege.”

29. Articolul 29 se modifică astfel:

Alineatele (1), (4) și (5) vor avea următorul cuprins:

„(1) Libertatea gândirii și a opiniilor, precum și libertatea credințelor religioase nu pot fi îngrădite sub nicio formă. Nimeni nu poate fi constrâns să adopte o opinie ori să adere la o credință religioasă contrare convingerilor sale. Nicio lege nu poate introduce limitări ale acestui drept.

(4) În relațiile dintre culte sunt interzise orice acțiuni de învrăjpire religioasă.

(5) Cultele religioase sunt autonome față de stat. Ele se bucură de sprijinul statului, prin înlesnirea asistenței religioase în armată, în spitale, în penitenciare, în azile și în orfelinate.”

30. Articolul 30 se modifică și se completează astfel:

Alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Cenzura de orice fel este interzisă. Acțiunile prin care mijloacele de comunicare în masă împiedică publicarea informațiilor, ideilor și opiniilor care prezintă interes pentru opinia publică sunt interzise și se sancționează, potrivit legii.”

Alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Niciun mijloc de comunicare în masă nu poate fi suspendat sau suprimat, cu excepția cazurilor de încălcare a legii, a cazurilor în care a fost împiedicată publicarea unei informații de interes public și a cazurilor în care a fost încălcat dreptul la replică.”

După alineatul (8) se introduce un nou alineat, cu următorul cuprins:

„(9) Dreptul la replică este garantat. Mijlocul de comunicare în masă — publicație, post de radio, post de televiziune etc. — care nu a acordat dreptul la replică, potrivit legii, este sancționat cu suspendarea și poate pierde licența, respectiv autorizația de funcționare.”

31. Articolul 31 se modifică și se completează astfel:

După alineatul (2) se introduc două noi alineate, cu următorul cuprins:

„(2.1) Orice persoană este obligată să facă public, din oficiu, toate bunurile, lucrările sau serviciile achiziționate din fonduri sau resurse publice, inclusiv procedura urmată și costurile pentru fiecare achiziție.

(2.2) Proiectele de acte normative ce urmează să fie adoptate de autoritățile și instituțiile publice, cu excepția celor care au caracter de urgență, sunt supuse, cu cel puțin 30 de zile înainte de adoptare, dezbaterii publice. Mijloacele de comunicare în masă sunt obligate să ofere spații și timpi de antenă pentru aceste dezbateri, potrivit legii.”

După alineatul (3) se introduce un nou alineat, cu următorul cuprins:

„(3.1) Nicio excepție nu va putea fi opusă dreptului de acces la o informație de interes public.”

Alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Mijloacele de comunicare în masă, publice și private, sunt obligate să asigure informarea corectă a publicului. Dezinformarea și manipularea publicului se pedepsesc, conform legii.”

Alineatul (5) va avea următorul cuprins:

„(5) Serviciile publice de presă, de radio și de televiziune trebuie să garanteze grupurilor sociale și politice exercitarea dreptului la antenă. Organizarea și funcționarea acestor servicii se stabilesc prin lege.”

32. Articolul 32 se modifică și se completează astfel:

Alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Dreptul la învățătură este asigurat prin învățământul general obligatoriu, prin învățământul liceal și prin cel profesional, prin învățământul superior, precum și prin alte forme de instrucție, de formare profesională și de formare continuă.”

După alineatul (1) se introduce un nou alineat, cu următorul cuprins:

„(1.1) Învățământul de toate gradele trebuie să urmărească dezvoltarea deplină a personalității umane, maximizarea potențialului individual, formarea de profesioniști de înaltă calificare, dezvoltarea creativității, a gândirii analitice, a capacităților inovative, întărirea respectului față de munca bine făcută, a respectului față de semeni, față de natură, față de istoria, tradițiile și valorile civilizației poporului român.”

Alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Învățământul de toate gradele se desfășoară în limba română.”

Alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Dreptul persoanelor de a învăța limba lor maternă și dreptul de a putea fi instruite în această limbă sunt garantate; modalitățile de exercitare a acestor drepturi se stabilesc prin lege.”

După alineatul (4) se introduce un nou alineat, cu următorul cuprins:

„(4.1) Învățământul de stat este ideologic neutru, potrivit legii.”

La alineatul (5) se adaugă o nouă teză, cu următorul cuprins:

„Statul stabilește standarde de calitate în educație pentru fiecare nivel și formă de învățământ și monitorizează respectarea acestora.”

După alineatul (6) se introduc două noi alineate, cu următorul cuprins:

„(6.1) Libertatea învățământului și a cercetării științifice sunt garantate.

(6.2) Statul asigură educația juridică, economică, tehnică, ecologică, muzicală, morală și sportivă, pe tot parcursul procesului de învățământ, începând cu învățământul general obligatoriu, continuând cu învățământul liceal și cel profesional, până la terminarea învățământului superior.”

După alineatul (7) se introduc cinci noi alineate, cu următorul cuprins:

„(8) Statul acordă ajutor social și alte subvenții de la bugetul public național numai persoanelor care au absolvit cel puțin gimnaziul și au obținut o calificare profesională încheiată cu diplomă de absolvire.

(9) Statul asigură școlarizarea și calificarea profesională în locurile de detenție pentru persoanele condamnate în urma unor infracțiuni. Pentru aceste persoane, finalizarea calificării profesionale începută în timpul detenției este obligatorie.

(10) Pentru învățământul general obligatoriu, statul asigură existența școlii în fiecare localitate, unde există un număr minim de elevi, stabilit prin lege.

(11) Statul este obligat să recupereze cheltuielile pe care le-a făcut cu școlarizarea persoanelor care părăsesc țara înainte de a profesa cel puțin cinci ani în domeniile pentru care au fost educate.

(12) Statul ia măsuri ca și în învățământ performanța să fie stimulată, prin retribuirea personalului didactic în funcție de rezultate muncii prestate.”

33. Articolul 33 se modifică și se completează astfel:

După alineatul (1) se introduc două noi alineate cu următorul cuprins:

„(1.1) Îmbogățirea și rafinarea culturală a românilor este un scop de societate.

(1.2) Este interzisă, sub sancțiune penală, degradarea conștiințelor prin intoxicare informațională și supunere la condiții de viață degenerative.”

Alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Statul trebuie să asigure păstrarea identității spirituale, sprijinirea culturii naționale, stimularea artelor, protejarea și conservarea patrimoniului cultural național, promovarea valorilor culturale și artistice ale României în lume.”

34. Articolul 34 se modifică și se completează astfel:

Alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Dreptul la sănătate fizică și mentală, precum și la hrană sănătoasă, este garantat.”

După alineatul (1) se introduce un nou alineat, cu următorul cuprins:

„(1.1) Pentru exercitarea dreptului prevăzut la alineatul precedent, statul este obligat să ia măsuri pentru a asigura accesul cetățenilor la alimentație naturală, la apă curată și la aer curat.”

După alineatul (3) se introduc patru noi alineate, cu următorul cuprins:

„(4) Pacienții au dreptul de a-și alege medicul curant din lista celor disponibili la unitatea sanitară căreia i se adresează.

(5) Este interzisă aderarea României la acorduri internaționale care permit comercializarea de semințe și produse alimentare modificate genetic, dacă se creează, astfel, dependență economică față de producătorii acestora.

(6) Statul român este obligat să asigure dezvoltarea unei industrii naționale farmaceutice competitive, capabilă să furnizeze cetățenilor medicamente ieftine și de calitate.

(7) Statul încurajează și acordă drept de liberă practică alternativelor medicale validate pe plan internațional.”

35. Articolul 35 se modifică și va avea următorul cuprins:

„(1) Statul recunoaște și garantează dreptul oricărei persoane la un mediu natural sănătos și ecologic funcțional, prin:

a) asigurarea cadrului legislativ, instituțional și educațional, care să garanteze exercitarea acestui drept;

b) protecția, utilizarea durabilă și refacerea mediului natural, conservarea naturii vii și celorlalte resurse naturale;

c) păstrarea peisajului natural și cultural, cu valoare de conservare;

d) tragerea la răspundere a persoanelor fizice și juridice pentru daunele pricinuite mediului natural.

(2) Statul este obligat să acționeze la nivel internațional pentru conservarea, protejarea și ameliorarea mediului înconjurător și a biodiversității prin crearea și întreținerea de arii protejate.

(3) Statul este obligat să asigure educația și instruirea populației în spiritul respectării și protejării mediului înconjurător.

(4) Persoanele fizice și juridice au obligația de a proteja mediul înconjurător.

(5) Cetățenii au drept de acces la natură. Statul este obligat să asigure conservarea în regim de proprietate publică a unui spațiu natural suficient de mare, de care să se poată bucura, gratuit, cetățenii țării.

(6) Sunt interzise relele tratamente aplicate animalelor.

(7) Măsurile pentru protejarea și ameliorarea mediului înconjurător fac parte din Programul Național de Dezvoltare a României, asumat de către candidatul la funcția de Președinte al României.”

36. Articolul 36 se modifică și se completează astfel:

Alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Nu au drept de vot persoanele puse sub interdicție din rațiuni medicale și nici persoanele condamnate la pierderea drepturilor electorale, prin hotărâre judecătorească definitivă.”

După alineatul (2) se introduc trei noi alineate, cu următorul cuprins:

„(3) Votul se exercită la urne, prin sisteme informatice protejate, sau prin corespondență, potrivit legii.

(4) În componența birourilor electorale constituite, potrivit legii, pentru buna organizare și desfășurare a alegerilor și a referendumului, la nivel național, la nivel de circumscripție electorală și la nivel de secție de votare intră și câte un reprezentant al asociațiilor comunitare, desemnat de organele de conducere ale acestora.

(5) Statul este obligat să asigure educația juridică permanentă a cetățenilor, prin cunoașterea prevederilor Constituției, a organizării și funcționării statului și autorităților locale, a drepturilor, libertăților și obligațiilor fundamentale ale cetățenilor, a prevederilor legislației electorale. Această educație se face atât pe parcursul învățământului de toate gradele, cât și printr-o emisiune permanentă, zilnică, la postul public național de televiziune, ca și prin celelalte componente ale Serviciului Național Public de Presă, Radio și Televiziune, potrivit legii.”

37. Articolul 37 se modifică și se completează astfel:

Alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Au dreptul de a fi aleși cetățenii cu drept de vot care îndeplinesc condițiile prevăzute în articolul 16 alineatele (3) și (5).”

Alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Candidații trebuie să fi împlinit, până în ziua alegerilor inclusiv, vârsta de cel puțin 23 de ani pentru a fi aleși în Parlamentul României sau în organele administrației publice locale și vârsta de cel puțin 35 de ani pentru a fi aleși în funcția de Președinte al României, Președinte al Autorității Judecătorești, Președinte al Autorității Mediatice, Președinte al Autorității Financiare, Președinte al Autorității Electorale, Președinte al Autorității Statistice, Președinte al Autorității Morale, Președinte al Autorității Științifice, Avocatul Poporului, Președinte al Curții de Conturi, Președinte al Curții Constituționale, Președinte al Consiliului Legislativ, directorul Serviciului Național Public de Presă, Radio și Televiziune, directorul Serviciului Român de Informații.”

După alineatul (2) se introduc cinci noi alineate, cu următorul cuprins:

„(3) Nicio persoană nu poate îndeplini aceeași funcție electivă decât pentru cel mult două mandate, care pot fi și succesive, potrivit legii.

(4) Persoana aleasă într-o funcție publică pe lista unui partid politic care părăsește din proprie inițiativă partidul pe lista căruia a fost aleasă pierde mandatul, de îndată, potrivit legii.

(5) Este interzisă condiționarea participării la alegeri de plata de către candidați a unor sume de bani sau constituirea de depozite bancare.

(6) Este interzisă introducerea de praguri electorale pentru validarea alegerilor în funcții electivă.

(7) Este interzisă condiționarea candidaturilor pentru funcții publice electivă de prezentarea unor liste de susținători”.

38. Articolul 38 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Cetățenii români au dreptul de a alege și a fi aleși în Parlamentul European, în condițiile legii și cu respectarea dispozițiilor tratatelor constitutive ale Uniunii Europene.”

39. După articolul 38 se introduce un nou articol, 38.1, astfel:

Denumirea articolului va fi: **„Alegerea membrilor din România în Parlamentul European”**.

Articolul va avea următorul cuprins:

„(1) Membrii din România în Parlamentul European sunt aleși prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat, pe bază de scrutin de listă, potrivit principiului reprezentării proporționale, și pe bază de candidaturi independente, conform legii.”

40. După articolul 38.1 se introduce un nou articol, 38.2, astfel:

Denumirea articolului va fi: **„Candidaturile pentru alegerea membrilor din România în Parlamentul European”**.

Cuprinsul articolului va fi:

„(1) Candidații la funcția de membru din România în Parlamentul European trebuie să îndeplinească următoarele cerințe:

- a) să aibă pregătire superioară;
- b) să îndeplinească condițiile prevăzute la articolul 37 alineatul (1);
- c) să aibă vârsta de cel puțin 35 de ani;
- d) să se fi remarcat ca buni profesioniști și ca cetățeni de moralitate desăvârșită;
- e) să se fi remarcat ca luptători activi pentru apărarea drepturilor și libertăților cetățenilor României;
- f) să fie propuși de partide politice legal înregistrate în România sau să candideze ca independenți;
- g) să prezinte electoratului Programul legislativ pentru realizarea căruia se obligă să acționeze, în calitate de membru din România în Parlamentul European, dacă va fi ales.

(2) Programul legislativ constituie contractul electoral al candidatului. Programul trebuie să precizeze proiectele de legi pe care candidatul se angajează să le susțină în Parlamentul European în interesul cetățenilor României. El va fi semnat de candidatul la funcția de membru din România în Parlamentul European, va fi tipărit și pus la dispoziția electorilor din circumscripția electorală în care candidează, pe toată durata campaniei electorale. Un exemplar al acestui document va fi depus la Autoritatea Electorală, la Autoritatea Morală și la Avocatul Poporului, cu cel puțin 30 de zile înainte de începerea campaniei electorale.”

41. Articolul 39 se modifică și va avea următorul cuprins:

„(1) Dreptul cetățenilor de a se întruni, pașnic, pe domeniul public al localităților, în adunări publice, mitinguri, demonstrații, procesiuni, proteste sau orice alte întruniri, este garantat.

(2) Primarii localităților sunt obligați să asigure condițiile necesare pentru desfășurarea normală a adunărilor publice ale cetățenilor.

(3) Locurile aparținând domeniului public pe care nu se pot desfășura adunări publice sunt stabilite prin lege. În baza prevederilor legii, primăriile sunt obligate să afișeze, la sediile lor, lista cu locurile aparținând domeniului public pe care nu se pot desfășura adunări publice.

(4) Organizatorii adunărilor publice au obligația să anunțe primăriile, cu cel puțin 3 zile înainte, locul și intervalul de timp în care se vor desfășura aceste adunări.

(5) Nicio lege și nicio persoană nu poate interzice desfășurarea unei adunări publice dacă aceasta urmează să se desfășoare pe un loc neinterzis de lege, fără să se suprapună cu o altă adunare, anunțată anterior.

(6) Este interzisă, sub sancțiune penală, instigarea unei părți a populației împotriva altei părți care protestează pașnic pe domeniul public.

(7) Este interzisă utilizarea forței împotriva manifestațiilor pașnice ale cetățenilor pe domeniul public.

(8) Statul este obligat să stimuleze și să sprijine spiritul civic al cetățenilor, exprimarea publică a opiniilor legate de problemele societății și participarea activă a acestora la deciziile publice.”

42. Articolul 40 se modifică și se completează astfel:

Denumirea articolului va fi: **„Libertatea de asociere”**.

Articolul va avea următorul cuprins:

„(1) Libertatea de asociere în partide politice, în sindicate, în patronate și în alte forme de asociere este garantată.

(2) Partidele sau organizațiile ale căror scopuri ori activități concrete sunt îndreptate împotriva pluralismului politic, a principiilor statului de drept, a drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor, definite prin Constituție, ori a suveranității, a integrității sau a independenței României sunt neconstituționale.

(3) Nu pot face parte din partide politice, în perioada mandatului, Președintele României, Președintele Autorității Judecătorești, Președintele Autorității Mediatice, Președintele Autorității Financiare, Președintele Autorității Electorale, Președintele Autorității Statistice, Președintele Autorității Morale, Președintele Autorității Științifice, președintele și membrii Curții de Conturi, președintele și membrii Consiliului Superior al Magistraturii, președintele și judecătorii Curții Constituționale, Avocatul Poporului, președintele Consiliului Legislativ, directorul Serviciului Național Public de Presă, Radio și Televiziune, directorul Serviciului Român de Informații, magistrații, cadrele militare în activitate, polițiștii și celelalte categorii de funcționari publici. În timpul mandatului, aceste persoane nu pot susține niciun partid politic.

(4) Nicio lege sau alt act normativ nu poate îngreuna sau condiționa dreptul la liberă asociere, în afara restricțiilor prevăzute la alineatele (2) și (3).

(5) Asociațiile cu caracter secret sunt interzise. Caracterul este secret atunci când obiectivele reale ale asociației nu sunt declarate în statut și când proiectele asociației cu impact social negativ sunt ascunse.

(6) Sunt interzise asociațiile de tip clan, care au ca scop avantajarea membrilor lor asupra restului populației.”

43. Articolul 41 se modifică și se completează astfel:

După alineatul (1) se introduce un nou alineat, cu următorul cuprins:

„1.1 Statul este obligat să construiască o economie națională care să ofere locuri de muncă pentru toți cetățenii apti de muncă și care doresc să muncească.”

După alineatul (2) se introduce un nou alineat, cu următorul cuprins:

„(2.1) Statul este obligat să adopte legi care să împiedice încheierea de raporturi de muncă sau de serviciu abuzive față de angajați.”

Alineatul (5) va avea următorul cuprins:

„(5) Dreptul la negocieri colective în materie de muncă și caracterul obligatoriu al contractelor și acordurilor colective sunt garantate. Nerespectarea normelor de calitate sau de bună conlucrare cu echipele de lucru determină anularea drepturilor acordate de contractul colectiv de muncă.”

După alineatul (5) se introduce un nou alineat, cu următorul cuprins:

„(6) Salariații au dreptul la egalitate de tratament și la respectarea demnității lor în muncă.”

44. Articolul 42 se modifică și va avea următorul cuprins:

După alineatul (2) se introduce un nou alineat, cu următorul cuprins:

„(3) Munca voluntară sau aleasă de un contribuabil ca alternativă la plata unor datorii către stat ori autorități publice locale nu constituie muncă forțată.”

45. Articolul 43 se modifică astfel:

Alineatul (2) va avea următorul cuprins

„(2) Legea stabilește categoriile de personal, situațiile, condițiile și limitele exercitării acestui drept, precum și garanțiile necesare asigurării serviciilor esențiale pentru societate.”

46. Articolul 44 se modifică și se completează astfel:

Denumirea articolului va fi: „**Dreptul de proprietate**”.

Alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Dreptul de proprietate, constituit legal și legitim, precum și creanțele asupra statutului, constituite legal și legitim, sunt garantate.”

După alineatul (1) se introduce un nou alineat, cu următorul cuprins:

„(1.1) Proprietatea este publică sau privată.”

Alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Proprietatea este garantată și ocrotită în mod egal de lege, indiferent de titular.”

Alineatul (6) va avea următorul cuprins:

„(6) Despăgubirile prevăzute în alineatele (3) și (5) se stabilesc potrivit legii, cu luarea în considerare a prețurilor practicate pe piață.”

Alineatul (8) va avea următorul cuprins:

„(8) Avera dobândită licit nu poate fi confiscată.”

Alineatul (9) va avea următorul cuprins:

„(9) Bunurile destinate, folosite sau rezultate din infracțiuni ori contravenții, ca și cele a căror proveniență nu se justifică sunt confiscate, în condițiile legii. Prin justificarea provenienței bunurilor se înțelege obligația persoanei în cauză de a dovedi caracterul licit al mijloacelor folosite pentru dobândirea sau sporirea bunurilor.”

După alineatul (9) se introduc nouă noi alineate, cu următorul cuprins:

„(10) Proprietatea publică aparține poporului român sau comunităților locale și este administrată de stat sau de autoritățile locale.

11) Bogățiile de orice natură ale subsolului, minele, terenurile și pădurile din fondul funciar al poporului, spațiul aerian, căile de comunicație, de uz și interes public, apele, izvoarele de energie naturală, plajele, marea teritorială, resursele naturale ale zonei economice și ale platoului continental, baza materială a autorităților și instituțiilor publice, precum și alte bunuri stabilite de lege fac obiectul exclusiv al proprietății publice.

(12) Fac obiectul proprietății publice și bunurile create prin munca voluntară, neremunerată, a membrilor asociațiilor comunitare, precum și bunurile achiziționate din fondurile asociațiilor comunitare. Aceste bunuri aparțin comunităților locale și sunt administrate de autoritățile locale.

(13) Bunurile proprietate publică sunt inalienabile. În condițiile legii, ele pot fi date în folosință sau în administrare regiilor autonome ori instituțiilor publice.

(14) Legea nr. 15/1990 privind reorganizarea unităților economice de stat ca regii autonome și societăți comerciale este și rămâne în întregime abrogată, ca și toate actele normative adoptate în aplicarea ei. Statul român este obligat să recupereze întregul capital trecut din proprietate publică în proprietate privată prin aplicarea prevederilor acestei legi.

(15) La cumpărarea terenurilor situate în extravilan au drept de preempțiune, în ordine: coproprietarii persoane fizice; vecinii persoane fizice care dețin în proprietate mai puțin de 20 de hectare de teren situate în extravilan; alte persoane fizice care dețin în proprietate mai puțin de 20 de hectare de teren situate în extravilan în aceeași localitate; alte persoane fizice care dețin în proprietate mai puțin de 20 de hectare de teren situate în extravilan; statul român. Pot cumpăra terenuri situate în extravilan numai statul român și persoane fizice care dețin în proprietate mai puțin de 20 de hectare de teren situate în extravilan. Persoanele fizice pot cumpăra terenuri situate în extravilan numai până în momentul în care au ajuns să dețină în proprietate o suprafață totală de maximum 20 de hectare de astfel de terenuri.

(16) Terenurile cumpărate de statul român intră în fondul funciar aflat în proprietatea publică și în administrarea statului. Terenurile aflate în proprietate publică situate în extravilan pot fi date în arendă numai vecinilor persoane fizice care dețin în proprietate cel mult 20 de hectare de teren situat în extravilan și care se obligă să exploateze terenul luat în arendă prin forțe proprii, precum și cooperativelor agricole care își desfășoară activitatea pe teritoriul localității în care sunt situate terenurile date în arendă de statul român, care se obligă să exploateze terenurile luate în arendă prin forțe proprii.

(17) Terenurile agricole pentru care nu s-au plătit impozite timp de 3 ani consecutivi, cele care au fost neexploatate timp de 3 ani consecutivi, precum și cele care au fost supuse intoxicării chimice sunt expropriate și trecute în proprietate publică.

(18) Terenurile silvice pentru care nu s-au plătit impozite timp de 3 ani consecutivi, precum și cele defrișate ilegal sunt expropriate și trecute în proprietate publică.”

47. Articolul 45 se modifică și va avea următorul cuprins:

„(1) Cetățenii au dreptul să desfășoare orice fel de activitate economică, care nu este interzisă de lege, ca persoane fizice sau asociați în persoane juridice, autorizate, potrivit legii.

(2) Nicio lege sau alt act normativ nu poate condiționa autorizarea desfășurării de activități economice de obținerea de avize, de orice fel, de la autoritățile executive ale statului sau locale.

(3) Persoanele fizice și juridice nu pot fi obligate să plătească taxe pentru autorizarea desfășurării de activități economice în România.

(4) Autorizarea desfășurării de activități economice este de competența exclusivă a instanțelor judecătorești.

(5) Autoritățile executive ale statului și cele locale supraveghează modul în care persoanele fizice și juridice respectă obligațiile stabilite prin autorizațiile de funcționare ca agenți economici și solicită instanțelor judecătorești sancționarea celor care se fac vinovați de încălcarea legii și a hotărârilor judecătorești, inclusiv anularea autorizațiilor de funcționare.

(5) Statul român este obligat ca, prin sistemul de distribuire și redistribuire a venitului național, să asigure tuturor cetățenilor țării șansa de a deveni proprietari de capital, de a crea și administra întreprinderi mici, mijlocii și mari, care să valorifice eficient resursele naturale ale țării și să producă bunuri și servicii de înaltă calitate și competitivitate.”

48. După articolul 46 se introduce un nou articol, 46.1, astfel:

Denumirea articolului va fi „**Dreptul la locuință**”.

Articolul va avea următorul cuprins:

„(1) Statul român sprijină cetățenii săi să dobândească și să-și exercite dreptul de proprietate privată asupra unei locuințe.

(2) Locuința este constituită din construcția în care cetățeanul, împreună cu familia sa, își are domiciliul permanent, la care se adaugă anexele gospodărești și terenul aferent.

(3) Locuința nu poate fi ipotecată și nu poate face obiectul executării silite pentru plata datoriilor contractate de proprietarul ei.”

49. Articolul 48 se completează astfel:

După alineatul (1) se introduce un nou alineat, cu următorul cuprins:

„(1.1) Căsătoria se poate încheia numai între bărbat și femeie, aceștia având vârsta de cel puțin 18 ani.”

50. Articolul 49 se modifică astfel:

Denumirea articolului va fi: „**Protecția minorilor**”.

Alineatele (1) și (2) vor avea următorul cuprins:

„(1) Minorii se bucură de un regim special de protecție și de asistență în realizarea drepturilor lor.

(2) Statul acordă alocații pentru minori și ajutoare pentru îngrijirea minorului bolnav ori cu handicap. Alte forme de protecție socială a minorilor se stabilesc prin lege.”

Alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Minorii sub vârsta de 15 ani nu pot fi angajați în raporturi de muncă.”

51. Articolul 50 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Persoanele cu handicap se bucură de protecție specială.

Statul asigură realizarea unei politici naționale de egalitate a șanselor și de incluziune, de prevenire și de tratament, în vederea participării efective a persoanelor cu handicap în viața comunității, respectând drepturile și îndatoririle ce revin părinților și tutorilor. Statul ia măsuri să nu se comită abuzuri în stabilirea calității de persoană cu handicap.”

52. Articolul 51 se modifică astfel:

Alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Cetățenii au dreptul să se adreseze autorităților publice prin petiții. Dacă se constată justețea plângerii, ea trebuie să profite tuturor celor aflați în situație similară, indiferent dacă se află sau nu printre semnatarii petiției.

La alineatul (4) se adaugă o nouă teză, cu următorul cuprins:

„Nerespectarea acestei obligații atrage demiterea imediată din funcția publică a celui vinovat, potrivit legii.”

53. Articolul 52 se modifică și se completează astfel:

Alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Condițiile și limitele exercitării acestui drept se stabilesc prin lege.”

Alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Statul răspunde patrimonial, integral și nediscriminatoriu, pentru prejudiciile cauzate prin erorile judiciare sau administrative. Răspunderea statului este stabilită în condițiile legii și nu înlătură răspunderea magistraților sau funcționarilor care au săvârșit erorile judiciare și administrative.”

După alineatul (3) se introduce un nou alineat, cu următorul cuprins:

„(3.1) Statul este obligat să se îndrepte, de îndată, în regres către autorii erorilor judiciare sau administrative cauzatoare de prejudicii.”

54. Articolul 54 se completează astfel:

După alineatul (1) se introduc trei noi alineate, cu următorul cuprins:

„(1.1) Promovarea intereselor unor persoane fizice sau juridice străine care intră în conflict cu interesele cetățenilor României este interzisă.

(1.2) Antiromânismul se pedepsește, potrivit legii.

(1.3) Propaganda pentru aservirea României constituie delict împotriva poporului român și se pedepsește, potrivit legii.”

După alineatul (2) se introduce un nou alineat, cu următorul cuprins:

„(3) Încălcarea jurământului se sancționează cu încetarea de drept a mandatului sau demiterea din funcție, după caz, potrivit legii.”

55. Articolul 55 se modifică și se completează astfel:

Alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Cetățenii au dreptul și obligația să apere România împotriva oricărei forme de agresiune, inclusiv împotriva agresiunilor economice și propagandistice.”

Alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Condițiile privind îndeplinirea îndatoririlor militare se stabilesc prin lege.”

Alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Cetățenii pot fi încorporați de la vârsta de 20 de ani și până la vârsta de 35 de ani, cu excepția voluntarilor, în condițiile legii.”

După alineatul (3) se introduc trei noi alineate, cu următorul cuprins:

„(4) Cetățenii cu vârsta cuprinsă între 20 și 35 de ani sunt membri ai milițiilor populare, organizate și instruite potrivit legii, pentru respingerea agresiunilor militare împotriva statului român și pentru eliminarea consecințelor dezastrelor.

(5) Îndatoririle militare ale cetățenilor României privesc numai apărarea României și a țărilor cu care România a încheiat tratate militare de apărare comună.

(6) Statul român trebuie să-și continue tradiția sa de stat neagresor, să militeze ca principiile omeniei, dreptății și echității, convenite între cetățenii săi, să fie aplicate și în relațiile dintre state.”

56. Articolul 56 se completează astfel:

După alineatul (3) se introduc două noi alineate, cu următorul cuprins:

„(4) Nimeni nu poate fi obligat să plătească impozit pe venit înainte ca venitul să fie realizat.

(5) Legile și hotărârile prin care se stabilesc noi taxe sau impozite, ca și cele care modifică, completează sau anulează legi și hotărâri referitoare la taxe sau impozite se adoptă prin referendum.”

57. Articolul 58 se modifică și se completează astfel:

Denumirea articolului va fi: „**Rolul și alegerea**”.

Articolul va avea următorul cuprins:

„(1) Avocatul Poporului apără drepturile și libertățile persoanelor fizice în relațiile acestora cu funcționarii publici.

(2) Prevederile articolelor 62.1, 81, alineatul (1) și alineatele (2)—(4), 82, 83, 84, 95, 96, 96.1 și 97 se aplică, în mod corespunzător, și Avocatului Poporului.

(3) Organizarea și funcționarea instituției Avocatului Poporului se stabilesc prin lege.”

58. Articolul 59 se completează astfel:

După alineatul (2) se introduc două noi alineate, cu următorul cuprins:

„(3) Avocatul Poporului transmite sesizările primite de la cetățeni, ca și propriile constatări referitoare la încălcarea drepturilor și libertăților cetățenești, la abuzurile funcționarilor publici, organelor competente ale Procuraturii, solicitând trimiterea în judecată și pedepsirea celor care se fac vinovați de încălcarea drepturilor și libertăților cetățenilor.

(3) Lipsa de reacție a organelor Procuraturii la sesizările Avocatului Poporului se pedepsește, potrivit legii.”

59. Articolul 60 se modifică și va avea următorul cuprins:

Denumirea articolului va fi: „**Raportul anual**”.

Articolul va avea următorul cuprins:

„Avocatul Poporului prezintă Parlamentului, Președintelui României și Președintelui Autorității Judecătorești raportul anual care conține constatările sale referitoare la încălcarea drepturilor și libertăților cetățenești, la modul în care organele Procuraturii au rezolvat sesizările formulate de el referitoare la abuzurile funcționarilor publici împotriva cetățenilor, precum și recomandările sale privind legislația, sau măsuri de altă natură, pentru ocrotirea drepturilor și libertăților cetățenilor. Raportul anual include și analiza modului în care cei aleși în funcții publice și-au respectat contractul electoral. Raportul anual se publică, până cel mai târziu pe data de 31 martie a anului următor celui la care se referă, pe site-ul Avocatului Poporului și în Monitorul Oficial al României.”

60. Denumirea titlului III se modifică astfel:

Denumirea va fi: „**Autoritățile statului**”.

61. Denumirea capitolului I din titlul III se modifică astfel:

Denumirea va fi: „**Autoritatea Legislativă**”.

62. Articolul 61 se modifică și va avea următorul cuprins:

„(1) Parlamentul exercită puterea legislativă în statul român, în limitele stabilite prin Constituție.

(2) Parlamentul nu poate adopta legi, hotărâri sau moțiuni care sunt contrare rezultatului unui referendum național valabil.

(3) Poporul poate aproba legi, prin referendum național, în orice domeniu, inclusiv legi prin care să modifice, să completeze sau să anuleze legi adoptate de Parlament.

(4) Parlamentul este alcătuit dintr-o singură Cameră denumită Camera Reprezentanților.”

63. Articolul 62 se modifică și va avea următorul cuprins:

Denumirea articolului va fi: „**Alegerea membrilor Parlamentului**”.

Articolul va avea următorul cuprins:

„(1) Membrii Parlamentului sunt denumiți parlamentari și sunt aleși prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat, pe bază de scrutin de listă, potrivit principiului reprezentării proporționale, și pe bază de candidaturi independente, conform legii.

(2) Numărul parlamentarilor este de maximum 300 de persoane.”

64. După articolul 62 se introduce un nou articol, 62.1, astfel:

Denumirea articolului va fi „**Candidaturile pentru alegerea membrilor Parlamentului**”.

Articolul va avea următorul cuprins:

„(1) Candidații la funcția de parlamentar trebuie să îndeplinească următoarele cerințe:

a) să aibă pregătire superioară;

b) să se fi remarcat ca buni profesioniști și ca cetățeni de moralitate desăvârșită;

c) să se fi remarcat ca luptători activi pentru apărarea drepturilor și libertăților cetățenilor României;

d) să prezinte electoratului Programul legislativ pentru realizarea căruia se obligă să acționeze, în calitate de parlamentar, dacă va fi ales.

(2) Programul legislativ constituie contractul electoral al candidatului. El va fi semnat de candidatul la funcția de parlamentar, va fi tipărit și pus la dispoziția electoratului din colegiul în care candidează, pe toată durata campaniei electorale. Un exemplar al acestui document va fi depus la Autoritatea Electorală, la Autoritatea Morală și la Avocatul Poporului, cu cel puțin 30 de zile înainte de începerea campaniei electorale.”

65. Articolul 63 se modifică astfel:

Alineatele (1)—(4) vor avea următorul cuprins:

„(1) Camera Reprezentanților este aleasă pentru un mandat de 4 ani, care se prelungește de drept în stare de mobilizare, de război, de asediu sau de urgență, până la încetarea acestora.

(2) Alegerile pentru Camera Reprezentanților se desfășoară în prima duminică a lunii octombrie a anului în care expiră mandatul Camerei sau tot într-o zi de duminică, în cel mult 45 de zile de la data dizolvării Camerei.

(3) Camera Reprezentanților nou-aleasă se întrunește, la convocarea Președintelui României, în cel mult 20 de zile de la alegeri.

(4) Mandatul Camerei Reprezentanților se prelungește până la întrunirea legală a noii Camere a Reprezentanților. În această perioadă nu poate fi revizuită Constituția și nu pot fi adoptate, modificate sau abrogate legi organice.”

66. Articolul 64 se modifică și va avea următorul cuprins:

„(1) Organizarea și funcționarea Camerei Reprezentanților se stabilește prin lege. Resursele financiare ale Camerei sunt prevăzute în bugetul de stat.

(2) Camera Reprezentanților își alege un birou permanent. Președintele Camerei Reprezentanților se alege pe durata mandatului Camerei. Ceilalți membri ai biroului permanent sunt aleși la începutul fiecărei sesiuni. Membrii biroului permanent pot fi revocați înainte de expirarea mandatului.

(3) Parlamentarii se pot organiza în grupuri parlamentare, potrivit regulamentului de organizare și funcționare al Camerei Reprezentanților.

(4) Camera Reprezentanților își constituie comisii permanente și poate institui comisii de anchetă sau alte comisii speciale. În componența fiecărei comisii a Camerei Reprezentanților intră și un reprezentant al Uniunii Naționale a Asociațiilor Comunitare.

(5) Biroul permanent și comisiile parlamentare se alcătuiesc potrivit configurației politice a Camerei Reprezentanților.”

67. Articolul 65 se abrogă.**68. Articolul 66 se modifică și va avea următorul cuprins:**

„(1) Camera Reprezentanților se întrunește în două sesiuni ordinare pe an. Prima sesiune începe la 15 ianuarie și se termină la 31 iulie. A doua sesiune începe la 1 septembrie și se termină la 15 decembrie.

(2) Camera Reprezentanților se întrunește și în sesiuni extraordinare, la cererea Președintelui României, a biroului permanent al Camerei Reprezentanților ori a cel puțin o treime din numărul parlamentarilor.

(3) În caz de mobilizare sau de război, ca și în cazul instituirii stării de asediu sau a stării de urgență, Camera Reprezentanților își continuă activitatea pe toată durata acestor stări, iar dacă nu se află în sesiune, se convoacă de drept în 24 de ore de la declararea lor.

(4) Convocarea Camerei Reprezentanților se face de președintele acesteia.”

69. Articolul 67 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Camera Reprezentanților adoptă legi, hotărâri și moțiuni, în prezența majorității membrilor.”

70. Articolul 68 se modifică și va avea următorul cuprins:

„(1) Ședințele Camerei Reprezentanților sunt publice.

(2) Voturile parlamentarilor, la fiecare lege, sau hotărâre, adoptată de Camera Reprezentanților, sunt la vedere,

confirmate prin semnătură, și sunt prezentate pe site-ul Camerei Reprezentanților și în Monitorul Oficial al României.”

71. Denumirea secțiunii a 2-a se modifică astfel:

Denumirea secțiunii a 2-a va fi: „Statutul parlamentarilor”.

72. Articolul 69 se modifică și va avea următorul cuprins:

„(1) În exercitarea mandatului, parlamentarii sunt în serviciul poporului.

(2) Parlamentarii sunt obligați să acționeze și să voteze în conformitate cu angajamentele asumate în campania electorală, în care au fost aleși. Parlamentarul care își încalcă angajamentele asumate în campania electorală poate fi demis, prin referendum, potrivit Constituției și legii.”

73. Articolul 70 se modifică și va avea următorul cuprins:

Denumirea articolului va fi: „Mandatul parlamentarilor”.

Articolul va avea următorul cuprins:

„(1) Parlamentarii intră în exercițiul mandatului la data întrunirii legale a Camerei Reprezentanților, sub condiția validării alegerii și a depunerii jurământului. Jurământul se stabilește prin lege.

(2) Calitatea de parlamentar încetează:

- a) la data întrunirii legale a Camerei nou-alese;
- b) în caz de demisie sau de demitere;
- b) în caz de imposibilitate definitivă a exercitării atribuțiilor;
- c) în caz de deces.”

74. Articolul 71 se modifică și se completează astfel:

Alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Nimeni nu poate fi, în același timp, membru al Camerei Reprezentanților și membru al Parlamentului european.”

Alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Calitatea de parlamentar este incompatibilă cu exercitarea oricărei funcții publice sau private.”

După alineatul (2) se introduc două noi alineate, cu următorul cuprins:

„(2.1) Parlamentarii nu pot interveni în treburile altor autorități și instituții ale statului și nici în treburile altor persoane juridice, de drept public sau privat.

(2.2) Parlamentarul condamnat pentru trafic de influență ori alte fapte de corupție își pierde mandatul și este pedepsit cu închisoare pe viață și confiscarea averii.”

Alineatul (3) se abrogă.

75. Articolul 72 se modifică și va avea următorul cuprins:

Denumirea articolului va fi: „Răspunderea parlamentarilor”.

Articolul va avea următorul cuprins:

„(1) Parlamentarii răspund juridic, individual, pentru încălcarea contractului electoral, dacă voturile sau opiniile politice exprimate în exercitarea mandatului contravin obligațiilor asumate prin contractul electoral.

(2) Parlamentarii răspund juridic, individual, potrivit legii, pentru prejudiciile produse poporului român de legile pentru care și-au dat votul, în ciuda faptului că legile respective nu au făcut parte din Programul legislativ aprobat de popor.

(3) Răspunderea parlamentarilor pentru faptele prevăzute la alineatele (1) și (2) este imprescriptibilă.

(3) Parlamentarul care a încălcat legea penală este urmărit, percheziționat, reținut, arestat și trimis în judecată, potrivit legii. Urmărirea și trimiterea în judecată penală se fac de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție. Competența de judecată aparține Înaltei Curți de Casație și Justiție.”

76. După articolul 72 se introduce un nou articol, 72.1, astfel:

Denumirea articolului va fi: „Demiterea Parlamentarilor”.

Articolul va avea următorul cuprins:

„(1) Orice parlamentar poate fi demis din funcție, prin referendum, organizat în circumscripția electorală unde a fost ales, cu un număr de voturi mai mare decât cel cu care a fost ales, la cererea unui număr de alegători, din circumscripția electorală în care a fost ales, egal cu cel puțin 25% din numărul voturilor cu care a fost ales.

(2) Parlamentarul este demis, de drept, din funcție, în următoarele cazuri:

a) când se constată, după validarea mandatului, printr-o hotărâre judecătorească rămasă definitivă, că alegerea s-a făcut prin fraudă electorală sau prin orice altă încălcare a legii;

b) a fost condamnat, prin hotărâre judecătorească rămasă definitivă, la o pedeapsă privativă de libertate sau la pierderea drepturilor electorale;

c) în caz de incompatibilitate;

d) când și-a dat demisia din partidul politic sau din formațiunea politică din partea căreia a fost ales sau când s-a înscris într-un alt partid politic sau altă formațiune politică;

e) a lipsit nemotivat de la 8 ședințe ale comisiei permanente a Camerei Reprezentanților din care face parte sau de la 4 ședințe ale plenului Camerei Reprezentanților.”

77. Articolul 73 se modifică astfel:

Alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Camera Reprezentanților adoptă legi constituționale, legi organice și legi ordinare.”

Litera a) din alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„a) sistemul electoral; organizarea și funcționarea Autorității Judecătorești, Autorității Mediatice, Autorității Financiare, Autorității Electorale, Autorității Statistice, Autorității Morale, Autorității Științifice, Curții Constituționale, Curții de Conturi, Avocatului Poporului, Consiliului Național de Securitate, Consiliului Legislativ, Serviciului Român de Informații.”

Litera c) din alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„c) statutul parlamentarilor, stabilirea indemnizației și a celorlalte drepturi ale acestora.”

Litera e) din alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„e) organizarea Guvernului;”.

Litera l) din alineatul (3) se abrogă.

Litera r) din alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„r) statutul etniilor din România;”.

78. Articolul 74 se modifică și va avea următorul cuprins:

„(1) Inițiativa legislativă aparține, după caz, Președintelui României, Avocatului Poporului, parlamentarilor sau unui număr de cel puțin 100.000 de cetățeni cu drept de vot.

(2) Au dreptul de inițiativă legislativă și președintele Autorității Judecătorești, președintele Autorității Mediatice, președintele Autorității Financiare, președintele Autorității Electorale, președintele Autorității Statistice, președintele Autorității Morale, președintele Autorității Științifice, președintele Curții Constituționale, președintele Curții de Conturi, președintele Consiliului Legislativ, directorul Serviciului Român de Informații.

(3) Titularii dreptului de inițiativă legislativă prezintă propunerile lor legislative Camerei Reprezentanților.

(4) Propunerile legislative vor fi dezbătute și votate în plen, în două ședințe diferite, la cel puțin 30 de zile distanță. Dezbaterile și votul se vor face pe articole în cadrul primei dezbateri și pe articole și ca întreg în cadrul celei de-a doua. În mod excepțional, Camera Reprezentanților poate aproba, cu majoritatea voturilor membrilor prezenți, reducerea termenului de 30 de zile.

(5) În cazul în care Parlamentul respinge propunerea legislativă inițiată de Președintele României, de Avocatul Poporului sau de cetățeni, Autoritatea Electorală organizează referendum, în 45 de zile de la data respingerii proiectului de către Parlament, pentru aprobarea proiectului de lege respins de Parlament.

(6) În cazul în care poporul aprobă proiectul de lege respins de Parlament, Parlamentul este dizolvat și se organizează alegeri parlamentare anticipate.”

79. Articolul 75 se abrogă.

80. Articolul 76 se modifică și va avea următorul cuprins:

„(1) Legile organice și hotărârile privind regulamentul de organizare și funcționare a Camerei Reprezentanților se adoptă cu votul a două treimi din numărul membrilor Camerei.

(2) Legile ordinare și hotărârile se adoptă cu votul majorității membrilor Camerei.

(3) La cererea Președintelui României sau din proprie inițiativă, Camera Reprezentanților poate adopta proiecte de legi sau propuneri legislative în procedură de urgență, stabilită potrivit legii.”

81. Articolul 77 se modifică astfel:

Alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Înainte de promulgare, Președintele poate cere Camerei Reprezentanților, o singură dată, reexaminarea legii.”

82. Articolul 78 se modifică și va avea următorul cuprins:

„(1) Legile se publică pe site-ul Camerei Reprezentanților și în Monitorul Oficial al României și intră în vigoare la 3 zile de la data publicării sau la o dată ulterioară prevăzută în textul ei.

(2) Accesul la varianta electronică a Monitorului Oficial al României este gratuit și nu poate fi îngrădit.”

83. Articolul 79 se modifică și va avea următorul cuprins:

„(1) Consiliul Legislativ este instituție publică autonomă, care avizează proiectele de acte normative în vederea sistematizării, unificării și coordonării întregii legislații. Avizele Consiliului Legislativ se referă la respectarea principiilor de sistematizare, unificare și coordonare legislativă stabilite prin lege.

(2) Consiliul Legislativ colaborează cu inițiatorii proiectelor de acte normative la definitivarea redactării acestor acte, astfel încât ele să fie conforme cu principiile de sistematizare, unificare și coordonare legislativă.

(3) Consiliul Legislativ ține evidența oficială a legislației României.

(4) Consiliul Legislativ este condus de un președinte, ales de popor.

(5) Prevederile articolelor 62.1, 81, alineatul (1) și alineatele (2)—(4), 82, 83, 84, 95, 96, 96.1 și 97 se aplică, în mod corespunzător, și președintelui Consiliului Legislativ.

(6) Dacă funcția de președinte al Consiliului Legislativ devine vacantă ori dacă președintele Consiliului Legislativ este suspendat din funcție sau dacă se află în imposibilitate temporară de a-și exercita atribuțiile, interimatul se asigură de un parlamentar desemnat de Camera Reprezentanților, cu votul majorității membrilor săi.

(7) Organizarea și funcționarea Consiliului Legislativ se stabilesc prin lege.”

84. Denumirea capitolului II din titlul III se modifică astfel:

Denumirea va fi: „**Autoritatea Executivă**”.

85. În capitolul II al titlului III, se introduce secțiunea 1, cu denumirea „Președintele României”.

86. Articolul 80 se modifică și va avea următorul cuprins:

„(1) Președintele României conduce Autoritatea Executivă a statului român, în limitele stabilite de Constituție.

(2) Președintele României reprezintă poporul și statul român și este garantul democrației, al suveranității și independenței naționale, al unității și al integrității teritoriale a țării.

(3) Președintele României răspunde în fața poporului pentru buna funcționare a Guvernului și a tuturor instituțiilor publice care compun Autoritatea Executivă a statului.

(4) Președintele României veghează la respectarea Constituției și la buna funcționare a tuturor autorităților statului. În acest scop, Președintele exercită funcția de mediere între autoritățile statului, precum și între stat și popor.”

87. Articolul 81 se completează astfel:

După alineatul (1) se introduc patru noi alineate, cu următorul cuprins:

„(1.1) Candidații la funcția de Președinte al României trebuie să îndeplinească următoarele cerințe:

a) să prezinte electoratului documente care să ateste numele și prenumele părinților și bunicilor, precum și declarația sa pe proprie răspundere din care să rezulte dacă are cunoștință

despre funcțiile deținute în statul român sau în alt stat de către părinții și bunicii săi;

b) să aibă pregătire superioară;

c) să se fi remarcat ca un bun profesionist și ca un cetățean de moralitate desăvârșită;

d) să se fi remarcat ca un luptător activ pentru apărarea drepturilor și libertăților cetățenilor României;

e) să prezinte electoratului activitatea sa profesională, politică și civică desfășurată până la data depunerii candidaturii pentru funcția de Președinte al României;

f) să prezinte electoratului Programul Legislativ pentru realizarea căruia se obligă să acționeze, în calitate de Președinte al României, dacă va fi ales;

g) să prezinte electoratului Programul național de dezvoltare a României pe următorii 4 ani, pentru realizarea căruia se obligă să acționeze, în calitate de Președinte al României, dacă va fi ales;

h) să prezinte electoratului structura Guvernului și lista membrilor Guvernului, precum și lista candidaților pentru funcțiile de prefect, cu care se angajează să realizeze Programul Legislativ și Programul național de dezvoltare a României.

(1.2) Programul național de dezvoltare a României, asumat de către candidatul la funcția de Președinte al României, va include, obligatoriu, și dinamica anuală a următorilor indicatori economici și sociali:

a) produsul intern brut;

b) valoarea și structura veniturilor și cheltuielilor bugetului public național;

c) valoarea investițiilor productive;

d) numărul locurilor de muncă;

e) indicele prețurilor de consum;

f) salariul minim și salariul mediu pe economie;

g) pensia medie plătită de Fondul național de pensii publice;

h) numărul locuitorilor țării;

i) indicele natalității;

j) datoria externă;

k) datoria publică.

(1.3) Documentele prevăzute la alineatul (1.1) literele f) și g) constituie contractul electoral al candidatului. Ele vor fi semnate de candidatul la funcția de Președinte al României, vor fi tipărite și puse la dispoziția electoratului, pe toată durata campaniei electorale. Câte un exemplar al acestor documente va fi depus la Autoritatea Electorală, Autoritatea Morală, Autoritatea Statistică, Autoritatea Științifică și Avocatul Poporului, cu cel puțin 30 de zile înainte de începerea campaniei electorale.

(1.4) Alegerile pentru funcția de Președinte al României se desfășoară în prima duminică a lunii octombrie a anului în care expiră mandatul Președintelui sau tot într-o zi de duminică, în cel mult 60 de zile de la data când a intervenit vacanța funcției de Președinte.”

88. Articolul 82 se modifică astfel:

Alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Candidatul a cărui alegere a fost validată depune în fața Camerei Reprezentanților următorul jurământ:

Jur să-mi dăruiesc toată puterea și priceperea pentru propășirea spirituală și materială a poporului român, să respect Constituția și legile țării, să apăr democrația, drepturile și libertățile cetățenilor, suveranitatea, independența, unitatea și integritatea teritorială a României. Așa să-mi ajute Dumnezeu!”

89. Articolul 83 se modifică astfel:

Alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Mandatul Președintelui României este de 4 ani și se exercită de la data depunerii jurământului.”

Alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Mandatul Președintelui României poate fi prelungit, prin lege, în caz de război sau de catastrofă.”

90. Articolul 84 se modifică astfel:

Alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Pe durata exercitării mandatului, Președintele României se bucură de imunitate.”

91. Articolul 85 se modifică astfel:

Denumirea articolului va fi: **„Atribuțiile Președintelui României”**.

Articolul va avea următorul cuprins:

„(1) Președintele României îndeplinește următoarele atribuții:

a) numește și revocă pe prim-ministru și pe membrii Guvernului României;

b) prezidează ședințele Guvernului în care se dezbate probleme de interes național privind politica externă, apărarea țării, asigurarea ordinii publice și, la cererea sa, în alte situații;

c) semnează tratate internaționale în numele României, negociate de Guvern, și le supune spre ratificare poporului;

d) acreditează și recheamă reprezentanții diplomați ai României și aprobă înființarea, desființarea sau schimbarea rangului misiunilor diplomatice;

e) acreditează reprezentanții diplomați ai altor state în România;

f) este comandantul forțelor armate și îndeplinește funcția de președinte al Consiliului Național de Securitate;

g) declară mobilizarea parțială sau totală a forțelor armate, pe care o supune aprobării Camerei Reprezentanților, în cel mult 24 de ore de la declarare;

h) în caz de agresiune armată îndreptată împotriva țării, Președintele României ia măsuri pentru respingerea agresiunii și le aduce neîntârziat la cunoștința Camerei Reprezentanților, care, dacă nu se află în sesiune, se convoacă de drept în 24 de ore de la declanșarea agresiunii;

i) instituie, potrivit legii, starea de asediu sau starea de urgență în întreaga țară ori în unele unități administrative-teritoriale și solicită Camerei Reprezentanților încuviințarea măsurii adoptate, în cel mult 5 zile de la luarea acesteia;

j) adresează poporului mesaje cu privire la principalele probleme politice ale națiunii;

k) dizolvă Camera Reprezentanților, în cazul în care aceasta refuză să aprobe sau să respingă, în termen de 60 de zile de la inițiere, un proiect de lege propus de Președintele României, de Avocatul Poporului sau de cetățeni;

l) conferă distincții și titluri de onoare, instituite potrivit legii;

m) acordă gradele de mareșal, de general și de amiral, în condițiile prevăzute de lege;

n) numește în funcții publice, în condițiile prevăzute de lege;

o) acordă grațierea individuală, cu condiția ca actul de grațiere să fie justificat temeinic și cu răspunderea de rigoare, potrivit legii.”

92. Articolul 86 se abrogă.**93. Articolul 87 se abrogă.****94. Articolul 88 se abrogă.****95. Articolul 89 se abrogă.****96. Articolul 90 se abrogă.****97. Articolul 91 se abrogă.****98. Articolul 92 se abrogă.****99. Articolul 93 se abrogă.****100. Articolul 94 se abrogă.****101. Articolul 95 se modifică și va avea următorul cuprins:**

„(1) În cazul săvârșirii unor fapte prin care încalcă prevederile Constituției, Președintele României este suspendat din funcție de către Camera Reprezentanților, cu votul majorității membrilor săi.

(2) Propunerea de suspendare din funcție poate fi inițiată de cel puțin o treime din numărul parlamentarilor și se aduce, neîntârziat, la cunoștință Președintelui. Pe perioada suspendării, se suspendă și imunitatea prevăzută la articolul 84 alineatul (2).

(3) Dacă propunerea de suspendare din funcție este aprobată, în cel mult 30 de zile se organizează un referendum pentru demiterea Președintelui.

(4) Dacă poporul, prin referendum, respinge propunerea de demitere a Președintelui, Camera Reprezentanților este dizolvată și se organizează alegeri parlamentare anticipate, în 45 de zile de la data validării rezultatului referendumului.”

102. Articolul 96 se modifică astfel:

Alineatele (1) și (2) vor avea următorul cuprins:

„(1) Camera Reprezentanților, cu votul a cel puțin două treimi din numărul membrilor săi, poate hotărî punerea sub acuzare a Președintelui României pentru trădare.

(2) Propunerea de punere sub acuzare este inițiată de majoritatea parlamentarilor și se aduce, neîntârziat, la cunoștință Președintelui României pentru a putea da explicații cu privire la faptele ce i se impută.”

Alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Competența de judecată aparține Înaltei Curți de Casație și Justiție.”

După alineatul (4) se introduc trei noi alineate, cu următorul cuprins:

„(5) Dacă Înalta Curte de Casație și Justiție respinge hotărârea de punere sub acuzare a Președintelui României, Camera Reprezentanților este dizolvată și se organizează alegeri parlamentare anticipate, în cel mult 45 de zile de la data rămânerii definitive a hotărârii Înaltei Curți de Casație și Justiție.

(6) Dacă Înalta Curte de Casație și Justiție hotărâște condamnarea pentru trădare a Președintelui României, în cel mult 30 de zile se organizează referendum pentru demiterea Președintelui.

(7) Dacă poporul, prin referendum, respinge propunerea de demitere a Președintelui, Camera Reprezentanților este dizolvată și se organizează alegeri parlamentare anticipate, în 45 de zile de la data validării rezultatului referendumului, iar judecătorii Înaltei Curți de Casație și Justiție care au votat pentru condamnarea Președintelui României sunt demisi din funcție.”

103. După articolul 96 se introduce un nou articol, 96.1, astfel:

Denumirea articolului va fi: **„Demiterea Președintelui”**.

Articolul va avea următorul cuprins:

„Președintele României este demis din funcție, prin referendum, cu un număr de voturi mai mare decât cel cu care a fost ales, la cererea a cel puțin 250.000 cetățeni cu drept de vot.”

104. Articolul 97 se modifică astfel:

Alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) În termen de 60 de zile de la data la care a intervenit vacanța funcției de Președinte al României, Autoritatea Electorală va organiza alegeri pentru funcția de Președinte.”

105. Articolul 98 se modifică și va avea următorul cuprins:

„(1) Dacă funcția de Președinte al României devine vacantă ori dacă Președintele României este suspendat din funcție sau dacă se află în imposibilitate temporară de a-și îndeplini atribuțiile, interimatul se asigură de către președintele Camerei Reprezentanților.

(2) Atribuțiile prevăzute la articolul 2.1 alineatul (3), articolul 74 alineatul (1) și articolul 85 literele a), j) și k) nu pot fi exercitate pe durata interimatului funcției prezidențiale.”

106. Articolul 99 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Dacă persoana care asigură interimatul funcției de Președinte al României săvârșește fapte prin care încalcă prevederile Constituției, se aplică articolul 95 și articolul 98, interimatul fiind asigurat de un parlamentar, desemnat de Camera Reprezentanților.”

107. Alineatul (2) al articolului 100 se abrogă.

108. Articolul 101 se modifică astfel:

Denumirea articolului va fi: „**Salariul și celelalte drepturi**”.

Articolul va avea următorul cuprins:

„(1) Salariul și celelalte drepturi ale Președintelui României se stabilesc prin lege.

(2) Salariul Președintelui României este de cel mult 50 de ori mai mare decât salariul minim brut pe economie.

(3) Niciun funcționar public nu poate avea un salariu mai mare decât cel al Președintelui României.”

109. Capitolul III din titlul III devine secțiunea a 2-a în capitolul II din titlul III.**110. Articolul 102 se modifică astfel:**

Alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(2) Guvernul asigură realizarea politicii interne și externe a țării și exercită conducerea generală a administrației publice, în conformitate cu mandatul încredințat de Președintele României.”

Alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Guvernul este alcătuit din prim-ministru, miniștri și alți membri stabiliți prin lege.”

111. Articolul 103 se modifică astfel:

Denumirea articolului va fi „**Numirea membrilor Guvernului**”.

Articolul va avea următorul cuprins:

„(1) Membrii Guvernului sunt numiți, pe funcții, de către Președintele României, pe criterii de merit, de competență profesională și de moralitate.

(2) Candidații la funcția de membru al Guvernului trebuie să îndeplinească următoarele cerințe:

a) să prezinte electoratului documente care să ateste numele și prenumele părinților și bunicii, precum și declarația sa pe propria răspundere din care să rezulte dacă are cunoștință despre funcțiile și demnitățile deținute în statul român, sau în alt stat, de către părinții și bunicii săi;

b) să aibă pregătire superioară;

c) să se fi remarcat ca un bun profesionist și ca un cetățean de moralitate desăvârșită;

d) să se fi remarcat ca un luptător activ pentru apărarea drepturilor și libertăților cetățenilor României;

e) să prezinte electoratului activitatea sa profesională, politică și civică desfășurată până la data depunerii candidaturii pentru funcția de membru al Guvernului;

f) să prezinte electoratului o declarație prin care se angajează să acționeze pentru realizarea Programului legislativ și a Programului național de dezvoltare a României, asumate de către candidatul la funcția de Președinte al României și de Guvernul din care urmează să facă parte.”

112. Articolul 105 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Funcția de membru al Guvernului este incompatibilă cu exercitarea oricărei altei funcții publice sau private.”

113. Articolul 107 se modifică și va avea următorul cuprins:

„(1) Prim-ministrul conduce Guvernul și coordonează activitatea membrilor acestuia, respectând atribuțiile ce le revin.

(2) Prim-ministrul prezintă Președintelui României rapoarte cu privire la activitatea Guvernului, potrivit calendarului stabilit de Președinte.

(3) Dacă prim-ministrul se află în una dintre situațiile prevăzute la articolul 106 sau este în imposibilitate de a-și exercita atribuțiile, Președintele României numește un alt membru al Guvernului ca prim-ministru interimar, pentru a îndeplini atribuțiile prim-ministrului, până la formarea noului Guvern. Interimatul, pe perioada imposibilității exercitării atribuțiilor, încetează dacă prim-ministrul își reia activitatea în Guvern.

(4) Prevederile alineatului (3) se aplică în mod corespunzător și celorlalți membri ai Guvernului, pentru o perioadă de cel mult 45 de zile.”

114. Articolul 108 se modifică și va avea următorul cuprins:

„(1) Guvernul adoptă hotărâri pentru organizarea executării legilor și a Programului național de dezvoltare a României, aprobat de popor. Hotărârile Guvernului nu pot adăuga la lege sau modifica spiritul ei.

(2) Hotărârile adoptate de Guvern se semnează de prim-ministru, se contrasemnează de miniștrii care au obligația punerii lor în executare, se aprobă de Președintele României și se publică în Monitorul Oficial al României. Nepublicarea atrage inexistența hotărârii. Hotărârile care au caracter militar se comunică numai instituțiilor interesate.”

115. Articolul 109 se modifică și va avea următorul cuprins:

„(1) Guvernul răspunde politic numai în fața Președintelui României pentru întreaga sa activitate. Fiecare membru al Guvernului răspunde politic solidar cu ceilalți membri pentru activitatea Guvernului și pentru actele acestuia.

(2) Răspunderea penală a membrilor Guvernului se stabilește prin lege. Trimiterea în judecată a unui membru al Guvernului atrage suspendarea lui din funcție. Competența de judecată aparține Înaltei Curți de Casație și Justiție.

(3) Membrii Guvernului nu pot interveni în treburile altor autorități și instituții ale statului și nici în treburile altor persoane juridice, de drept public sau privat.

(4) Membrii Guvernului condamnați pentru trafic de influență ori alte acte de corupție sunt pedepsiți cu închisoare pe viață și confiscarea averii.”

116. Articolul 110 se modifică și va avea următorul cuprins:

„(1) Guvernul își exercită mandatul până la data validării alegerilor prezidențiale.

(2) Guvernul este demis dacă prim-ministrul se află în una dintre situațiile prevăzute la articolul 106 ori este în imposibilitatea de a-și exercita atribuțiile mai mult de 45 de zile.

(3) Guvernul al cărui mandat a încetat potrivit alineatelor (1) și (2) îndeplinește numai actele necesare pentru administrarea treburilor publice, până la depunerea jurământului de membrii noului Guvern.”

117. Capitolul IV din titlul III devine secțiunea a 3-a în capitolul II din titlul III.

Denumirea secțiunii a 3-a va fi: „**Raporturile dintre Autoritatea Legislativă și Autoritatea Executivă**”.

118. Articolul 111 se modifică astfel:

Alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Guvernul este obligat să prezinte informațiile și documentele cerute de Camera Reprezentanților sau de comisiile parlamentare, prin intermediul președinților acestora. În cazul în care o inițiativă legislativă implică modificarea prevederilor bugetului de stat, solicitarea informării este obligatorie.”

119. Articolul 112 se modifică și va avea următorul cuprins:

„(1) Guvernul și fiecare dintre membrii săi au obligația să răspundă la întrebările sau la interpelările formulate de parlamentari, în condițiile prevăzute de regulamentul de organizare și funcționare a Camerei Reprezentanților.

(2) Camera Reprezentanților poate adopta o moțiune simplă prin care să-și exprime poziția cu privire la o problemă de politică internă sau externă ori, după caz, cu privire la o problemă ce a făcut obiectul unei interpelări.”

120. Articolul 113 se abrogă.**121. Articolul 114 se abrogă.**

122. Articolul 115 se modifică astfel:

Alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Camera Reprezentanților poate adopta o lege specială de abilitare a Președintelui pentru a emite ordonanțe de urgență în domenii care nu fac obiectul legilor organice.”

Alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Președintele României poate adopta ordonanțe de urgență numai în situații extraordinare a căror reglementare nu poate fi amânată, având obligația de a motiva urgența în cuprinsul acestora.”

Alineatul (5) va avea următorul cuprins:

„(5) Ordonanța de urgență intră în vigoare numai după depunerea sa spre dezbatere în procedură de urgență la Camera Reprezentanților și după publicarea ei în Monitorul Oficial al României. Camera Reprezentanților, dacă nu se află în sesiune, se convoacă în mod obligatoriu în 5 zile de la depunere.”

123. Capitolul V din titlul III devine secțiunea a 4-a în capitolul II din titlul III.

Denumirea secțiunii a 4-a va fi „**Administrația publică centrală**”.

Noua secțiune înlocuiește fosta secțiune 1 din fostul capitol V din titlul III.

124. Articolul 116 se modifică astfel:

Alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Alte organe de specialitate se pot organiza în subordinea Guvernului ori a ministerelor, potrivit legii.”

125. Articolul 117 se modifică și se completează astfel:

După alineatul (1) se introduc șapte noi alineate, cu următorul cuprins:

„(1.1) Ministerele se organizează pe următoarele domenii de activitate:

- a) educație;
- b) sănătate;
- c) cultură;
- d) muncă și protecție socială;
- e) economie;
- f) finanțe publice;
- g) agricultură;
- h) dezvoltare regională;
- i) mediu;
- j) transporturi și comunicații;
- k) apărare națională;
- l) afaceri interne;
- m) afaceri externe.

(1.2) În exercitarea atribuțiilor lor, miniștrii emit ordine care se publică pe site-urile ministerelor și în Monitorul Oficial al României.

(1.3) În cadrul fiecărui minister funcționează un Consiliu tehnico-științific, ca organ consultativ al ministrului de resort.

(1.4) Consiliul tehnico-științific este constituit din 7 experți, în domeniul de activitate al ministerului, dintre care 3 sunt propuși de organizațiile profesionale din domeniul de activitate al ministerului, și 4 sunt propuși de către Uniunea Națională a Asociațiilor Comunitare, toți fiind validați în funcție de Președintele României.

(1.5) Candidații la funcția de membru al Consiliului tehnico-științific sunt specialiști de înaltă calificare, personalități ale vieții publice, care s-au remarcat ca autori și promotori de proiecte menite să îmbunătățească activitatea din domeniul coordonat de minister.

(1.6) Mandatul membrilor Consiliului tehnico-științific este de 6 ani și poate fi reînnoit o singură dată, prin decizie a Președintelui României.

(1.7) Consiliul tehnico-științific avizează toate ordinele ministrului. Avizele Consiliului tehnico-științific se publică pe site-ul ministerului și în Monitorul Oficial al României.”

Alineatul (3) se abrogă.

126. După articolul 117 se introduce un nou articol, 117.1, astfel:

Denumirea articolului va fi: „**Personalul**”.

Articolul va avea următorul cuprins:

„Articolul 117.1

(1) Personalul din aparatul autorităților statului și al instituțiilor publice din subordinea acestora este angajat prin concurs sau examen, pe criterii de merit și de competență profesională, potrivit legii.

(2) Este interzisă, sub sancțiune penală și administrativă, numirea, promovarea sau sancționarea personalului angajat al autorităților statului și al instituțiilor publice din subordinea acestora pe criterii politice sau cu sprijin politic.”

127. Articolul 118 se modifică astfel:

Alineatele (1) și (2) vor avea următorul cuprins:

„(1) Armata este subordonată exclusiv voinței poporului pentru garantarea suveranității, a independenței și a unității statului, a integrității teritoriale a țării și a democrației constituționale. Este interzisă participarea armatei române la operațiuni militare desfășurate în afara teritoriului național sau a granițelor țărilor cu care România a încheiat tratate militare de apărare comună, cu excepția cazurilor în care aceste operațiuni militare au ca scop eliberarea teritoriilor ocupate vremelnic de agresori externi și neutralizarea capacităților militare ale agresorilor, precum și participarea la acțiuni de menținere a păcii și securității internaționale, potrivit prevederilor Cartei Organizației Națiunilor Unite.

(2) Structura sistemului național de apărare, pregătirea populației, a economiei naționale și a teritoriului pentru apărare, precum și statutul cadrelor militare se stabilesc prin lege.”

128. După articolul 118 se introduce un nou articol, 118.1, astfel:

Denumirea articolului va fi: „**Siguranța națională**”.

Cuprinsul articolului va fi:

„Articolul 118.1

(1) Prin *siguranța națională a României* se înțelege starea de legalitate, de echilibru și de stabilitate socială, economică și politică necesară existenței și dezvoltării poporului român și statului său național, suveran, unitar, independent și indivizibil, precum și climatului de exercitare neîngrădită a drepturilor, libertăților și îndatoririlor fundamentale ale cetățenilor, potrivit principiilor și normelor democratice stabilite prin Constituție.

(2) În condițiile realităților socioeconomice și politice contemporane, principalele amenințări la siguranța națională sunt:

a) decăderea materială, intelectuală, morală și biologică a populației, generată de agresiunile structurilor mafioate care pot uzurpa instituțiile statului și le pot folosi pentru jefuirea, manipularea și umilirea cetățenilor și statului lor;

b) aservirea economică a țării, transformarea ei în neocolonie, sursă de materii prime și de mână de lucru ieftină, piață de desfacere pentru produse străine de mică utilitate;

c) combinarea celor două fenomene, precizate la literele a) și b).

(3) Măsurile luate pentru apărarea siguranței naționale nu pot justifica încălcarea drepturilor și libertăților cetățenilor. Este interzis să se execute foc sau alte acțiuni de molestare fizică sau de intimidare asupra manifestanților pașnici.

(4) Serviciul Român de Informații este singura instituție publică, cu personalitate juridică, specializată în domeniul informațiilor interne și externe privitoare la siguranța națională a României, parte componentă a sistemului național de apărare.

(5) Serviciul Român de Informații organizează și execută activități pentru culegerea, verificarea și valorificarea informațiilor necesare cunoașterii, prevenirii și contracarării oricăror acțiuni care constituie, potrivit Constituției și legii, amenințări la adresa siguranței naționale a României.

(6) Serviciul Român de Informații este obligat să pună, de îndată, la dispoziția membrilor Consiliului Național de Securitate, toate informațiile pe care le deține, referitoare la acțiuni care, potrivit Constituției și legii, constituie amenințări la adresa siguranței naționale a României.

(7) În cazul în care Consiliul Național de Securitate nu ia măsurile adecvate pentru contracararea amenințărilor la adresa siguranței naționale semnalate de Serviciul Român de Informații și, ca urmare, statul român sau cetățenii acestuia sunt prejudiciați, Serviciul Român de Informații este obligat să informeze poporul despre aceasta. Neîndeplinirea acestei obligații se pedepsește, potrivit legii.

(8) Serviciul Român de Informații este obligat să pună la dispoziția publicului toate informațiile pe care le deține referitoare la fosta securitate comunistă și la vânzarea de către statul român a activelor reale și financiare dobândite abuziv prin Legea nr. 15/1990.

(9) Serviciul Român de Informații nu poate desfășura alte activități în afară de cele prevăzute de Constituție și nu poate interveni în treburile altor autorități și instituții ale statului și nici în treburile altor persoane juridice, de drept public sau privat. Este interzisă folosirea informațiilor obținute de Serviciul Român de Informații în alte scopuri decât cele prevăzute de Constituție.

(10) Serviciul Român de Informații este condus de un director, ales de popor.

(11) Prevederile articolelor 62.1, 81 alineatul (1) și alineatele (2)—(4), 82, 83, 84, 95, 96, 96.1 și 97 se aplică, în mod corespunzător, și directorului Serviciului Român de Informații.

(12) Directorul Serviciului Român de Informații numește în funcție personalul Serviciului, angajat prin concurs sau examen, potrivit legii.

(13) Dacă funcția de director al Serviciului Român de Informații devine vacantă ori dacă directorul Serviciului Român de Informații este suspendat din funcție sau dacă se află în imposibilitate temporară de a-și exercita atribuțiile, interimatul se asigură de un parlamentar desemnat de Camera Reprezentanților, cu votul majorității membrilor săi.

(14) Organizarea și funcționarea Serviciului Român de Informații se stabilesc prin lege.

(15) Activitatea Serviciului Român de Informații este controlată de Consiliul Național de Securitate și de Sfatul Țării, potrivit legii.”

129. **Articolul 119 se modifică astfel:**

Denumirea articolului va fi „**Consiliul Național de Securitate**”.

Articolul va avea următorul cuprins:

„(1) Consiliul Național de Securitate este organ decizional al autorităților statului român, care organizează și coordonează unitar activitățile ce privesc apărarea țării și siguranța națională, participarea la menținerea securității internaționale și la apărarea colectivă în sistemele de alianță militară, precum și la acțiuni de menținere sau de restabilire a păcii.

(2) Consiliul Național de Securitate emite hotărâri care sunt obligatorii pentru autoritățile administrației publice și instituțiile publice. Hotărârile Consiliului Național de Securitate se iau cu votul majorității a două treimi din numărul membrilor Consiliului. La ședințele Consiliului Național de Securitate participă, fără drept de vot, și miniștri sau alți funcționari publici în responsabilitatea cărora intră problemele supuse atenției Consiliului.

(3) Consiliul Național de Securitate se compune din: președintele României, președintele Camerei Reprezentanților, președintele Autorității Judecătorești, președintele Autorității Mediatice, președintele Autorității Financiare, președintele Autorității Electorale, președintele Autorității Statistice, președintele Autorității Morale, președintele Autorității Științifice,

președintele Curții de Conturi, președintele Curții Constituționale, Avocatul Poporului, directorul Serviciului Român de Informații.

(4) Organizarea și funcționarea Consiliului Național de Securitate se stabilesc prin lege.”

130. După articolul 119 se introduce un nou articol, 119.1, astfel:

Denumirea articolului va fi „**Prefectul**”.

Articolul va avea următorul cuprins:

„(1) Președintele României numește un prefect în fiecare județ și în municipiul București, în condițiile legii.

(2) Candidații la funcția de prefect trebuie să aibă pregătire superioară, înaltă competență profesională, să se fi remarcat ca buni cunoscători ai realităților economice și sociale ale județului pentru care candidează, ca promotori de proiecte pentru îmbunătățirea acestor realități și să aibă domiciliul în județele pentru care candidează de cel puțin 10 ani.

(3) Funcția de prefect este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată.

(4) Mandatul prefectului este de 4 ani și poate fi înnoit o singură dată.

(5) Prefectul este reprezentantul Președintelui României pe plan local și conduce serviciile publice deconcentrate ale ministerelor și ale celorlalte organe ale administrației publice centrale din unitățile administrativ-teritoriale.

(6) Atribuțiile prefectului se stabilesc prin lege.

(7) Între prefect, pe de o parte, consiliile locale, primarii, consiliile județene și voievozii județelor, pe de altă parte, nu există raporturi de subordonare.

(8) Prefectul poate ataca, în fața instanței de contencios administrativ, un act al consiliului județean sau local, al voievodului sau al primarului, în cazul în care consideră actul ilegal. Actul atacat poate fi suspendat numai de instanța competentă, potrivit legii.”

131. Secțiunea a 2-a a capitolului V din titlul III devine titlul III.1 al Constituției, cu denumirea de „Autoritățile locale”.

132. Capitolul VI al titlului III devine capitolul III al titlului III, cu denumirea „Autoritatea Judecătorească”.

133. Articolul 120 se abrogă.

134. Articolul 121 se abrogă.

135. Articolul 122 se abrogă.

136. Articolul 123 se abrogă.

137. Denumirea secțiunii 1 din capitolul III va fi: „Înfăptuirea justiției”.

138. Articolul 124 se modifică astfel:

Denumirea articolului va fi: „**Rolul și organizarea**”.

Alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Autoritatea Judecătorească înfăptuiește justiția în numele împlinirii umane, al binelui social și al dreptății, cu respectarea adevărului și a legii.”

După alineatul (2) se introduc zece noi alineate, cu următorul cuprins:

„(2.1) Autoritatea Judecătorească se organizează pe instanțe judecătorești, parchete ale procurorilor, birouri ale avocaților și birouri notariale, potrivit legii.

(2.2) Autoritatea Judecătorească este condusă de un președinte, ales de popor.

(2.3) Președintele Autorității Judecătorești este garantul independenței, calității și corectitudinii justiției.

(2.4) Președintele Autorității Judecătorești numește în funcție judecătorii, procurorii, avocații și notarii, la propunerea Consiliului Autorității Judecătorești.

(2.5) Prevederile articolelor 81 alineatul (1) și alineatele (2)—(4), 82, 83, 84, 95, 96, 96.1 și 97 se aplică, în mod corespunzător, și președintelui Autorității Judecătorești.

(2.6) Candidații la funcția de președinte al Autorității Judecătorești trebuie să îndeplinească următoarele cerințe:

a) să prezinte electoratului documente care să ateste numele și prenumele părinților și bunicii, precum și declarația sa pe proprie răspundere din care să rezulte dacă are cunoștință despre funcțiile deținute în statul român sau în alt stat de către părinții și bunicii săi;

b) să aibă pregătire superioară juridică;

c) să se fi remarcat ca un bun profesionist și ca un cetățean de moralitate desăvârșită;

d) să se fi remarcat ca un luptător activ pentru apărarea drepturilor și libertăților cetățenilor României;

e) să prezinte electoratului activitatea sa profesională, politică și civică desfășurată până la data depunerii candidaturii pentru funcția de președinte al Autorității Judecătorești;

f) să prezinte electoratului Programul Legislativ pentru realizarea căruia se obligă să acționeze, în calitate de președinte al Autorității Judecătorești, dacă va fi ales.

(2.6) Documentul prevăzut la alineatul (2.6) litera f) constituie contractul electoral al candidatului. El va fi semnat de candidatul la funcția de președinte al Autorității Judecătorești, va fi tipărit și pus la dispoziția electoratului pe toată durata campaniei electorale. Câte un exemplar al acestui document va fi depus la Autoritatea Electorală, Autoritatea Morală și Avocatul Poporului, cu cel puțin 30 de zile înainte de începerea campaniei electorale.

(2.7) Alegerile pentru funcția de președinte al Autorității Judecătorești se desfășoară în prima duminică a lunii octombrie a anului în care expiră mandatul Președintelui României sau tot într-o zi de duminică, în cel mult 60 de zile de la data când a intervenit vacanța funcției de președinte al Autorității Judecătorești.

(2.8) Dacă funcția de președinte al Autorității Judecătorești devine vacantă ori dacă președintele Autorității Judecătorești este suspendat din funcție sau dacă se află în imposibilitate temporară de a-și exercita atribuțiile, interimatul se asigură de un parlamentar desemnat de Camera Reprezentanților, cu votul majorității membrilor săi.

(2.9) În exercitarea atribuțiilor sale, președintele Autorității Judecătorești emite decizii care se publică pe site-ul Autorității Judecătorești și în Monitorul Oficial al României.

(2.10) Organizarea și funcționarea Autorității Judecătorești se stabilesc prin lege.

Alineatul (3) se abrogă.

139. Articolul 125 se modifică și se completează astfel:

Alineatele (1) și (2) vor avea următorul cuprins:

„(1) Judecătorii sunt independenți și se supun numai adevărului și legii.

(2) Propunerile de numire, promovare, transferare și sancționare a judecătorilor sunt de competența Consiliului Autorității Judecătorești, în condițiile legii.”

După alineatul (2) se introduc două noi alineate, cu următorul cuprins:

„(2.1) Candidații la funcția de judecător trebuie să aibă pregătire juridică superioară și înaltă competență profesională. Criteriile de numire și promovare a judecătorilor se stabilesc prin lege.

(2.2) Judecătorii care s-au făcut vinovați de decizii greșite sunt revocați din funcție și nu mai pot practica această meserie. Decizia de revocare se ia de către președintele Autorității Judecătorești, după consultarea Consiliului Autorității Judecătorești, potrivit legii.”

Alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Funcția de judecător este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată.”

După alineatul (3) se introduce un nou alineat, cu următorul cuprins:

„(3.1) Statutul judecătorilor se aprobă prin lege.”

140. Articolul 126 se modifică și se completează astfel:

Alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Justiția se realizează prin Înalta Curte de Casație și Justiție, prin curțile cu jurați și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite prin lege.”

Alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Înalta Curte de Casație și Justiție asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii de către instanțele judecătorești, fără să aducă atingere independenței judecătorilor, potrivit competenței sale.”

Alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Compunerea Înaltei Curți de Casație și Justiție și regulile de funcționare a acesteia se stabilesc prin lege. Vor putea intra în compunerea acestei instanțe numai judecători cu o vechime de cel puțin 15 ani la instanțele inferioare”.

După alineatul (4) se introduce un nou alineat, cu următorul cuprins:

„(4.1) Organizarea și funcționarea curților cu jurați se stabilesc prin lege.”

Alineatul (5) va avea următorul cuprins:

„(5) Este interzisă înființarea de instanțe extraordinare.”

După alineatul (6) se adaugă trei noi alineate, cu următorul cuprins:

„(7) În cazul în care victima unui abuz administrativ obține despăgubiri în urma unui contencios administrativ, statul este obligat să se îndrepte în regres împotriva funcționarului vinovat, pentru recuperarea pagubelor.

(8) Judecătorii sunt obligați să asigure folosirea în proces a unui limbaj inteligibil pentru părțile în proces.

(9) Toate dosarele sunt repartizate în mod aleator instanțelor de judecată. Fraudarea sau încercarea de fraudare a sistemului de repartizare a dosarelor se sancționează potrivit legii.”

141. Articolul 127 se modifică și va avea următorul cuprins:

„(1) Ședințele de judecată sunt publice.

(2) Discuțiile din ședințele de judecată sunt înregistrate, în scris, de către grefier, precum și video.

(3) Partea publică din dosar va putea fi consultată de orice cetățean cu drept de vot.

(4) Probele dosarului vor putea fi folosite, oricând, în analiza prestației judecătorilor și procurorilor.

(5) Conținutul dosarelor va fi pus la dispoziția publicului, pe internet.

(6) Este interzisă distrugerea dosarelor judecate, pe o perioadă de 50 de ani de la încheierea procesului, când o comisie specială va decide care dosare vor fi conservate în continuare.

(7) Printr-un sistem de rotație și sondaj, stabilit potrivit legii, postul public național de televiziune va transmite, în direct, procese de la instanțele de judecată.”

142. Articolul 128 se modifică astfel:

Alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Cetățenii au dreptul să se exprime în limba maternă în fața instanțelor de judecată, în condițiile legii.”

143. Articolul 129 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și Procuratura au dreptul să exercite căile de atac, fără excepție, în condițiile legii.”

144. Articolul 130 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Instanțele judecătorești dispun de poliția pusă în serviciul lor, care se organizează potrivit legii.”

145. Denumirea secțiunii a 2-a din capitolul III va fi: „Procuratura”.

146. Articolul 131 se modifică și se completează astfel:

Denumirea articolului va fi: „**Rolul Procuraturii**”.

Alineatele (1) și (2) vor avea următorul cuprins:

„(1) În activitatea judiciară, Procuratura apără legalitatea și reprezintă interesele generale ale societății.

(2) Procuratura își exercită atribuțiile prin procurori constituiți în parchete, în condițiile legii.”

După alineatul (3) se introduc două noi alineate, cu următorul cuprins:

„(3.1) Competența parchetelor și procedura exercitării acesteia sunt prevăzute numai prin lege.

(3.2) Parchetul General al României, care funcționează pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte parchete, fără să aducă atingere independenței procurorilor, potrivit competenței sale. Își vor putea desfășura activitatea în cadrul acestuia numai procurori cu o vechime de cel puțin 15 ani în parchetele de pe lângă instanțele de judecată inferioare.”

147. Articolul 132 se modifică și va avea următorul cuprins:

„(1) Procurorii sunt independenți și se supun numai adevărului și legii.

(2) Propunerile de numire, promovare, transferare și sancționare a procurorilor sunt de competența Consiliului Autorității Judecătorești, în condițiile legii.

(3) Candidații la funcția de procuror trebuie să aibă pregătire juridică superioară și înaltă competență profesională. Criteriile de numire și promovare a procurorilor se stabilesc prin lege.

(4) Procurorii care s-au făcut vinovați de nerespectarea obligației de autosesizare, nefinalizarea dosarelor sau de decizii greșite sunt revocați din funcție și nu mai pot practica această meserie. Decizia de revocare se ia de către președintele Autorității Judecătorești după consultarea Consiliului Autorității Judecătorești potrivit legii.

(5) Statutul procurorilor se aprobă prin lege.”

148. După secțiunea a 2-a se introduce o nouă secțiune, a 3-a, astfel:

Denumirea secțiunii va fi: „**Avocatura.**”

Secțiunea a 3-a va avea următorul cuprins:

„Rolul avocatului

ARTICOLUL 132.1

(1) Persoanele fizice și juridice au dreptul să fie asistate, gratuit, de avocați, în fața instanțelor judecătorești, în condițiile legii.

(2) Avocații sunt constituiți în barouri, care funcționează pe lângă instanțele judecătorești, sub coordonarea Uniunii Naționale a Barourilor din România, potrivit legii.

(3) Constituirea și funcționarea de barouri de avocați în afara Uniunii Naționale a Barourilor din România sunt interzise.

(4) Cererile de asistență adresate de părțile în proces barourilor sunt repartizate avocaților prin tragere la sorți, organizată conform legii. Părțile în proces au dreptul să refuze avocații trași la sorți de maximum 5 ori. Un avocat refuzat în peste jumătate din cazurile unui an este eliminat din barou.

(5) Orice parte în proces are dreptul să se apere singură.”

Statutul avocaților

ARTICOLUL 132.2

(1) Avocații sunt independenți și se supun numai adevărului și legii.

(2) Propunerile de numire, promovare, transferare și sancționare a avocaților sunt de competența Consiliului Autorității Judecătorești, în condițiile legii. Criteriile de numire și promovare a avocaților se stabilesc prin lege.

(3) Candidații la funcția de avocat trebuie să aibă pregătire juridică superioară, înaltă competență profesională, vechime în activitatea juridică sau în învățământul juridic superior, stabilită prin lege.

(4) Avocații care și-au încălcat atribuțiile legale sunt revocați din funcție și nu mai pot practica această meserie. Decizia de revocare se ia de către președintele Autorității Judecătorești, după consultarea Consiliului Autorității Judecătorești, potrivit legii.

(5) Funcția de avocat este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată.

(6) Statutul avocaților se aprobă prin lege.”

149. După secțiunea a 3-a se introduce o nouă secțiune, a 4-a, astfel:

Denumirea secțiunii va fi: „**Notariatul de stat.**”

Secțiunea a 4-a va avea următorul cuprins:

„Rolul Notarului

ARTICOLUL 132.3

(1) Activitatea notarială asigură persoanelor fizice și juridice constatarea raporturilor juridice civile sau comerciale nelitigioase, precum și exercițiul drepturilor și ocrotirea intereselor, în conformitate cu legea. Activitatea notarială este un serviciu public oferit gratuit de către statul român cetățenilor săi.

(2) Activitatea notarială se realizează de notari prin acte notariale și consultații juridice notariale, în condițiile legii.

(3) Notarii sunt constituiți în birouri notariale, care funcționează pe lângă judecătorii, sub coordonarea Uniunii Naționale a Notarilor din România și a Camerelor Notarilor, constituite pe lângă tribunale și curțile de apel, potrivit legii.

(4) Funcția de notar se exercită numai de către notarii membri ai Uniunii Naționale a Notarilor din România.

(5) Constituirea și funcționarea de forme de organizare a profesiei de notar, altele decât birourile notariale coordonate de Uniunea Națională a Notarilor din România și de Camerele Notarilor, sunt interzise.

Statutul notarilor

ARTICOLUL 132.4

(1) Notarii sunt independenți și se supun numai adevărului și legii.

(2) Propunerile de numire, promovare, transferare și sancționare a notarilor sunt de competența Consiliului Autorității Judecătorești, în condițiile legii. Criteriile de numire și promovare a notarilor se stabilesc prin lege.

(3) Candidații la funcția de notar trebuie să aibă pregătire juridică superioară, înaltă competență profesională, vechime în activitatea juridică sau în învățământul juridic superior, stabilită prin lege.

(4) Notarii care și-au încălcat atribuțiile legale sunt revocați din funcție și nu mai pot practica această meserie. Decizia de revocare se ia de către președintele Autorității Judecătorești, după consultarea Consiliului Autorității Judecătorești, potrivit legii.

(5) Funcția de notar este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată.

(6) Statutul notarilor se aprobă prin lege.”

150. Articolul 133 se modifică și va avea următorul cuprins:

„(1) Consiliul Autorității Judecătorești este organ consultativ al Președintelui Autorității Judecătorești.

(2) Consiliul Autorității Judecătorești este alcătuit din 33 membri, din care:

a) 24 sunt aleși în adunările generale ale judecătorilor, procurorilor, avocaților și notarilor și sunt validați de către președintele Autorității Judecătorești; aceștia fac parte din patru secții, una pentru judecători, una pentru procurori, una pentru avocați și una pentru notari; prima secție este compusă din 9 judecători, cea de a doua din 5 procurori, cea de a treia din 5 avocați, cea de a patra din 5 notari;

b) 5 reprezentanți ai Uniunii Naționale a Asociațiilor Comunitare, specialiști în domeniul dreptului, care se bucură de înaltă reputație profesională și morală, validați de președintele Autorității Judecătorești;

c) președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, procurorul general al României, președintele Uniunii Naționale a Barourilor din România și președintele Uniunii Naționale a Notarilor din România.

(3) Președintele Consiliului Autorității Judecătorești este ales de membrii Consiliului, pentru un mandat de un an, ce nu poate fi prelungit sau înnoit, dintre membrii prevăzuți la alineatul (2) litera a) și este validat de către președintele Autorității Judecătorești.

(4) Durata mandatului membrilor Consiliului Autorității Judecătorești este de 4 ani.

(5) Hotărârile Consiliului Autorității Judecătorești se iau prin vot deschis și se publică pe site-ul Consiliului și în Monitorul Oficial al României.”

151. Articolul 134 se modifică și va avea următorul cuprins:

„(1) Consiliul Autorității Judecătorești propune președintelui Autorității Judecătorești numirea în funcție a judecătorilor, procurorilor, avocaților și notarilor, cu excepția celor stagiați, în condițiile legii.

(2) Consiliul Autorității Judecătorești propune președintelui Autorității Judecătorești promovarea, transferarea și sancționarea judecătorilor, procurorilor, avocaților și notarilor.

(3) Consiliul Autorității Judecătorești îndeplinește rolul de instanță de judecată, prin secțiile sale, în domeniul răspunderii disciplinare a judecătorilor, procurorilor, avocaților și notarilor, potrivit procedurii stabilite prin lege. În aceste situații, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, procurorul general al României, președintele Uniunii Naționale a Barourilor din România și președintele Uniunii Naționale a Notarilor din România nu au drept de vot.

(4) Hotărârile Consiliului Autorității Judecătorești în materie disciplinară pot fi atacate la un alt complet al Consiliului Autorității Judecătorești format dintr-un număr mai mare de judecători.

(5) Hotărârile Consiliului Autorității Judecătorești se publică pe site-ul Consiliului Autorității Judecătorești și în Monitorul Oficial al României.”

152. După capitolul III se introduce un nou capitol, capitolul IV, cu următorul cuprins:

„CAPITOLUL IV Autoritatea Mediatică

Rolul Autorității Mediatice

ARTICOLUL 134.1

(1) Autoritatea Mediatică este garantul informării corecte a cetățenilor în procesul formării opțiunilor lor profesionale, civice, politice și electorale.

(2) Autoritatea Mediatică exercită atribuțiile suveranității naționale în domeniul serviciilor media, având misiunea de a aplica legislația țării în acest domeniu.

(3) Toate mijloacele de comunicare în masă — agenții de presă, publicații, posturi de radio și televiziune — sunt obligate să își construiască un site oficial, în care să publice structura acționariatului și bilanțul contabil la data de 31 decembrie a fiecărui an, auditat, potrivit legii, până cel mai târziu pe data de 31 martie a anului următor. Aceste date sunt publicate și în Monitorul Oficial al României.

(4) Este interzisă folosirea produselor media furnizate de mijloacele de comunicare pentru dezinformarea și manipularea cetățenilor în procesul formării opțiunilor lor profesionale, civice, politice și electorale.

(5) Posturile de televiziune ale căror programe includ emisiuni destinate prezentării programelor politice și a celor electorale sunt obligate să prezinte programele tuturor partidelor politice, înregistrate, potrivit legii, precum și programele tuturor candidaților în alegeri, în mod egal, fără niciun fel de discriminare.

(6) Posturile de televiziune care organizează dezbateri referitoare la activitatea curentă a partidelor politice, a autorităților statului sau a autorităților locale sunt obligate ca, la aceste dezbateri, să invite reprezentanți ai tuturor partidelor politice înregistrate, fără niciun fel de discriminare, potrivit legii.

(7) Postul național public de televiziune este obligat să organizeze dezbateri referitoare la activitatea curentă a partidelor politice legal înregistrate, a autorităților statului și a autorităților locale, la care invită reprezentanți ai tuturor partidelor politice înregistrate, fără niciun fel de discriminare, potrivit legii.

(8) În cadrul Autorității Mediatice funcționează Consiliul Mediatic Național, ca organ consultativ al președintelui Autorității Mediatice.

(9) Consiliul Mediatic Național este constituit din 7 experți în domeniul mijloacelor de comunicare în masă, din care 3 sunt propuși de organizațiile profesionale din domeniul mijloacelor de comunicare în masă, din România, legal constituite, și 4 sunt propuși de către Uniunea Națională a Asociațiilor Comunitare, toți fiind validați în funcție de președintele Autorității Mediatice.

(10) Candidații la funcția de membru al Consiliului Mediatic Național sunt specialiști de înaltă calificare, personalități ale vieții publice, care s-au remarcat ca autori și promotori de proiecte menite să îmbunătățească activitatea din domeniul mijloacelor de comunicare în masă.

(11) Mandatul membrilor Consiliului Mediatic Național este de 6 ani și poate fi reînnoit o singură dată, prin decizie a președintelui Autorității Mediatice.

(12) Consiliul Mediatic Național avizează toate deciziile președintelui Autorității Mediatice. Avizele Consiliului Mediatic Național se publică pe site-ul Autorității Mediatice și în Monitorul Oficial al României.

(13) Autoritatea Mediatică este condusă de un președinte, ales de popor.

(14) Prevederile articolelor 81 alineatul (1) și alineatele (2)—(4), 82, 83, 84, 95, 96, 96.1 și 97 se aplică, în mod corespunzător, și președintelui Autorității Mediatice.

(15) Candidații la funcția de președinte al Autorității Mediatice trebuie să îndeplinească următoarele cerințe:

a) să prezinte electoratului documente care să ateste numele și prenumele părinților și bunicilor, precum și declarația sa pe proprie răspundere din care să rezulte dacă are cunoștință despre funcțiile deținute în statul român sau în alt stat de către părinții și bunicii săi;

b) să aibă pregătire superioară;

c) să se fi remarcat ca un bun profesionist și ca un cetățean de moralitate desăvârșită;

d) să se fi remarcat ca un luptător activ pentru apărarea drepturilor și libertăților cetățenilor României;

e) să prezinte electoratului activitatea sa profesională, politică și civică desfășurată până la data depunerii candidaturii pentru funcția de președinte al Autorității Mediatice;

f) să prezinte electoratului Programul legislativ pentru realizarea căruia se obligă să acționeze, în calitate de președinte al Autorității Mediatice, dacă va fi ales.

(16) Documentul prevăzut la alineatul (15) litera f) constituie contractul electoral al candidatului. El va fi semnat de candidat la funcția de președinte al Autorității Mediatice, va fi tipărit și pus la dispoziția electoratului, pe toată durata campaniei electorale. Câte un exemplar al acestui document va fi depus la Autoritatea

Electorală, Autoritatea Morală și Avocatul Poporului, cu cel puțin 30 de zile înainte de începerea campaniei electorale.

(17) Alegerile pentru funcția de președinte al Autorității Mediatice se desfășoară în prima duminică a lunii octombrie a anului în care expiră mandatul Președintelui României sau tot într-o zi de duminică, în cel mult 60 de zile de la data când a intervenit vacanța funcției de președinte al Autorității Mediatice.

(18) Dacă funcția de președinte al Autorității Mediatice devine vacantă ori dacă președintele Autorității Mediatice este suspendat din funcție sau dacă se află în imposibilitate temporară de a-și exercita atribuțiile, interimatul se asigură de un parlamentar desemnat de Camera Reprezentanților, cu votul majorității membrilor săi.

(19) Președintele Autorității Mediatice numește în funcție personalul Autorității, angajat prin concurs sau examen, potrivit legii.

(20) În exercitarea atribuțiilor sale, președintele Autorității Mediatice emite decizii care se publică pe site-ul Autorității Mediatice și în Monitorul Oficial al României.

(21) Organizarea și funcționarea Autorității Mediatice se stabilesc prin lege.”

Serviciul Național Public de Presă, Radio și Televiziune

ARTICOLUL 134.2

(1) Serviciul Național Public de Presă, Radio și Televiziune este instituție publică autonomă, are personalitate juridică și își desfășoară activitatea sub controlul poporului, potrivit legii.

(2) Serviciul Național Public de Presă, Radio și Televiziune este condus de un director, ales de popor

(3) Prevederile articolului 134.1 alineatele (14)—(20) se aplică, în mod corespunzător, și directorului Serviciului Național Public de Presă, Radio și Televiziune.

(4) Organizarea și funcționarea Serviciului Național Public de Presă, Radio și Televiziune se stabilesc prin lege.”

153. După capitolul IV se introduce un nou capitol, capitolul V, cu următorul cuprins:

„CAPITOLUL V

Autoritatea Financiară

Rolul Autorității Financiare

ARTICOLUL 134.3

(1) Autoritatea Financiară este garantul securității veniturilor și capitalurilor cetățenilor țării.

(2) Autoritatea Financiară exercită atribuțiile suveranității naționale în organizarea și funcționarea sistemului financiar al țării, potrivit legii.

(3) Legislația referitoare la organizarea și funcționarea sistemului financiar trebuie să asigure securitatea veniturilor dobândite de cetățeni pentru participarea lor la crearea produsului intern brut al țării, precum și securitatea capitalurilor acumulate de cetățeni prin economisirea de venituri dobândite licit.

(4) Autoritatea Financiară aplică legislația referitoare la funcționarea sistemului financiar și supraveghează activitatea desfășurată de Banca Națională a României, de bănci și alte instituții de credit, de instituțiile pieței de capital financiar, ale pieței de asigurări și reasigurări, ca și ale sistemelor de pensii.

(5) În piața de capital financiar din România nu pot fi tranzacționate decât valori mobiliare și instrumente financiare emise contra aporturi în numerar sau în natură. Este interzisă tranzacționarea de instrumente financiare derivate.

(6) Valorile mobiliare și instrumentele financiare pot fi tranzacționate numai pe piețe reglementate și numai prin procedura licitației, cu plata în numerar, în momentul efectuării tranzacțiilor.

(7) Folosirea de informații confidențiale, ca și orice formă de speculă, de înșelare a cetățenilor, prin clauze contractuale dolosive, prin manipularea prețurilor pe piețele de mărfuri, de capital bănesc sau financiar, de asigurări ori de pensii, în vederea obținerii de foloase necuvenite, de orice fel, se pedepsește cu închisoarea pe viață și cu confiscarea averii făptuitorilor.

(8) Persoanele fizice și juridice române nu pot efectua operațiuni de încasări și plăți sau de creditare decât în moneda națională, leul.

(9) Băncile și instituțiile de credit nu pot acorda împrumuturi mai mari decât valoarea capitalurilor proprii și a depozitelor clienților lor.

(10) Băncile și instituțiile de credit nu pot acorda împrumuturi decât pentru investiții productive, pentru crearea de capacități de producție noi sau pentru dezvoltarea și modernizarea capacităților de producție existente. Sumele bănești atrase de bănci și instituțiile de credit de la populație nu pot fi folosite decât pentru acordarea de împrumuturi pentru investiții productive.

(11) Prin excepție de la prevederile alineatului (10), casele de ajutor reciproc pot acorda orice fel de credite membrilor lor, potrivit legii și statutelor lor.

(12) Dobânda datorată de persoanele fizice și juridice române nu poate fi mai mare de 7% pe an. Împrumutătorii nu pot pretinde de la împrumutați nicio altă plată în afară de suma împrumutată, indexată cu rata inflației, de dobânda aferentă și de majorări și penalități de întârziere.

(13) Valoarea totală a majorărilor și penalităților de întârziere la plata datoriei nu poate fi mai mare decât valoarea datoriei indexată cu rata inflației.

(14) Este interzisă folosirea veniturilor bugetului public național pentru acoperirea pierderilor băncilor și instituțiilor de credit cu capital privat.

(15) Persoanele fizice și juridice române pot cumpăra valută, în orice cantitate, pe care o folosesc pentru efectuarea de plăți către persoane fizice și juridice străine.

(16) Cursurile valutare sunt determinate numai de cererea și oferta de valută de pe piața valutară, organizată potrivit legii. Este interzisă manipularea sub orice formă a cursurilor valutare.

(17) Proprietarii mijloacelor fixe utilizate în economia României sunt obligați să calculeze și să constituie fondul de amortizare prin utilizarea metodei lineare, potrivit legii. Fondul de amortizare este folosit exclusiv pentru crearea de capacități de producție noi sau pentru dezvoltarea și modernizarea capacităților de producție existente. Încălcarea acestei dispoziții se sancționează cu închisoarea pe viață și cu confiscarea averii făptuitorilor.

(18) În cadrul Autorității Financiare funcționează Consiliul Financiar Național, ca organ consultativ al președintelui Autorității Financiare.

(19) Consiliul Financiar Național este constituit din 7 experți în domeniul finanțelor, din care 3 sunt propuși de organizațiile profesionale ale economiștilor din România, legal constituite, și 4 sunt propuși de Uniunea Națională a Asociațiilor Comunitare, toți fiind validați în funcție de președintele Autorității Financiare.

(20) Candidații la funcția de membru al Consiliului Financiar Național sunt specialiști de înaltă calificare, personalități ale vieții publice, care s-au remarcat ca autori și promotori de proiecte menite să îmbunătățească activitatea din sistemul financiar al țării.

(21) Mandatul membrilor Consiliului Financiar Național este de 6 ani și poate fi reînnoit o singură dată, prin decizia președintelui Autorității Financiare.

(22) Consiliul Financiar Național avizează toate deciziile președintelui Autorității Financiare. Avizele Consiliului Financiar Național se publică pe site-ul Autorității Financiare și în Monitorul Oficial al României.

(23) Autoritatea Financiară este condusă de un președinte, ales de popor.

(24) Prevederile articolului 134.1 alineatele (14)—(20) se aplică, în mod corespunzător, și președintelui Autorității Financiare.

(25) Organizarea și funcționarea Autorității Financiare se stabilesc prin lege.”

Banca Națională a României

ARTICOLUL 134.4

(1) Banca Națională a României este banca centrală a României, având personalitate juridică.

(2) Banca Națională a României are ca obiect de activitate emiterea bancnotelor și a monedelor ca mijloace legale de plată pe teritoriul României, precum și supravegherea pieței valutare și calcularea și publicarea cursurilor medii de schimb valutar, pentru evidența statistică.

(3) Obiectivul fundamental al Băncii Naționale a României este asigurarea și menținerea stabilității prețurilor.

(4) În teritoriul național al României nimeni nu poate crea bani, în afară de Banca Națională a României.

(5) Cantitatea de numerar în circulație nu poate crește mai repede decât produsul intern brut.

(6) Moneda națională este leul, iar subdiviziunea acestuia, banul.

(9) Banca Națională a României este obligată să folosească toate cantitățile de numerar rezultate din emisiunile monetare pentru cumpărarea de aur, cu prioritate din producția internă, în vederea sporirii rezervei internaționale a țării constituită din aur.

(10) Înlocuirea monedei naționale cu o altă monedă se aprobă de poporul român, prin referendum.

(11) Banca Națională a României este condusă de un guvernator, ales de popor.

(12) Prevederile articolului 134.1 alineatele (14)—(20) se aplică, în mod corespunzător, și guvernatorului Băncii Naționale a României.

(13) În cadrul Băncii Naționale a României funcționează Consiliul de Supraveghere, ca organ consultativ al Guvernatorului Băncii Naționale a României.

(14) Consiliul de Supraveghere este constituit din 7 experți în domeniul finanțelor, din care 3 sunt propuși de organizațiile profesionale ale economiștilor din România, legal constituite, și 4 sunt propuși de Uniunea Națională a Asociațiilor Comunitare, toți fiind validați în funcție de președintele Autorității Financiare.

(15) Candidații la funcția de membru al Consiliului de Supraveghere sunt specialiști de înaltă calificare, personalități ale vieții publice, care s-au remarcat ca autori și promotori de proiecte menite să îmbunătățească activitatea din sistemul financiar al țării.

(16) Mandatul membrilor Consiliului de Supraveghere este de 6 ani și poate fi reînnoit o singură dată, prin decizia președintelui Autorității Financiare.

(17) Consiliul de Supraveghere avizează toate deciziile guvernatorului Băncii Naționale a României. Avizele Consiliului de Supraveghere se publică pe site-ul Băncii Naționale a României și în Monitorul Oficial al României.

(18) Organizarea și funcționarea Băncii Naționale a României se stabilesc prin lege.”

154. După capitolul V se introduce un nou capitol, capitolul VI, cu următorul cuprins:

„CAPITOLUL VI

Autoritatea Electorală

ARTICOLUL 134.5

(1) Autoritatea Electorală este garantul exercitării suveranității poporului în alegerile organizate pentru desemnarea reprezentanților săi în autoritățile statului și în

autoritățile locale, precum și în referendumurile prin care poporul participă direct la adoptarea legilor și hotărârilor sau își exprimă voința în probleme de interes național sau local.

(2) Autoritatea Electorală aplică legislația referitoare la alegeri și referendumuri.

(3) Autoritatea Electorală pregătește, organizează și asigură desfășurarea alegerilor și a referendumurilor, potrivit legii.

(4) Este interzisă orice formă de reclamă electorală, în timpul și în afara campaniilor electorale, cu excepția broșurilor și pliantelor în care sunt tipărite contractele electorale ale candidaților. Încălcarea acestei prevederi se sancționează cu eliminarea din cursa electorală și pierderea drepturilor electorale, dacă fapta este descoperită în timpul campaniei electorale, cu pierderea mandatului și a drepturilor electorale, dacă fapta este descoperită după alegeri, potrivit legii.

(5) Este interzisă orice formă de mită electorală. Încălcarea acestei prevederi se sancționează cu eliminarea din cursa electorală și pierderea drepturilor electorale, dacă fapta este descoperită în timpul campaniei electorale, cu pierderea mandatului și a drepturilor electorale, dacă fapta este descoperită după alegeri, potrivit legii.

(5) Este interzisă orice formă de manipulare a voinței electoratului cu ajutorul mijloacelor de comunicare în masă. Încălcarea acestei prevederi se sancționează cu eliminarea din cursa electorală și pierderea drepturilor electorale, dacă fapta este descoperită în timpul campaniei electorale, cu pierderea mandatului și a drepturilor electorale, dacă fapta este descoperită după alegeri, potrivit legii. Se adaugă sancțiunile prevăzute de lege pentru manipulare și înșelăciune.

(6) Cheltuielile necesare pentru funcționarea Autorității Electorale, ca și cheltuielile necesare pentru pregătirea, organizarea și desfășurarea alegerilor și referendumurilor sunt prevăzute în bugetul Autorității Electorale, parte integrantă a bugetului de stat.

(7) În cadrul Autorității Electorale funcționează Consiliul Electoral Național, ca organ consultativ al președintelui Autorității Electorale.

(8) Consiliul Electoral Național este constituit din 7 experți în domeniul juridic, din care 3 sunt propuși de organizațiile profesionale ale juriștilor din România, legal constituite, și 4 sunt propuși de Uniunea Națională a Asociațiilor Comunitare, toți fiind validați în funcție de președintele Autorității Electorale.

(9) Candidații la funcția de membru al Consiliului Electoral Național sunt specialiști de înaltă calificare, personalități ale vieții publice, care s-au remarcat ca autori și promotori de proiecte menite să îmbunătățească sistemul electoral al țării.

(10) Mandatul membrilor Consiliului Electoral Național este de 6 ani și poate fi reînnoit o singură dată, prin decizia președintelui Autorității Electorale.

(11) Consiliul Electoral Național avizează toate deciziile președintelui Autorității Financiare. Avizele Consiliului Electoral Național se publică pe site-ul Autorității Electorale și în Monitorul Oficial al României.

(12) Autoritatea Electorală este condusă de un președinte, ales de popor.

(13) Prevederile articolului 134.1 alineatele (14)—(20) se aplică, în mod corespunzător, și președintelui Autorității Electorale.

(14) Organizarea și funcționarea Autorității Electorale se stabilesc prin lege.”

155. După capitolul VI se introduce un nou capitol, capitolul VII, cu următorul cuprins:

„CAPITOLUL VII

Autoritatea Statistică

ARTICOLUL 134.6

(1) Autoritatea Statistică este garantul asigurării poporului și statului român cu datele statistice necesare cunoașterii situației

și evoluției economiei și societății românești, în vederea fundamentării planurilor de dezvoltare durabilă a țării și a localităților ei.

(2) Autoritatea Statistică aplică legislația referitoare la organizarea și funcționarea statisticii oficiale în România, în conformitate cu principiile fundamentale ale științei statisticii, cu reglementările Uniunii Europene privind statisticile comunitare și cu Codul de practici ale statisticii europene.

(5) Autoritatea Statistică emite opinii anuale asupra modului în care au fost realizați indicatorii economici și sociali înscrși în programele naționale de dezvoltare a României asumate în campaniile electorale de candidații la funcția de președinte al României și de președinții celorlalte autorități ale statului. Opiniile Autorității Statistice sunt publicate în Monitorul Oficial al României și pe site-ul Autorității, până la data de 30 iunie a anului următor celui la care se oferă opinia.

(6) În cadrul Autorității Statistice funcționează Consiliul Statistic Național, ca organ consultativ al președintelui Autorității Statistice.

(7) Consiliul Statistic Național este constituit din 7 experți în statistică, din care 3 sunt propuși de Societatea Română de Statistică, și 4 sunt propuși de Uniunea Națională a Asociațiilor Comunitare, toți fiind validați în funcție de președintele Autorității Statistice.

(8) Candidații la funcția de membru al Consiliului Statistic Național sunt specialiști de înaltă calificare, personalități ale vieții publice, care s-au remarcat ca autori și promotori de proiecte menite să îmbunătățească sistemul statistic al țării.

(9) Mandatul membrilor Consiliului Statistic Național este de 6 ani și poate fi reînnoit o singură dată, prin decizia președintelui Autorității Statistice.

(10) Consiliul Statistic Național avizează toate deciziile președintelui Autorității Statistice. Avizele Consiliului Statistic Național se publică pe site-ul Autorității Statistice și în Monitorul Oficial al României.

(11) Autoritatea Statistică este condusă de un președinte, ales de popor.

(12) Prevederile articolului 134.1 alineatele (14)—(20) se aplică, în mod corespunzător, și președintelui Autorității Statistice.

(13) Organizarea și funcționarea Autorității Statistice se stabilesc prin lege.”

156. După capitolul VII se introduce un nou capitol, capitolul VIII, cu următorul cuprins:

„CAPITOLUL VIII
Autoritatea Morală

ARTICOLUL 134.7

(1) Autoritatea Morală este garantul asigurării integrității morale în exercitarea funcțiilor publice.

(2) Autoritatea Morală aplică legislația referitoare la integritatea morală a persoanelor care exercită funcții publice.

(3) Autoritatea Morală monitorizează modul în care persoanele alese în funcții publice își respectă contractele electorale și angajamentele asumate în campaniile electorale și aduce la cunoștința publicului rezultatele acestei monitorizări.

(4) Autoritatea Morală emite opinii referitoare la modul în care persoanele alese în funcții publice și-au îndeplinit angajamentele asumate în campaniile electorale. Opiniile sunt emise anual și sunt publicate pe site-ul Autorității Morale și în Monitorul Oficial al României, până cel mai târziu pe data de 31 martie a anului următor celui la care se referă.

(5) Autoritatea Morală formulează cereri pentru trimiterea în judecată a persoanelor alese în funcții publice care au încălcat prevederile contractelor electorale, care se află în incompatibilitate ori în conflict de interese sau care nu pot

justifica averile dobândite înainte ori în timpul exercitării mandatului.

(6) Autoritatea Morală acordă asistență de specialitate comitetelor cetățenești constituite, potrivit legii, pentru promovarea inițiativelor legislative cetățenești și pentru organizarea referendumurilor.

(7) În cadrul Autorității Morale funcționează Consiliul Național de Integritate, ca organ consultativ al președintelui Autorității Morale

(8) Consiliul Statistic Național de Integritate este constituit din 7 experți în domeniul dreptului, din care 3 sunt propuși de organizațiile profesionale ale juriștilor din România, legal constituite, și 4 sunt propuși de Uniunea Națională a Asociațiilor Comunitare, toți fiind validați în funcție de președintele Autorității Statistice.

(9) Candidații la funcția de membru al Consiliului Național de Integritate sunt specialiști de înaltă calificare, personalități ale vieții publice, care s-au remarcat ca autori și promotori de proiecte menite să îmbunătățească moralitatea sistemul politic al țării.

(10) Mandatul membrilor Consiliului Național de Integritate este de 6 ani și poate fi reînnoit o singură dată, prin decizia președintelui Autorității Morale.

(11) Consiliul Național de Integritate avizează toate deciziile președintelui Autorității Morale. Avizele Consiliului Național de Integritate se publică pe site-ul Autorității Morale și în Monitorul Oficial al României.

(12) Autoritatea Morală este condusă de un președinte, ales de popor.

(13) Prevederile articolului 134.1 alineatele (14)—(20) se aplică, în mod corespunzător, și președintelui Autorității Morale.

(14) Organizarea și funcționarea Autorității Morale se stabilesc prin lege.”

157. După capitolul VIII se introduce un nou capitol, capitolul IX, cu următorul cuprins:

„CAPITOLUL IX
Autoritatea Științifică

ARTICOLUL 134.8

(1) Autoritatea Științifică este garantul întemeierii dezvoltării economice și sociale a României pe cuceririle științei.

(2) Autoritatea Științifică coordonează întreaga activitate desfășurată de institutele, centrele și unitățile de cercetare științifică ale României, finanțate de la bugetul public național.

(3) Autoritatea Științifică coordonează activitatea de cercetare desfășurată de Academia Română și de academiile de ramură, finanțate de la bugetul național.

(4) Autoritatea Științifică elaborează Strategia de dezvoltare a României, pe termene de 5, 10, 20 și 30 de ani. Strategia de dezvoltare a României este actualizată în fiecare an și este publicată pe site-ul Autorității și în Monitorul Oficial al României, în ultima zi a fiecărui an.

(5) Autoritatea Științifică emite opinii asupra modului în care programele naționale de dezvoltare a României asumate în campaniile electorale de candidații la funcția de Președinte al României și de președinți ai celorlalte autorități ale statului se încadrează în Strategia de dezvoltare a României. Opiniile Autorității Științifice sunt publicate în Monitorul Oficial al României și pe site-ul Autorității, cu 30 de zile înainte de data începerii campaniei pentru alegerea Președintelui României și a președinților celorlalte autorități ale statului.

(6) Autoritatea Științifică emite opinii privind impactul inițiativelor legislative prezentate spre aprobare Camerei Reprezentanților asupra Strategiei de dezvoltare a României, potrivit legii. Opiniile sunt publicate în Monitorul Oficial al României și pe site-ul Autorității.

(7) Autoritatea Științifică emite opinii privind impactul proiectelor propuse a fi finanțate de la bugetul public național asupra Strategiei de dezvoltare a României, potrivit legii. Opiniile sunt publicate în Monitorul Oficial al României și pe site-ul Autorității,

(8) În cadrul Autorității Științifice funcționează Consiliul Național pentru Știință, Tehnologie, Inovare și Dezvoltare, ca organ consultativ al președintelui Autorității Științifice.

(9) Consiliul Național pentru Știință, Tehnologie, Inovare și Dezvoltare este constituit din 7 experți în domeniul cercetării științifice, din care 3 sunt propuși de organizațiile profesionale din institutele, centrele și unitățile de cercetare aflate sub coordonarea Autorității Științifice, din universitățile acreditate de statul român, și 4 sunt propuși de Uniunea Națională a Asociațiilor Comunitare, toți fiind validați în funcție de președintele Autorității Științifice.

(10) Candidații la funcția de membru al Consiliului Național pentru Știință, Tehnologie, Inovare și Dezvoltare sunt specialiști de înaltă calificare, personalități ale vieții publice, care s-au remarcat ca autori și promotori de proiecte menite să îmbunătățească nivelul cercetării științifice și contribuția acesteia la dezvoltarea economiei și societății românești.

(11) Mandatul membrilor Consiliului Național pentru Știință, Tehnologie, Inovare și Dezvoltare este de 6 ani și poate fi reînnoit o singură dată, prin decizia președintelui Autorității Științifice.

(12) Consiliul Național pentru Știință, Tehnologie, Inovare și Dezvoltare avizează toate deciziile președintelui Autorității Științifice. Avizele Consiliului Național pentru Știință, Tehnologie, Inovare și Dezvoltare se publică pe site-ul Autorității Științifice și în Monitorul Oficial al României.

(13) Autoritatea Științifică este condusă de un președinte, ales de popor.

(14) Prevederile articolului 134.1 alineatele (14)—(20) se aplică, în mod corespunzător, și președintelui Autorității Științifice.

(15) Organizarea și funcționarea Autorității Științifice se stabilesc prin lege.”

158. După titlul III se introduce un nou titlu, titlul III.1, astfel:

Denumirea titlului va fi: „**Autoritățile locale**”.

Titlul va avea următorul cuprins:

„CAPITOLUL 1

Principii de bază

ARTICOLUL 134.9

(1) În localitățile și județele țării se constituie autorități locale care se organizează și funcționează în temeiul principiilor autonomiei locale, al controlului cetățenilor asupra autorităților locale, al separației și echilibrului acestor autorități, al respectării Constituției și legilor țării.

(2) Aplicarea principiilor prevăzute la alin. (1) nu poate aduce atingere caracterului de stat național, unitar și indivizibil al României.

(3) Autoritățile statului consultă, înainte de adoptarea oricărei decizii, autoritățile locale în toate problemele care le privesc în mod direct, potrivit legii.

(4) Autoritățile prin care se realizează autonomia locală în comune și orașe sunt consiliile locale alese și primarii aleși, în condițiile legii.

(5) Autoritățile prin care se realizează autonomia locală în județe sunt consiliile județene alese și voievozii aleși, în condițiile legii.

(6) Personalul din aparatul autorităților locale și al instituțiilor publice din subordinea acestora este angajat prin concurs sau examen, pe criterii de merit și de competență profesională,

potrivi legii. Este interzisă, sub sancțiune penală și administrativă, numirea, promovarea sau sancționarea personalului autorităților publice locale pe criterii politice ori cu sprijin politic.

CAPITOLUL 2

Autoritățile comunale și orașenești

SECȚIUNEA 1

Consiliul local

Rolul și competența

ARTICOLUL 134.10

(1) Consiliul local este organ deliberativ care adoptă hotărâri în toate problemele de interes local, cu excepția celor care sunt date prin lege în competența altor autorități publice, locale sau centrale.

(2) Consiliul local nu poate adopta hotărâri care sunt contrare rezultatului unui referendum local valabil.

(3) Cetățenii pot aproba hotărâri, prin referendum local, în orice domeniu, inclusiv hotărâri prin care să modifice, să completeze sau să anuleze hotărâri adoptate de consiliul local, cu respectarea prevederilor Constituției și ale legii.

Alegerea consiliului local

ARTICOLUL 134.11

(1) Membrii consiliului local sunt denumiți consilieri locali și sunt aleși prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat, pe bază de scrutin de listă, potrivit principiului reprezentării proporționale, și pe bază de candidaturi independente, conform legii.

(2) Membrii consiliilor locale se aleg pe circumscripții electorale, organizate pe localități.

(3) Numărul membrilor consiliilor locale este stabilit prin lege, în funcție de numărul cetățenilor cu drept de vot ai localității.

(4) Alegerile pentru consiliul local se desfășoară în prima duminică a lunii iunie a anului în care expiră mandatul consiliului sau tot într-o zi de duminică, în cel mult 45 de zile de la data dizolvării consiliului.

Candidaturile pentru alegerea membrilor consiliului local

ARTICOLUL 134.12

(1) Candidații la funcția de consilier local trebuie să îndeplinească următoarele cerințe:

a) să aibă domiciliul în localitatea în care candidează;

b) să aibă cel puțin studii liceale atestate prin diplomă de bacalaureat;

c) să se fi remarcat ca buni profesioniști și ca cetățeni de moralitate desăvârșită;

d) să se fi remarcat ca luptători activi pentru apărarea drepturilor și libertăților cetățenilor localității;

e) să prezinte electoratului propunerile de hotărâri ale consiliului local, pentru adoptarea cărora se obligă să acționeze, în calitate de consilier local, dacă va fi ales.

(2) Propunerile de hotărâri pentru adoptarea cărora se obligă să acționeze, dacă va fi ales, constituie contractul electoral al candidatului. El va fi semnat de candidatul la funcția de consilier local, va fi tipărit și pus la dispoziția electorilor, pe toată durata campaniei electorale. Câte un exemplar al acestui document va fi depus la Autoritatea Electorală și Autoritatea Morală, înainte de începerea campaniei electorale.

Durata mandatului

ARTICOLUL 134.13

(1) Consiliul local este ales pentru un mandat de 4 ani care se exercită de la data depunerii jurământului.

(2) Consiliul local își exercită mandatul până la depunerea jurământului de consiliul local nou-ales.

(3) Mandatul consiliului local se prelungește, prin lege, în caz de război sau de catastrofă.

Validarea mandatului de consilier local

ARTICOLUL 134.14

Validarea alegerii consilierilor locali se face de către judecătoria în raza căreia se află unitatea administrativ-teritorială, de către un judecător desemnat de președintele instanței.

Constituirea consiliilor locale

ARTICOLUL 134.15

(1) Constituirea consiliilor locale se face în termen de 25 de zile de la data desfășurării alegerilor. Convocarea consilierilor locali aleși și validați în funcție se face de către primar, în maximum 5 zile de la pronunțarea hotărârii de validare. La ședința de constituire participă prefectul sau reprezentantul său, precum și primarul sau, după caz, candidatul declarat câștigător la alegerile pentru funcția de primar.

(2) Ședința se desfășoară în condiții legale dacă participă cel puțin majoritatea consilierilor locali aleși și validați.

(3) În ședința de constituire a consiliului local, consilierii locali depun jurământul prevăzut prin lege.

(4) Consiliul local se declară legal constituit, dacă majoritatea consilierilor locali validați au depus jurământul. Constituirea consiliului local se constată prin hotărâre, adoptată cu votul majorității consilierilor locali validați.

Alegerea președintelui consiliului local

ARTICOLUL 134.16

(1) Consiliul local alege dintre membrii săi, prin hotărâre adoptată cu votul deschis al majorității consilierilor locali în funcție, un președinte de ședință, pe o perioadă de cel mult 3 luni, care va conduce ședințele consiliului și va semna hotărârile adoptate de acesta.

(2) Consilierul local ales în condițiile alin. (1) poate fi schimbat din funcție, la inițiativa a cel puțin unei treimi din numărul consilierilor locali, prin votul majorității consilierilor locali în funcție.

Organizarea internă

ARTICOLUL 134.17

(1) Organizarea și funcționarea consiliului local se stabilesc prin regulamentul propriu, elaborat potrivit legii.

(1) Consiliul local își organizează comisiile de specialitate, pe principalele domenii de activitate. Acestea au rolul să asigure fundamentarea hotărârilor ce se impune a fi adoptate.

(2) Pot fi membri ai comisiilor de specialitate numai consilierii locali. La ședințele fiecărei comisii a consiliului local participă și un reprezentant al Asociației Comunitare a localității.

(3) Comisiile de specialitate își aleg câte un președinte și un secretar.

(4) Comisiile de specialitate analizează și avizează proiectele de hotărâre din domeniul lor de activitate.

(5) Comisiile de specialitate lucrează în plen și iau hotărâri cu votul majorității membrilor lor.

(6) Organizarea, funcționarea și atribuțiile comisiilor de specialitate se stabilesc prin regulamentul de organizare și funcționare a consiliului local, respectându-se configurația politică rezultată în urma alegerilor locale.

(7) Consiliile locale pot organiza, din proprie inițiativă sau la inițiativa primarului, după caz, comisii speciale de analiză și verificare, pe perioadă determinată. Componenta comisiilor speciale de analiză și verificare, obiectivele și perioada de desfășurare a activităților acesteia se stabilesc prin hotărâre a consiliului local. Membrii comisiilor acționează în limitele stabilite prin hotărâre.

Întrunirile consiliului local

ARTICOLUL 134.18

(1) Consiliul local se întrunește în ședințe ordinare, lunar, la convocarea primarului.

(2) Consiliul local se poate întruni și în ședințe extraordinare, la cererea primarului sau a cel puțin o treime din numărul membrilor consiliului.

(3) În caz de forță majoră și de maximă urgență pentru rezolvarea intereselor locuitorilor comunei sau ai orașului convocarea consiliului local se poate face de îndată.

Caracterul public al ședințelor

ARTICOLUL 134.19

(1) Ședințele consiliului local sunt publice, sunt filmate și publicate pe site-ul primăriei localității.

(2) Voturile consilierilor locali, la fiecare hotărâre adoptată de consiliul local, sunt la vedere, confirmate prin semnătură, și sunt prezentate pe site-ul primăriei localității.

Mandatul consilierilor locali

ARTICOLUL 134.20

(1) În exercitarea mandatului, consilierii locali sunt în serviciul localității.

(2) Consilierii locali sunt obligați să acționeze și să voteze în conformitate cu angajamentele asumate în campania electorală, în care au fost aleși. Consilierul local care își încalcă angajamentele asumate în campania electorală poate fi demis, prin referendum, potrivit Constituției și legii.

(3) Consilierii locali intră în exercițiul mandatului la data întrunirii legale a consiliului local, sub condiția validării alegerii și a depunerii jurământului.

(2) Calitatea de consilier local încetează:

- la data întrunirii legale a consiliului local nou-ales;
- în caz de imposibilitate definitivă a exercitării atribuțiilor;
- în caz de demisie sau de demitere;
- în caz de deces.

Incompatibilități

ARTICOLUL 134.21

(1) Calitatea de consilier local este incompatibilă cu orice altă funcție publică, inclusiv cu orice funcție la regiile autonome și societățile comerciale cu capital aflat în proprietate publică.

(2) Consilierii locali nu pot interveni în treburile altor autorități și instituții publice și nici în treburile altor persoane juridice, de drept public sau privat.

(3) Consilierul local condamnat pentru trafic de influență ori alte acte de corupție pierde mandatul și este pedepsit cu închisoare pe viață și confiscarea averii.

Răspunderea consilierilor locali

ARTICOLUL 134.22

(1) Consilierii locali răspund politic doar fața de cei care i-au ales și nu își pot pierde mandatul prin retragerea sprijinului politic de către partidele din partea cărora au candidat în alegeri.

(2) Consilierii locali răspund juridic, individual, pentru încălcarea contractului electoral, dacă voturile sau opiniile politice exprimate în exercitarea mandatului contravin obligațiilor asumate prin contractul electoral.

(3) Consilierii locali răspund juridic, individual, pentru prejudiciile produse localității de hotărârile pentru care și-au dat votul.

(4) Răspunderea consilierilor locali pentru faptele prevăzute la alineatele (2) și (3) este imprescriptibilă.

(5) Fiecare consilier local prezintă, în scris, raportul anual asupra modului în care și-a realizat obligațiile asumate în campania electorală în care a fost ales. Raportul este prezentat

în ședința consiliului organizată în acest scop, nu mai târziu de 31 martie a anului următor celui la care se referă. Raportul este arhivat și pus la dispoziția electoratului, pentru consultare, prin grija secretarului localității. Raportul este publicat pe site-ul primăriei.

Atribuțiile consiliului local

ARTICOLUL 134.23

(1) Consiliul local exercită următoarele atribuții, în condițiile legii:

a) aprobă regulamentul de organizare și funcționare a consiliului local;

b) aprobă înființarea, organizarea, statul de funcții și numărul de personal ale aparatului propriu de specialitate, ale instituțiilor și serviciilor publice de interes local, precum și ale regiilor autonome de interes local;

c) aprobă bugetul local, virările de credite, modul de utilizare a rezervei bugetare și contul de încheiere a exercițiului bugetar;

d) stabilește și aprobă impozitele și taxele locale, în condițiile legii;

e) aprobă documentațiile tehnico-economice pentru lucrările de investiții de interes local, în condițiile legii;

f) hotărăște darea în folosință instituțiilor publice sau a regiilor autonome din subordine a bunurilor aflate în proprietate publică și în administrarea comunei, orașului sau municipiului;

g) avizează sau aprobă documentațiile de amenajare a teritoriului și urbanism ale localității;

h) aprobă construirea, întreținerea și modernizarea străzilor, drumurilor, podurilor, precum și a întregii infrastructuri aparținând căilor de comunicații de interes local;

i) atribuie sau schimbă denumiri de străzi, de piețe și de obiective de interes public local;

j) aprobă construirea locuințelor sociale, criteriile pentru repartizarea locuințelor sociale și a utilităților locative aflate în administrarea sa;

k) hotărăște cooperarea sau asocierea cu persoane juridice române sau străine, în vederea finanțării și realizării în comun a unor acțiuni, lucrări, servicii sau proiecte de interes public local;

l) hotărăște înfrățirea comunei, orașului sau municipiului cu unități administrativ-teritoriale din alte țări;

m) hotărăște cooperarea sau asocierea cu alte unități administrativ-teritoriale din țară sau din străinătate, precum și aderarea la asociații naționale și internaționale ale autorităților publice locale, în vederea promovării unor interese comune;

n) conferă persoanelor fizice române sau străine cu merite deosebite titlul de cetățean de onoare al comunei, orașului sau municipiului, în baza unui regulament propriu; prin acest regulament se stabilesc și condițiile retragerii titlului conferit.

(2) Consiliul local îndeplinește orice alte atribuții cerute de realitățile economice și sociale ale localității, potrivit Constituției și legii.

Dizolvarea consiliului local

ARTICOLUL 134.24

(1) Consiliul local se dizolvă de drept sau prin referendum local.

(2) Consiliul local se dizolvă de drept:

a) în cazul în care acesta nu se întrunește timp de două luni consecutiv;

b) în cazul în care nu a adoptat în 3 ședințe ordinare consecutive nicio hotărâre;

c) în situația în care numărul consilierilor locali se reduce sub jumătate plus unu și nu se poate completa prin supleanți;

d) dacă a adoptat, într-un interval de cel mult 6 luni, cel puțin 3 hotărâri care au fost anulate de instanța de contencios administrativ prin hotărâre judecătorească rămasă definitivă.

(3) Primarul, secretarul localității sau orice altă persoană interesată sesizează instanța de contencios administrativ cu privire la cazurile prevăzute la alineatul (2). Instanța analizează situația de fapt și se pronunță cu privire la dizolvarea consiliului local. Hotărârea instanței este definitivă și se comunică prefectului.

(4) Consiliul local poate fi dizolvat prin referendum local, organizat în condițiile legii. Referendumul se organizează ca urmare a cererii adresate în acest sens Autorității Electorale de cel puțin 25% din numărul cetățenilor cu drept de vot înscriși pe listele electorale ale localității.

(5) Până la constituirea noului consiliu local, primarul sau, în absența acestuia, secretarul localității rezolvă problemele curente ale comunei, orașului sau municipiului.

Suspendarea mandatului de consilier local

ARTICOLUL 134.25

(1) Mandatul de consilier local se suspendă de drept în cazul în care acesta a fost arestat preventiv. Măsura arestării preventive se comunică de îndată de către instanța de judecată prefectului care, prin ordin, constată suspendarea mandatului.

(2) Suspendarea durează până la încetarea situației prevăzute la alineatul (1). Ordinul de suspendare se comunică de îndată consilierului local.

(3) În cazul în care consilierul local al cărui mandat a fost suspendat a fost găsit nevinovat, acesta are dreptul la despăgubiri, în condițiile legii.

Demiterea consilierilor locali

ARTICOLUL 134.26

(1) Orice consilier local poate fi demis din funcție, prin referendum, organizat în circumscripția electorală în care a fost ales, cu un număr de voturi mai mare decât cel cu care a fost ales, la cererea unui număr de alegători, din circumscripția în care a fost ales, egal cu cel puțin 10% din numărul voturilor cu care a fost ales.

(2) Consilierul local este demis, de drept, din funcție, în următoarele cazuri:

a) când se constată, după validarea mandatului, printr-o hotărâre judecătorească rămasă definitivă, că alegerea s-a făcut prin fraudă electorală sau prin orice altă încălcare a legii;

b) a fost condamnat, prin hotărâre judecătorească rămasă definitivă, la o pedeapsă privativă de libertate sau la pierderea drepturilor electorale;

c) când și-a schimbat domiciliul în altă localitate;

d) în caz de incompatibilitate;

e) când și-a dat demisia din partidul politic sau din formațiunea politică din partea căreia a fost ales sau când s-a înscris într-un alt partid politic sau altă formațiune politică;

f) a lipsit nemotivat de la 3 ședințe ordinare consecutive ale consiliului local.

Inițiativa propunerilor de hotărâri ale consiliului local

ARTICOLUL 134.27

(1) Inițiativa propunerilor de hotărâri ale consiliului local aparține, după caz, primarului, consilierilor locali sau unui număr de cetățeni cu drept de vot egal cu cel puțin 10% din numărul cetățenilor cu drept de vot ai localității.

(2) Titularii dreptului de inițiativă prezintă propunerile lor de hotărâri președintelui consiliului local.

(4) Propunerile de hotărâri vor fi dezbătute și votate în plenul consiliului local în termen de cel mult 60 de zile de la data depunerii lor la președintele consiliului local.

(5) În cazul în care consiliul local respinge propunerea de hotărâre inițiată de primar sau de cetățeni, Autoritatea Electorală organizează referendum local, în 45 zile de la data respingerii

propunerii de către consiliul local, pentru aprobarea hotărârii respinse de consiliul local.

(6) În cazul în care cetățenii participanți la referendumul local aprobă hotărârea respinsă de consiliul local, consiliul local este dizolvat și se organizează alegeri anticipate pentru alegerea unui nou consiliu local.

Adoptarea hotărârilor

ARTICOLUL 134.28

Hotărârile sunt adoptate cu votul majorității membrilor consiliului local.

Comunicarea și publicarea hotărârilor

ARTICOLUL 134.29

(1) Hotărârile consiliului local sunt înregistrate, prin grija secretarului primăriei, într-un registru special și sunt comunicate, de îndată, primarului și prefectului, dar nu mai târziu de 3 zile de la data adoptării.

(2) Hotărârile sunt publicate, la data adoptării, pe site-ul primăriei.

(3) Hotărârile cu caracter normativ devin obligatorii și produc efecte de la data aducerii lor la cunoștință publică, iar cele individuale, de la data comunicării.

Consiliile locale ale sectoarelor municipiului București

ARTICOLUL 134.30

Prevederile articolelor 134.9—134.29 se aplică, în mod corespunzător, și consiliilor locale ale sectoarelor municipiului București.

SECȚIUNEA a 2-a

Primarul

Rolul primarului

ARTICOLUL 134.31

(1) Primarul exercită componenta executivă a autorității locale. El este șeful administrației publice locale și al aparatului propriu de specialitate, pe care îl conduce și îl controlează.

(2) Primarul răspunde, în fața cetățenilor localității, de buna funcționare a administrației publice locale, în condițiile legii.

(3) Primarul conduce serviciile publice locale.

(4) Primarul reprezintă localitatea în relațiile cu alte autorități publice, cu persoanele fizice sau juridice române ori străine, precum și în justiție.

(5) Primarul participă la ședințele consiliului local și are dreptul să își exprime punctul de vedere asupra tuturor problemelor supuse dezbaterii.

(6) Semnul distinctiv al primarului este o eșarfă în culorile drapelului național.

(7) Eșarfa este purtată, în mod obligatoriu, la solemnități, recepții, ceremonii publice și la celebrarea căsătoriilor.

(8) Modelul eșarfei se stabilește prin hotărâre a Guvernului.

Alegerea primarului

ARTICOLUL 134.32

(1) Primarul este ales prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat.

(2) Primarii se aleg pe circumscripții electorale, prin scrutin uninominal.

(3) Alegerile pentru funcția de primar se desfășoară în aceeași zi cu alegerile pentru consiliul local, în prima duminică a lunii iunie a anului în care expiră mandatul consiliului, sau tot într-o zi de duminică, în cel mult 45 de zile de la data când a intervenit vacanța funcției de primar.

(4) Candidații la funcția de primar trebuie să îndeplinească următoarele cerințe:

a) să aibă domiciliul în localitatea în care candidează;

b) să aibă studii superioare;

c) să se fi remarcat ca buni profesioniști și ca cetățeni de moralitate desăvârșită;

d) să se fi remarcat ca luptători activi pentru apărarea drepturilor și libertăților cetățenilor localității;

e) să prezinte electoratului Programul de dezvoltare al localității pe următorii 4 ani, pentru realizarea căruia se obligă să acționeze, în calitate de primar, dacă va fi ales.

(5) Programul de dezvoltare a localității constituie contractul electoral al candidatului. El va fi semnat de candidatul la funcția de primar, va fi tipărit și pus la dispoziția electorilor, pe toată durata campaniei electorale. Câte un exemplar al acestui document va fi depus la Autoritatea Electorală și Autoritatea Morală, înainte de începerea campaniei electorale.

(6) Este declarat ales candidatul care a întrunit, în primul tur de scrutin, majoritatea de voturi ale alegătorilor înscriși în listele electorale ale localității.

(7) În cazul în care niciunul dintre candidați nu a întrunit această majoritate, se organizează al doilea tur de scrutin, între primii doi candidați stabiliți în ordinea numărului de voturi obținute în primul tur. Este declarat ales candidatul care a obținut cel mai mare număr de voturi.

(8) O persoană poate îndeplini funcția de primar al aceleiași localități pentru cel mult două mandate. Acestea pot fi și succesive.

Validarea mandatului de primar

ARTICOLUL 134.33

(1) Rezultatul alegerilor pentru funcția de primar este validat de către judecătoria în raza căreia se află localitatea, de către un judecător desemnat de președintele instanței.

(2) Candidatul a cărui alegere a fost validată depune în fața consiliului local jurământul stabilit prin lege.

Durata mandatului

ARTICOLUL 134.34

(1) Mandatul primarului este de 4 ani și se exercită de la data depunerii jurământului.

(2) Primarul își exercită mandatul până la depunerea jurământului de către primarul nou-ales.

(3) Mandatul primarului poate fi prelungit, prin lege, în caz de război sau de catastrofă.

Mandatul primarului

ARTICOLUL 134.35

(1) În exercitarea mandatului, primarul este în serviciul localității.

(2) Primarul este obligat să acționeze în conformitate cu angajamentele asumate în campania electorală, în care a fost ales. Primarul care își încalcă angajamentele asumate în campania electorală este demis, prin referendum, potrivit Constituției și legii.

(3) Calitatea de primar încetează:

a) la data depunerii jurământului de către primarul nou-ales;

b) în caz de demisie sau de demitere;

c) în caz de imposibilitate definitivă a exercitării atribuțiilor;

c) în caz de deces.

Incompatibilități

ARTICOLUL 134.36

(1) Calitatea de primar este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată.

(2) Primarul nu poate interveni în treburile altor autorități și instituții publice și nici în treburile altor persoane juridice, de drept public sau privat.

(3) Primarul condamnat pentru trafic de influență ori alte acte de corupție pierde mandatul și este pedepsit cu închisoare pe viață și confiscarea averii.

Răspunderea primarului

ARTICOLUL 1134.37

(1) Primarul răspunde politic doar față de cei care l-au ales și nu își poate pierde mandatul prin retragerea sprijinului politic de către partidul din partea căruia a candidat în alegeri.

(2) Primarul răspunde juridic pentru încălcarea contractului electoral, dacă dispozițiile adoptate de el în exercitarea mandatului contravin obligațiilor asumate prin contractul electoral.

(3) Primarul răspunde juridic pentru prejudiciile produse localității de dispozițiile adoptate de el în exercitarea mandatului.

(4) Răspunderea primarului pentru faptele prevăzute la alineatele (2) și (3) este imprescriptibilă.

Atribuțiile primarului

ARTICOLUL 134.38

(1) Primarul îndeplinește următoarele atribuții, în condițiile legii:

a) asigură respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor, a prevederilor Constituției, precum și punerea în aplicare a legilor, a decretelor Președintelui României, a hotărârilor celorlalte autorități ale statului și ale Guvernului, a ordinelor și instrucțiunilor cu caracter normativ ale miniștrilor, ale celorlalți conducători ai autorităților administrației publice centrale, ale prefectului, a hotărârilor consiliului județean, precum și a hotărârilor consiliului local;

b) îndeplinește funcția de ofițer de stare civilă și de autoritate tutelară și asigură funcționarea serviciilor publice locale de profil, organizarea și desfășurarea alegerilor, referendumului și a recensământului;

a) exercită funcția de ordonator principal de credite, pentru bugetul localității;

c) propune consiliului local spre aprobare înființarea și reorganizarea, organigrama, statul de funcții, numărul de personal și regulamentele de organizare și funcționare ale aparatului propriu de specialitate, ale instituțiilor publice și ale regiilor autonome de interes local;

d) întocmește proiectul bugetului local și contul de încheiere a exercițiului bugetar și le supune spre aprobare consiliului local;

e) numește, sancționează și dispune suspendarea, modificarea și încetarea raporturilor de serviciu sau, după caz, a raporturilor de muncă, pentru personalul din cadrul aparatului de specialitate, precum și pentru conducătorii instituțiilor și serviciilor publice de interes local;

f) emite avizele, acordurile și autorizațiile date în competența sa prin lege și alte acte normative.

(2) Primarul îndeplinește și alte atribuții stabilite prin lege.

(3) Primarul întocmește Raportul anual privind realizarea Programului de dezvoltare a localității pe care și l-a asumat în campania electorală în care a fost ales. Raportul este prezentat în ședința consiliului local organizată cu acest scop, nu mai târziu de data de 31 martie a anului următor celui la care se referă. Raportul este depus la secretarul primăriei, care asigură punerea lui la dispoziția cetățenilor, pentru consultare. Raportul este publicat pe site-ul primăriei.

Suspendarea din funcție

ARTICOLUL 134.39

(1) Primarul este suspendat, de drept, în cazul în care este arestat preventiv.

(2) Măsura arestării preventive se comunică de îndată de către parchet sau de instanța de judecată, după caz, prefectului care, prin ordin, constată suspendarea primarului.

(3) Ordinul de suspendare se comunică de îndată primarului.

(4) Suspendarea durează până la încetarea situației prevăzute la alin. (2).

(5) Dacă primarul suspendat din funcție a fost găsit nevinovat, acesta are dreptul la despăgubiri, în condițiile legii.

(6) În cazul în care încalcă prevederile Constituției și ale legii, primarul este suspendat din funcție de către consiliul local, prin votul majorității membrilor acestuia.

(7) Propunerea de suspendare din funcție poate fi inițiată de cel puțin o treime din numărul membrilor consiliului local.

(8) Dacă propunerea de suspendare din funcție este aprobată, în cel mult 30 de zile se organizează referendum local pentru demiterea primarului.

(9) Dacă cetățenii, prin referendum, resping propunerea de suspendare aprobată de consiliul local, consiliul local este dizolvat și se organizează alegeri anticipate pentru alegerea unui nou consiliu local.

Demiterea primarului

ARTICOLUL 134.40

(1) Primarul poate fi demis din funcție, prin referendum, organizat în circumscripția electorală în care a fost ales, cu un număr de voturi mai mare decât cel cu care a fost ales, la cererea unui număr de alegători, din circumscripția în care a fost ales, egal cu cel puțin 10% din numărul voturilor cu care a fost ales.

(2) Primarul este demis, de drept, din funcție, în următoarele cazuri:

a) când se constată, după validarea mandatului, printr-o hotărâre judecătorească rămasă definitivă, că alegerea s-a făcut prin fraudă electorală sau prin orice altă încălcare a legii;

b) a fost condamnat, prin hotărâre judecătorească rămasă definitivă, la o pedeapsă privativă de libertate sau la pierderea drepturilor electorale;

c) când și-a schimbat domiciliul în altă localitate;

d) în caz de incompatibilitate;

e) când și-a dat demisia din partidul politic sau din formațiunea politică din partea căreia a fost ales sau când s-a înscris într-un alt partid politic sau altă formațiune politică;

f) când, în exercitarea atribuțiilor ce îi revin prin lege, a emis 3 dispoziții cu caracter normativ într-un interval de 3 luni, care au fost anulate de instanța de contencios administrativ prin hotărâre judecătorească rămasă definitivă.

Vacanța funcției

ARTICOLUL 134.41

(1) Vacanța funcției de primar intervine în caz de demisie, de demitere din funcție, de imposibilitate definitivă a exercitării atribuțiilor sau de deces.

(2) În termen de 30 zile de la data la care a intervenit vacanța funcției de primar, Autoritatea Electorală organizează alegeri pentru un nou primar.

Interimatul funcției

ARTICOLUL 134.42

Dacă funcția de primar devine vacantă ori dacă primarul este suspendat din funcție sau dacă se află în imposibilitate temporară de a-și exercita atribuțiile, interimatul se asigură de către un consilier local, desemnat de consiliul local, cu votul majorității membrilor acestuia.

Actele primarului

ARTICOLUL 134.43

(1) În exercitarea atribuțiilor sale, primarul emite dispoziții cu caracter normativ sau individual. Acestea devin executorii numai după ce sunt aduse la cunoștința publică sau după ce au fost

comunicate persoanelor interesate, după caz, de către secretarul localității.

(2) Dispozițiile primarului sunt publicate pe site-ul primăriei.

Indemnizația și celelalte drepturi

ARTICOLUL 134.44

Indemnizația și celelalte drepturi ale primarului se stabilesc prin lege.

Primarii sectoarelor municipiului București

ARTICOLUL 134.45

Prevederile articolelor 134.31—134.44 se aplică, în mod corespunzător, și primarilor sectoarelor municipiului București.

CAPITOLUL 3

Autoritățile județene

SECȚIUNEA 1

Consiliul județean

Rolul și competența

ARTICOLUL 134.46

(1) Consiliul județean este organ deliberativ care adoptă hotărâri în toate problemele de interes județean, cu excepția celor care sunt date prin lege în competența altor autorități publice, locale sau centrale.

(2) Consiliul județean nu poate adopta hotărâri care sunt contrare rezultatului unui referendum județean valabil.

(3) Cetățenii pot aproba hotărâri, prin referendum județean, în orice domeniu, inclusiv hotărâri prin care să modifice, să completeze sau să anuleze hotărâri adoptate de consiliul județean, cu respectarea prevederilor Constituției și ale legii.

Alegerea consiliului județean

ARTICOLUL 134.47

(1) Membrii consiliului județean sunt denumiți *consilieri județeni* și sunt aleși prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat, pe bază de scrutin de listă, potrivit principiului reprezentării proporționale, și pe bază de candidaturi independente, conform legii.

(2) Membrii consiliilor județene se aleg pe circumscripții electorale, organizate pe județe.

(3) Numărul membrilor consiliilor județene este stabilit prin lege, în funcție de numărul cetățenilor cu drept de vot ai județului.

(4) Alegerile pentru consiliul județean se desfășoară în prima duminică a lunii iunie a anului în care expiră mandatul consiliului sau tot într-o zi de duminică, în cel mult 45 de zile de la data dizolvării consiliului.

Candidaturile pentru alegerea membrilor consiliului județean

ARTICOLUL 134.48

(1) Candidații la funcția de consilier județean trebuie să îndeplinească următoarele cerințe:

a) să aibă domiciliul în județul în care candidează;

b) să aibă cel puțin studii liceale atestate prin diplomă de bacalaureat;

c) să se fi remarcat ca buni profesioniști și ca cetățeni de moralitate desăvârșită;

d) să se fi remarcat ca luptători activi pentru apărarea drepturilor și libertăților cetățenilor județului;

e) să prezinte electoratului propunerile de hotărâri ale consiliului județean, pentru adoptarea cărora se obligă să acționeze, în calitate de consilier județean, dacă va fi ales.

(2) Propunerile de hotărâri pentru adoptarea cărora se obligă să acționeze, dacă va fi ales, constituie contractul electoral al candidatului. El va fi semnat de candidatul la funcția de consilier județean, va fi tipărit și pus la dispoziția electorilor, pe toată

durata campaniei electorale. Câte un exemplar al acestui document va fi depus la Autoritatea Electorală și Autoritatea Electorală, înainte de începerea campaniei electorale.

Durata mandatului

ARTICOLUL 134.49

(1) Consiliul județean este ales pentru un mandat de 4 ani care se exercită de la data depunerii jurământului.

(2) Consiliul județean își exercită mandatul până la depunerea jurământului de consiliul județean nou-ales.

(3) Mandatul consiliului județean se prelungește, prin lege, în caz de război sau de catastrofă.

Validarea mandatului de consilier județean

ARTICOLUL 134.50

Validarea alegerii consilierilor județeni se face de către tribunalul în raza căruia se află județul, de către un judecător desemnat de președintele instanței.

Constituirea consiliilor județene

ARTICOLUL 134.51

(1) Constituirea consiliilor județene se face în termen de 25 de zile de la data desfășurării alegerilor. Convocarea consilierilor județeni aleși și validați în funcție se face de către voievod, în maximum 5 zile de la pronunțarea hotărârii de validare. La ședința de constituire participă prefectul sau reprezentantul său, precum și voievodul sau, după caz, candidatul declarat câștigător la alegerile pentru funcția de voievod.

(2) Ședința se desfășoară în condiții legale dacă participă cel puțin majoritatea consilierilor județeni aleși și validați.

(3) În ședința de constituire a consiliului județean, consilierii locali depun jurământul prevăzut prin lege.

(4) Consiliul județean se declară legal constituit dacă majoritatea consilierilor județeni validați au depus jurământul. Constituirea consiliului județean se constată prin hotărâre, adoptată cu votul majorității consilierilor județeni validați.

Alegerea președintelui consiliului județean

ARTICOLUL 134.52

(1) Consiliul județean alege dintre membrii săi, prin hotărâre adoptată cu votul deschis al majorității consilierilor județeni în funcție, un președinte de ședință, pe o perioadă de cel mult 3 luni, care va conduce ședințele consiliului și va semna hotărârile adoptate de acesta.

(2) Consilierul județean ales în condițiile alin. (1) poate fi schimbat din funcție, la inițiativa a cel puțin unei treimi din numărul consilierilor județeni, prin votul majorității consilierilor județeni în funcție.

Organizarea internă

ARTICOLUL 134.53

(1) Organizarea și funcționarea consiliului județean se stabilește prin regulament propriu, elaborat potrivit legii.

(1) Consiliul județean își organizează comisii de specialitate, pe principalele domenii de activitate. Acestea au rolul să asigure fundamentarea hotărârilor ce se impun a fi adoptate.

(2) Pot fi membri ai comisiilor de specialitate numai consilierii județeni. La ședințele fiecărei comisii a consiliului județean participă și un reprezentant al Uniunii Județene a Asociațiilor Comunitare.

(3) Comisiile de specialitate își aleg câte un președinte și un secretar.

(4) Comisiile de specialitate analizează și avizează proiectele de hotărâre din domeniul lor de activitate.

(5) Comisiile de specialitate lucrează în plen și iau hotărâri cu votul majorității membrilor lor.

(6) Organizarea, funcționarea și atribuțiile comisiilor de specialitate se stabilesc prin regulamentul de organizare și funcționare a consiliului județean, respectându-se configurația politică rezultată în urma alegerilor locale.

(7) Consiliile județene pot organiza, din proprie inițiativă sau la inițiativa voievodului, după caz, comisii speciale de analiză și verificare, pe perioadă determinată. Componenta comisiilor speciale de analiză și verificare, obiectivele și perioada de desfășurare a activităților acesteia se stabilesc prin hotărâre a consiliului județean. Membrii comisiilor acționează în limitele stabilite prin hotărâre.

Întrunirile consiliului județean

ARTICOLUL 134.54

(1) Consiliul județean se întrunește în ședințe ordinare, o dată la două luni, la convocarea voievodului.

(2) Consiliul județean se poate întruni și în ședințe extraordinare, la cererea voievodului sau a cel puțin o treime din numărul membrilor consiliului.

(3) În caz de forță majoră și de maximă urgență pentru rezolvarea intereselor locuitorilor județului convocarea consiliului județean se poate face de îndată.

Caracterul public al ședințelor

ARTICOLUL 134.55

(1) Ședințele consiliului județean sunt publice.

(2) Voturile consilierilor județeni, la fiecare hotărâre adoptată de consiliul județean, sunt la vedere, confirmate prin semnătură, și sunt prezentate pe site-ul județului.

Mandatul consilierilor județeni

ARTICOLUL 134.56

(1) În exercitarea mandatului, consilierii județeni sunt în serviciul locuitorilor județului.

(2) Consilierii județeni sunt obligați să acționeze și să voteze în conformitate cu angajamentele asumate în campania electorală în care au fost aleși. Consilierul județean care își încalcă angajamentele asumate în campania electorală este demis, prin referendum, potrivit Constituției și legii.

(3) Consilierii județeni intră în exercițiul mandatului la data întrunirii legale a consiliului județean, sub condiția validării alegerii și a depunerii jurământului.

(2) Calitatea de consilier județean încetează:

- a) la data întrunirii legale a consiliului județean nou-ales;
- b) în caz de imposibilitate definitivă a exercitării atribuțiilor;
- c) în caz de demisie sau de demitere;
- d) în caz de deces.

Incompatibilități

ARTICOLUL 134.57

(1) Calitatea de consilier județean este incompatibilă cu orice altă funcție publică, inclusiv cu orice funcție la regiile autonome și societățile comerciale cu capital aflat în proprietate publică.

(2) Consilierii județeni nu pot interveni în treburile altor autorități și instituții publice și nici în treburile altor persoane juridice, de drept public sau privat.

(3) Consilierul județean condamnat pentru trafic de influență ori alte acte de corupție pierde mandatul și este pedepsit cu închisoare pe viață și confiscarea averii.

Răspunderea consilierilor județeni

ARTICOLUL 134.58

(1) Consilierii județeni răspund politic doar fața de cei care i-au ales și nu își pot pierde mandatul prin retragerea sprijinului politic de către partidele din partea cărora au candidat în alegeri.

(2) Consilierii județeni răspund juridic, individual, pentru încălcarea contractului electoral, dacă voturile sau opiniile politice exprimate în exercitarea mandatului contravin obligațiilor asumate prin contractul electoral.

(3) Consilierii județeni răspund juridic, individual, pentru prejudiciile produse localității de hotărârile pentru care și-au dat votul.

(4) Răspunderea consilierilor județeni pentru faptele prevăzute la alineatele (2) și (3) este imprescriptibilă.

(5) Fiecare consilier județean prezintă, în scris, raportul anual asupra modului în care și-a realizat obligațiile asumate în campania electorală în care a fost ales. Raportul este prezentat în ședința consiliului organizată în acest scop, nu mai târziu de 31 martie a anului următor celui la care se referă. Raportul este arhivat și pus la dispoziția electoratului, pentru consultare, prin grija secretarului județului. Raportul este publicat pe site-ul județului.

Atribuțiile consiliului județean

ARTICOLUL 134.59

(1) Consiliul județean exercită următoarele atribuții, în condițiile legii:

a) aprobă regulamentul de organizare și funcționare al consiliului județean;

b) aprobă înființarea, organizarea, statul de funcții și numărul de personal ale aparatului propriu de specialitate, ale instituțiilor și serviciilor publice de interes județean, precum și ale regiilor autonome de interes județean;

c) aprobă bugetul județului, virările de credite, modul de utilizare a rezervei bugetare și contul de încheiere a exercițiului bugetar; hotărăște repartizarea pe comune, orașe și municipii a cotei din sumele defalcate din unele venituri ale bugetului de stat sau din alte surse;

d) stabilește și aprobă impozitele și taxele județene, în condițiile legii;

e) aprobă documentațiile tehnico-economice pentru lucrările de investiții de interes județean;

f) hotărăște darea în folosința instituțiilor publice sau a regiilor autonome din subordine a bunurilor aflate în proprietate publică și în administrarea județului;

g) avizează sau aprobă documentațiile de amenajare a teritoriului județului;

h) aprobă construirea, întreținerea și modernizarea drumurilor, podurilor, precum și a întregii infrastructuri aparținând căilor de comunicații de interes județean;

i) coordonează activitatea consiliilor locale ale comunelor și orașelor în vederea realizării serviciilor publice de interes județean;

j) hotărăște cooperarea sau asocierea cu persoane juridice române sau străine, în vederea finanțării și realizării în comun a unor acțiuni, lucrări, servicii sau proiecte de interes județean;

k) hotărăște cooperarea sau asocierea cu alte autorități locale din țară sau din străinătate, precum și aderarea la asociații naționale și internaționale ale autorităților locale, în vederea promovării unor interese comune.

(2) Consiliul județean îndeplinește orice alte atribuții, cerute de realitățile economice și sociale ale județului, potrivit Constituției și legii.

Dizolvarea consiliului județean

ARTICOLUL 134.60

(1) Consiliul județean se dizolvă de drept sau prin referendum județean.

(2) Consiliul județean se dizolvă de drept:

a) în cazul în care acesta nu se întrunește timp de 6 luni consecutiv;

b) în cazul în care nu a adoptat în 3 ședințe ordinare consecutive nicio hotărâre;

c) în situația în care numărul consilierilor locali se reduce sub jumătate plus unu și nu se poate completa prin supleanți;

d) dacă a adoptat, într-un interval de cel mult 12 luni, cel puțin 3 hotărâri care au fost anulate de instanța de contencios administrativ prin hotărâre judecătorească rămasă definitivă.

(3) Voievodul, secretarul localității sau orice altă persoană interesată sesizează instanța de contencios administrativ cu privire la cazurile prevăzute la alineatul (2). Instanța analizează situația de fapt și se pronunță cu privire la dizolvarea consiliului județean. Hotărârea instanței este definitivă și se comunică prefectului.

(4) Consiliul județean poate fi dizolvat prin referendum local, organizat în condițiile legii. Referendumul se organizează ca urmare a cererii adresate în acest sens Autorității Electorale de cel puțin 10% din numărul cetățenilor cu drept de vot înscrși pe listele electorale ale județului.

(5) Până la constituirea noului consiliu județean, voievodul sau, în absența acestuia, secretarul județului rezolvă problemele curente ale județului.

Suspendarea mandatului de consilier județean

ARTICOLUL 134.61

(1) Mandatul de consilier județean se suspendă de drept în cazul în care acesta a fost arestat preventiv. Măsura arestării preventive se comunică de îndată de către instanța de judecată prefectului care, prin ordin, constată suspendarea mandatului.

(2) Suspendarea durează până la încetarea situației prevăzute la alineatul (1). Ordinul de suspendare se comunică de îndată consilierului județean.

(3) În cazul în care consilierul județean al cărui mandat a fost suspendat a fost găsit nevinovat, acesta are dreptul la despăgubiri, în condițiile legii.

Demiterea consilierilor județeni

ARTICOLUL 134.62

(1) Orice consilier județean poate fi demis din funcție, prin referendum, organizat în circumscripția electorală în care a fost ales, cu un număr de voturi mai mare decât cel cu care a fost ales, la cererea unui număr de alegători, din circumscripția în care a fost ales, egal cu cel puțin 10% din numărul voturilor cu care a fost ales.

(2) Consilierul județean este demis, de drept, din funcție, în următoarele cazuri:

a) când se constată, după validarea mandatului, printr-o hotărâre judecătorească rămasă definitivă, că alegerea s-a făcut prin fraudă electorală sau prin orice altă încălcare a legii;

b) a fost condamnat, prin hotărâre judecătorească rămasă definitivă, la o pedeapsă privativă de libertate sau la pierderea drepturilor electorale;

c) când și-a schimbat domiciliul în alt județ;

d) în caz de incompatibilitate;

e) când și-a dat demisia din partidul politic sau din formațiunea politică din partea căreia a fost ales sau când s-a înscris într-un alt partid politic sau altă formațiune politică;

f) a lipsit nemotivat de la 3 ședințe ordinare consecutive ale consiliului județean.

Inițiativa propunerilor de hotărâri ale consiliului județean

ARTICOLUL 134.63

(1) Inițiativa propunerilor de hotărâri ale consiliului județean aparține, după caz, voievodului, consilierilor județeni sau unui număr de cetățeni cu drept de vot egal cu cel puțin 10% din numărul cetățenilor cu drept de vot ai județului.

(2) Titularii dreptului de inițiativă prezintă propunerile lor de hotărâri președintelui consiliului județean.

(4) Propunerile de hotărâri vor fi dezbătute și votate în plenul consiliului județean în termen de cel mult 60 de zile de la data depunerii lor la președintele consiliului județean.

(5) În cazul în care consiliul județean respinge propunerea de hotărâre inițiată de voievod sau de cetățeni, Autoritatea Electorală organizează referendum județean, în 45 de zile de la data respingerii propunerii de către consiliul județean, pentru aprobarea hotărârii respinse de consiliul județean.

(6) În cazul în care cetățenii participanți la referendumul județean aprobă hotărârea respinsă de consiliul județean, consiliul județean este dizolvat și se organizează alegeri anticipate pentru alegerea unui nou consiliu județean.

Adoptarea hotărârilor

ARTICOLUL 134.64

Hotărârile sunt adoptate cu votul majorității membrilor consiliului județean.

Comunicarea și publicarea hotărârilor

ARTICOLUL 134.65

(1) Hotărârile consiliului județean sunt înregistrate, prin grija secretarului județului, într-un registru special și sunt comunicate, de îndată, voievodului și prefectului, dar nu mai târziu de 3 zile de la data adoptării.

(2) Hotărârile sunt publicate, la data adoptării, pe site-ul județului.

(3) Hotărârile cu caracter normativ devin obligatorii și produc efecte de la data aducerii lor la cunoștință publică, iar cele individuale, de la data comunicării.

Consiliul general al municipiului București

ARTICOLUL 134.66

Prevederile articolelor 134.46—134.65 se aplică, în mod corespunzător, și consiliului general al municipiului București.

SECȚIUNEA a 2-a

Voievodul

Rolul voievodului

ARTICOLUL 134.67

(1) Voievodul exercită componenta executivă a autorității județene. El este șeful administrației publice județene și al aparatului propriu de specialitate, pe care îl conduce și îl controlează.

(2) Voievodul răspunde, în fața cetățenilor județului, de buna funcționare a administrației publice județene, în condițiile legii.

(3) Voievodul conduce serviciile publice județene.

(4) Voievodul reprezintă județul în relațiile cu alte autorități publice, cu persoanele fizice sau juridice române ori străine, precum și în justiție.

(5) Voievodul participă la ședințele consiliului județean și are dreptul să își exprime punctul de vedere asupra tuturor problemelor supuse dezbaterii.

Alegerea voievodului

ARTICOLUL 134.68

(1) Voievodul este ales prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat.

(2) Voievodii se aleg pe circumscripții electorale, prin scrutin uninominal.

(3) Alegerile pentru funcția de voievod se desfășoară în aceeași zi cu alegerile pentru consiliul județean, în prima duminică a lunii iunie a anului în care expiră mandatul consiliului, sau tot într-o zi de duminică, în cel mult 45 de zile de la data când a intervenit vacanța funcției de voievod.

(4) Candidații la funcția de voievod trebuie să îndeplinească următoarele cerințe:

- a) să aibă domiciliul în județul în care candidează;
- b) să aibă studii superioare;
- c) să se fi remarcat ca buni profesioniști și ca cetățeni de moralitate desăvârșită;
- d) să se fi remarcat ca luptători activi pentru apărarea drepturilor și libertăților cetățenilor județului;
- e) să prezinte electoratului Programul de dezvoltare al județului pe următorii 4 ani, pentru realizarea căruia se obligă să acționeze, în calitate de voievod, dacă va fi ales.

(5) Programul de dezvoltare a județului constituie contractul electoral al candidatului. El va fi semnat de candidatul la funcția de voievod, va fi tipărit și pus la dispoziția electorilor, pe toată durata campaniei electorale. Câte un exemplar al acestui document va fi depus la Autoritatea Electorală și Autoritatea Morală, înainte de începerea campaniei electorale.

(6) Este declarat ales candidatul care a întrunit, în primul tur de scrutin, majoritatea de voturi ale alegătorilor înscrși în listele electorale ale județului.

(7) În cazul în care niciunul dintre candidați nu a întrunit această majoritate, se organizează al doilea tur de scrutin, între primii doi candidați stabiliți în ordinea numărului de voturi obținute în primul tur. Este declarat ales candidatul care a obținut cel mai mare număr de voturi.

(8) O persoană poate îndeplini funcția de voievod al aceleiași județ pentru cel mult două mandate. Acestea pot fi și succesive.

Validarea mandatului de voievod

ARTICOLUL 134.69

(1) Rezultatul alegerilor pentru funcția de voievod este validat de către tribunalul în raza căreia se află județul, de către un judecător desemnat de președintele instanței.

(2) Candidatul a cărui alegere a fost validată depune în fața consiliului județean jurământul stabilit prin lege.

Durata mandatului

ARTICOLUL 134.70

(1) Mandatul voievodului este de 4 ani și se exercită de la data depunerii jurământului.

(2) Voievodul își exercită mandatul până la depunerea jurământului de către voievodul nou-ales.

(3) Mandatul voievodului poate fi prelungit, prin lege, în caz de război sau de catastrofă.

Mandatul voievodului

ARTICOLUL 134.71

(1) În exercitarea mandatului, voievodul este în serviciul locuitorilor județului.

(2) Voievodul este obligat să acționeze în conformitate cu angajamentele asumate în campania electorală în care a fost ales. Voievodul care își încalcă angajamentele asumate în campania electorală este demis, prin referendum, potrivit Constituției și legii.

(3) Calitatea de voievod încetează:

- a) la data depunerii jurământului de către voievodul nou-ales;
- b) în caz de demisie sau de demitere;
- c) în caz de imposibilitate definitivă a exercitării atribuțiilor;
- d) în caz de deces.

Incompatibilități

ARTICOLUL 134.72

(1) Calitatea de voievod este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată.

(2) Voievodul nu poate interveni în treburile altor autorități și instituții publice și nici în treburile altor persoane juridice, de drept public sau privat.

(3) Voievodul condamnat pentru trafic de influență ori alte acte de corupție pierde mandatul și este pedepsit cu închisoare pe viață și confiscarea averii.

Răspunderea voievodului

ARTICOLUL 134.73

(1) Voievodul răspunde politic doar față de cei care l-au ales și nu își poate pierde mandatul prin retragerea sprijinului politic de către partidul din partea căruia a candidat în alegeri.

(2) Voievodul răspunde juridic pentru încălcarea contractului electoral, dacă dispozițiile adoptate de el în exercitarea mandatului contravin obligațiilor asumate prin contractul electoral.

(3) Voievodul răspunde juridic pentru prejudiciile produse localității de dispozițiile adoptate de el în exercitarea mandatului.

(4) Răspunderea voievodului pentru faptele prevăzute la alineatele (2) și (3) este imprescriptibilă.

Atribuțiile voievodului

ARTICOLUL 134.74

(1) Voievodul îndeplinește următoarele atribuții, în condițiile legii:

a) asigură respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor, a prevederilor Constituției, precum și punerea în aplicare a legilor, a decretelor Președintelui României, a hotărârilor celorlalte autorități ale statului și ale Guvernului, a ordinelor și instrucțiunilor cu caracter normativ ale miniștrilor, ale celorlalți conducători ai autorităților administrației publice centrale, ale prefectului, precum și a hotărârilor consiliului județean;

a) exercită funcția de ordonator principal de credite, pentru bugetul județului;

c) propune consiliului județean spre aprobare înființarea și reorganizarea, organigrama, statul de funcții, numărul de personal și regulamentele de organizare și funcționare ale aparatului propriu de specialitate, ale instituțiilor publice și ale regiilor autonome de interes județean;

d) întocmește proiectul bugetului județean și contul de încheiere a exercițiului bugetar și le supune spre aprobare consiliului județean;

e) numește, sancționează și dispune suspendarea, modificarea și încetarea raporturilor de serviciu sau, după caz, a raporturilor de muncă, pentru personalul din cadrul aparatului de specialitate, precum și pentru conducătorii instituțiilor și serviciilor publice de interes județean;

f) emite avizele, acordurile și autorizațiile date în competența sa prin lege și alte acte normative.

(2) Voievodul îndeplinește și alte atribuții stabilite prin lege.

(3) Voievodul prezintă, în scris, raportul anual asupra modului în care a fost realizat Programul de dezvoltare a județului pe care l-a asumat în campania electorală în care a fost ales. Raportul este prezentat în ședința consiliului organizată în acest scop, nu mai târziu de 31 martie a anului următor celui la care se referă. Raportul este arhivat și pus la dispoziția electoratului, pentru consultare, prin grija secretarului județului. Raportul este publicat pe site-ul județului.

Suspendarea din funcție

ARTICOLUL 134.75

(1) Voievodul este suspendat, de drept, în cazul în care este arestat preventiv.

(2) Măsura arestării preventive se comunică de îndată de către parchet sau de instanța de judecată, după caz, prefectului, care, prin ordin, constată suspendarea voievodului.

(3) Ordinul de suspendare se comunică de îndată voievodului.

(4) Suspendarea durează până la încetarea situației prevăzute la alin. (2).

(5) Dacă voievodul suspendat din funcție a fost găsit nevinovat, acesta are dreptul la despăgubiri, în condițiile legii.

(6) În cazul în care încalcă prevederile Constituției și ale legii, voievodul este suspendat din funcție de către consiliul județean, prin votul majorității membrilor acestuia.

(7) Propunerea de suspendare din funcție poate fi inițiată de cel puțin o treime din numărul membrilor consiliului județean.

(8) Dacă propunerea de suspendare din funcție este aprobată, în cel mult 30 de zile se organizează referendum județean pentru demiterea voievodului.

(9) Dacă cetățenii, prin referendum județean, resping propunerea de suspendare aprobată de consiliul județean, consiliul județean este dizolvat și se organizează alegeri anticipate pentru alegerea unui nou consiliu județean.

Demiterea voievodului

ARTICOLUL 134.76

(1) Voievodul poate fi demis din funcție, prin referendum, organizat în circumscripția electorală în care a fost ales, cu un număr de voturi mai mare decât cel cu care a fost ales, la cererea unui număr de alegători, din circumscripția în care a fost ales, egal cu cel puțin 10% din numărul voturilor cu care a fost ales.

(2) Voievodul este demis, de drept, din funcție, în următoarele cazuri:

a) când se constată, după validarea mandatului, printr-o hotărâre judecătorească rămasă definitivă, că alegerea s-a făcut prin fraudă electorală sau prin orice altă încălcare a legii;

b) a fost condamnat, prin hotărâre judecătorească rămasă definitivă, la o pedeapsă privativă de libertate sau la pierderea drepturilor electorale;

c) când și-a schimbat domiciliul în alt județ;

d) în caz de incompatibilitate;

e) când și-a dat demisia din partidul politic sau din formațiunea politică din partea căreia a fost ales sau când s-a înscris într-un alt partid politic sau altă formațiune politică;

f) când, în exercitarea atribuțiilor ce îi revin prin lege, a emis 3 dispoziții cu caracter normativ într-un interval de 6 luni, care au fost anulate de instanța de contencios administrativ prin hotărâre judecătorească rămasă definitivă.

Vacanța funcției

ARTICOLUL 134.77

(1) Vacanța funcției de voievod intervine în caz de demisie, de demitere din funcție, de imposibilitate definitivă a exercitării atribuțiilor sau de deces.

(2) În termen de 30 de zile de la data la care a intervenit vacanța funcției de voievod, Autoritatea Electorală organizează alegeri pentru un nou voievod.

Interimatul funcției

ARTICOLUL 134.78

Dacă funcția de voievod devine vacantă ori dacă voievodul este suspendat din funcție sau dacă se află în imposibilitate temporară de a-și exercita atribuțiile, interimatul se asigură de către un consilier județean, desemnat de consiliul județean, cu votul majorității membrilor acestuia.

Actele voievodului

ARTICOLUL 134.79

(1) În exercitarea atribuțiilor sale, voievodul emite dispoziții cu caracter normativ sau individual. Acestea devin executorii numai după ce sunt aduse la cunoștință publică sau după ce au fost comunicate persoanelor interesate, după caz, de către secretarul județului.

(2) Dispozițiile voievodului sunt publicate pe site-ul județului.

Indemnizația și celelalte drepturi

ARTICOLUL 134.80

Indemnizația și celelalte drepturi ale voievodului se stabilesc prin lege.

Primarul general al municipiului București

ARTICOLUL 134.81

Prevederile articolelor 134.67—134.80 se aplică, în mod corespunzător, și primarului general al municipiului București.”

159. După titlul III.1 se introduce un nou titlu, titlul III.2, astfel:

Denumirea titlului va fi: **„Asociațiile comunitare”**

Titlul va avea următorul cuprins:

Constituirea și rolul

ARTICOLUL 134.82

„(1) În localitățile țării se constituie asociații comunitare, din care fac parte toți cetățenii cu drept de vot ai localităților. În municipiul București, asociațiile comunitare se constituie în fiecare sector al municipiului.

(2) Asociațiile comunitare asigură cadrul organizatoric prin care cetățenii țării participă direct la exercitarea suveranității poporului, la luarea deciziilor politice care le afectează viața lor și a comunităților lor, prin care ei controlează nemijlocit activitatea autorităților locale și a autorităților statului.

Organizarea și funcționarea

ARTICOLUL 134.83

(1) Înființarea, organizarea și funcționarea asociațiilor comunitare se stabilesc prin lege. Asociațiile comunitare sunt persoane juridice de drept public.

(2) Organul suprem de conducere al asociației comunitare este adunarea generală, la care participă toți membrii asociației, direct, sau prin reprezentanți aleși de adunări cetățenești organizate în subunitățile localității — cătune, sate, străzi, cartiere etc. — potrivit statutului asociației.

(3) Adunarea generală a asociației comunitare se întrunește o dată la 4 ani, cu două săptămâni înainte de alegerile locale, sau ori de câte ori este nevoie, la convocarea președintelui asociației, sau la cererea a cel puțin 5% din numărul membrilor asociației.

(4) Adunarea generală a asociației alege, din rândul membrilor săi, un președinte al asociației și un comitet de conducere al asociației, care conduc activitatea asociației între două adunări generale și îndeplinesc atribuțiile prevăzute în statutul asociației. Numărul membrilor comitetului de conducere al asociației este egal cu jumătate plus unu din numărul membrilor consiliului local.

(5) Persoanele care candidează la funcția de președinte sau de membru al comitetului de conducere al asociației comunitare trebuie să nu fie și să nu fi fost membri ai unui partid politic.

(6) În fiecare județ se constituie Uniunea Județeană a Asociațiilor Comunitare, din care fac parte asociațiile comunitare din toate localitățile județului. În municipiul București se constituie Uniunea Municipală a Asociațiilor Comunitare.

(7) Adunarea generală a Uniunii Județene a Asociațiilor Comunitare este formată din președinții și membrii comitetelor de conducere ai asociațiilor comunitare componente ale uniunii.

(8) Adunarea generală a Uniunii Județene a Asociațiilor Comunitare alege, din rândul membrilor săi, un președinte al uniunii și un comitet de conducere al uniunii, care conduc activitatea uniunii între două adunări generale și îndeplinesc atribuțiile prevăzute în statutul uniunii. Numărul membrilor comitetului de conducere al uniunii este egal cu jumătate plus unu din numărul membrilor consiliului județean.

(9) Adunarea generală a uniunii județene se întrunește o dată la 4 ani, cu trei săptămâni înainte de alegerile locale, sau ori de câte ori este nevoie, la convocarea președintelui uniunii, sau la cererea a cel puțin 10% din numărul membrilor uniunii.

(10) Se constituie Uniunea Națională a Asociațiilor Comunitare, din care fac parte uniunile județene ale asociațiilor comunitare.

(11) Adunarea generală a Uniunii Naționale a Asociațiilor Comunitare este formată din președinții și membrii comitetelor de conducere ai uniunilor județene ale asociațiilor comunitare.

(12) Adunarea generală a Uniunii Naționale a Asociațiilor Comunitare alege, din rândul membrilor săi, un președinte al uniunii și un comitet de conducere al uniunii, care conduc activitatea uniunii între două adunări generale și îndeplinesc atribuțiile prevăzute în statutul uniunii. Numărul membrilor comitetului de conducere al uniunii este egal cu jumătate din județele țării plus municipiul București.

(13) Adunarea generală a Uniunii Naționale a Asociațiilor Comunitare se întrunește o dată la 4 ani, cu patru săptămâni înainte de alegerile parlamentare, sau ori de câte ori este nevoie, la convocarea președintelui uniunii sau la cererea a cel puțin 10% din numărul membrilor uniunii.

(14) În cadrul Uniunii Naționale a Asociațiilor Comunitare funcționează Sfatul Țării, ca organ consultativ al Uniunii.

(15) Sfatul Țării este constituit din 51 membri aleși de Adunarea Generală a Uniunii Naționale a Asociațiilor Comunitare dintre personalitățile vieții publice românești, în vârstă de peste 50 de ani, care nu au fost și nu sunt membrii unui partid politic, care s-au remarcat ca luptători pentru drepturile și libertățile românilor, ca autori și promotori de proiecte menite să îmbunătățească viața economică și socială a țării.

(16) Mandatul membrilor Sfatului Țării este de 6 ani și poate fi reînnoit o singură dată, prin decizia Adunării Generale a Uniunii Naționale a Asociațiilor Comunitare. În timpul mandatului, membrii Sfatului Țării nu pot îndeplini nicio altă funcție publică sau privată.

(17) Sfatul Țării emite opinii referitoare la toate deciziile care urmează a fi luate de Adunarea Generală a Uniunii Naționale a Asociațiilor Comunitare, de președintele uniunii ori de comitetul de conducere al uniunii. Opiniile Sfatului Țării sunt publicate pe site-ul Uniunii Naționale a Asociațiilor Comunitare și în Monitorul Oficial al României.

(14) Primarii localităților sunt obligați să asigure spații adecvate pentru întrunirea adunărilor generale ale asociațiilor comunitare și a uniunilor acestora, precum și pentru desfășurarea activității organelor lor de conducere.

(15) Adunarea generală a asociației comunitare poate hotărî ca membrii asociației să contribuie, benevol, cu munca lor sau cu sume bănești, pentru crearea sau achiziționarea de bunuri care intră și rămân în proprietatea publică a comunității și în administrarea autorității locale.

(16) Cheltuielile ocazionate de desfășurarea activității asociațiilor comunitare, a uniunilor județene și a uniunii naționale ale asociațiilor comunitare sunt finanțate de la bugetul de stat, potrivit legii.

(17) Autoritățile statului și autoritățile locale sunt obligate să pună la dispoziția organelor de conducere ale asociațiilor comunitare toate datele și informațiile pe care acestea le solicită, în îndeplinirea atribuțiilor lor constituționale.

Atribuțiile asociațiilor comunitare

ARTICOLUL 134.84

Asociațiile comunitare îndeplinesc următoarele atribuții:

a) supraveghează modul în care persoanele alese sau numite în funcții publice își îndeplinesc obligațiile asumate prin

contractele electorale sau prin contractele de muncă și aduc la cunoștința Avocatului Poporului și a Autorității Morale orice încălcări ale acestor obligații;

b) sesizează procuratura atunci când constată că un funcționar public a încălcat legea;

c) culeg propuneri formulate de membrii lor referitoare la soluționarea problemelor cu care aceștia se confruntă și le aduc la cunoștința autorităților locale și autorităților statului;

d) asigură consilierea membrilor lor în formularea de propuneri de hotărâri care trebuie adoptate de consiliul local sau prin referendum ori în formularea de inițiative legislative, care trebuie adoptate de Parlament sau prin referendum;

e) asigură consilierea membrilor lor în inițierea de referendumuri locale, județene și naționale;

f) organizează investigații și cercetări asupra consecințelor pe care hotărârile autorităților locale și ale autorităților statului le au asupra vieții cetățenilor, asupra localităților, asupra județelor, asupra țării, în urma cărora întocmesc rapoarte, pe care le aduc la cunoștința membrilor lor;

g) organizează investigații și cercetări asupra modului în care sunt cheltuiți banii bugetelor locale, ai bugetelor județene și ai bugetului de stat, în urma cărora întocmesc rapoarte pe care le aduc la cunoștința membrilor lor și a Curții de Conturi;

h) organizează investigații și cercetări asupra consecințelor negative pe care activitățile desfășurate de agenții economici le au asupra vieții, asupra patrimoniului natural și cultural al localităților țării, în urma cărora întocmesc rapoarte, pe care le aduc la cunoștința membrilor lor, a autorităților locale și a autorităților statului cu atribuții în contracararea acestor consecințe;

i) organizează investigații și cercetări asupra modului în care autoritățile statului și autoritățile locale își îndeplinesc atribuțiile stabilite prin Constituție și prin lege, în urma cărora întocmesc rapoarte pe care le aduc la cunoștința membrilor lor și a autorităților respective;

j) organizează manifestații de protest ale membrilor lor împotriva actelor normative adoptate de autoritățile locale ori de autoritățile statului prin încălcarea legii, împotriva acțiunilor acestor autorități care încalcă drepturile și libertățile constituționale ale cetățenilor, precum și împotriva agenților economici a căror activitate are consecințe negative asupra vieții, asupra patrimoniului natural și cultural al localităților țării;

k) emit opinii asupra proiectelor de hotărâri care urmează a fi adoptate de consiliile locale sau județene sau prin referendum, pe care le aduc la cunoștința consiliilor respective și a membrilor lor;

l) emit opinii asupra proiectelor de acte normative care urmează a fi adoptate de Guvern și de ministere, pe care le aduc la cunoștința Guvernului și a membrilor lor;

m) emit opinii asupra proiectelor de legi care urmează a fi adoptate de Parlament sau prin referendum, pe care le aduc la cunoștința Parlamentului și a membrilor lor;

n) emit opinii asupra persoanelor care candidează pentru ocuparea funcțiilor publice, pe care le aduc la cunoștința membrilor lor, a electoratului și a autorităților mandatate cu numirea în funcții publice;

o) numesc reprezentanții lor în comisiile de evaluare și selecție ale proiectelor finanțate de la Fondul național de capital distributiv;

p) numesc reprezentanții lor în Consiliul Superior al Magistraturii, Consiliul Mediatic Național, Consiliul Financiar Național, Consiliul Electoral Național, Consiliul Statistic Național, Consiliul Național de Integritate, Consiliul Național pentru Știință,

Tehnologie, Inovare și Dezvoltare, în consiliile tehnico-științifice ale ministerelor, în consiliile de supraveghere ale Băncii Naționale a României, Fondului național de capital distributiv, Fondului național de pensii publice, Fondului național de șomaj, Fondului național pentru asigurări de sănătate, Casei de Economii și Consemnațiuni, regiilor naționale și locale, în comisiile permanente și speciale ale Camerei Reprezentanților, ale consiliilor județene și ale consiliilor locale, în birourile electorale.”

160. Articolul 135 se modifică și va avea următorul cuprins:

„(1) Economia României este economie democratică, bazată pe proprietatea privată asupra capitalului, larg distribuită în masa cetățenilor țării, pe libera inițiativă și pe concurență, pe încurajarea muncii productive și pe distribuirea echitabilă a rezultatelor activității economice între participanții la această activitate.

(2) Statul este obligat să ia măsuri care să asigure:

a) libertatea comerțului cu protejarea concurenței loiale;
b) împiedicarea speculei și a însușirii de venituri necuvenite;
c) remunerarea echitabilă a factorilor de producție, prin creșterea continuă a ponderii remunerării muncii în valoarea totală a veniturilor create în economia națională;

d) distribuția echitabilă a veniturilor obținute din muncă, prin reducerea continuă a raportului dintre salariul minim brut și salariul mediu brut realizat în economia națională;

e) constituirea și administrarea Fondului național de capital distributiv, care să colecteze cel puțin o cincime din produsul intern brut al țării și să fie utilizat pentru împrumutarea cetățenilor țării cu capital productiv: terenuri, construcții, mașini, utilaje, echipamente, brevete, licențe etc.;

f) constituirea și administrarea Fondului național de pensii publice, astfel încât pensia publică să fie cât mai apropiată de valoarea salariului mediu realizat de fiecare participant în perioada minimă de contribuție, stabilită prin lege;

g) protejarea capitalului național, astfel încât acesta să dețină o pondere crescândă în totalul capitalului utilizat în economia națională;

h) stimularea cercetării științifice și tehnologice naționale, astfel încât valoarea produselor și serviciilor realizate cu tehnologii românești să dețină o pondere crescândă în produsul intern brut al țării;

i) exploatarea resurselor naturale ale țării, aflate în proprietate publică, în concordanță cu interesul național, prin regii autonome și instituții ale statului român, cu obligația statului de a se îngriji și de zestrea de resurse naturale lăsată generațiilor viitoare;

j) furnizarea de servicii publice gratuite, de bună calitate, pentru toți cetățenii țării;

k) ocrotirea mediului înconjurător și menținerea echilibrului ecologic;

l) dezvoltarea economică echilibrată a tuturor localităților și județelor țării;

m) aplicarea politicilor de dezvoltare economică ale Uniunii Europene, în concordanță cu interesul național.

(3) Statul este obligat să țină evidența indicatorilor economici prevăzuți la alineatul (2) literelor c)—h) și să publice nivelul și dinamica acestor indicatori în Anuarul statistic al României.

(4) Candidații la funcția de Președinte al României sunt obligați să includă indicatorii economici prevăzuți la alineatul (2) în programele naționale de dezvoltare ale României supuse aprobării poporului în campaniile pentru alegerile prezidențiale.

(5) Este interzisă încheierea de contracte de natură economică cu clauze secrete între statul român, regiile

autonome, instituțiile publice și autoritățile locale române, pe de o parte, și terți, pe de altă parte.”

161. După articolul 135 se introduce un nou articol, 135.1, astfel:

Denumirea articolului va fi: **„Fondul național de capital distributiv”**

Cuprinsul articolului va fi:

„Articolul 135.1

(1) Fondul național de capital distributiv este instituție publică, cu personalitate juridică, care funcționează în subordinea Guvernului.

(2) Obiectivele Fondului național de capital distributiv sunt:

a) crearea unei surse sigure și permanente pentru realizarea de investiții productive, generatoare de venituri și locuri de muncă;

b) despăgubirea cetățenilor României pentru capitalul de care au fost deposedați abuziv prin Legea nr. 15/1990 și de profiturile realizate de acest capital;

c) împrumutarea continuă cu capital a cetățenilor țării, astfel încât, în România să funcționeze o economie democratică, în care majoritatea capitalului să intre și să rămână în proprietatea privată a majorității cetățenilor.

(3) Veniturile Fondului național de capital distributiv se formează din următoarele surse:

a) impozitul progresiv pe proprietăți;

b) venituri din capitalul aflat în administrarea Fondului național de capital distributiv;

c) venituri încasate de stat prin aplicarea prevederilor legale referitoare la controlul averilor;

d) alte surse prevăzute de lege.

(4) Impozitul progresiv pe proprietăți se stabilește astfel încât, din sursele prevăzute la alineatul (3), să se asigure preluarea la Fondul național de capital distributiv a echivalentului a o cincime din produsul intern brut al României, în fiecare an.

(5) Veniturile colectate la Fondul național de capital distributiv sunt folosite pentru finanțarea de proiecte de investiții productive, implementate în România, elaborate în conformitate cu prevederile Strategiei de dezvoltare a României. Investițiile productive sunt cheltuieli efectuate pentru crearea de noi mijloace fixe, definite potrivit legii.

(6) Veniturile colectate la Fondul național de capital distributiv sunt repartizate pe programe operaționale sectoriale, potrivit legii, astfel încât să se asigure dezvoltarea echilibrată și sustenabilă a tuturor ramurilor și sectoarelor de activitate generatoare de venituri și locuri de muncă.

(7) Fiecare cetățean al României, în vârstă de peste 18 ani, care este pensionar al statului român sau angajat printr-un contract de muncă în România ori care desfășoară activități economice independente autorizate în România sau care a părăsit România după data de 22 decembrie 1989, în căutarea unui loc de muncă, este îndreptățit să devină beneficiar al Fondului național de capital distributiv și să primească de la acesta o cotă individuală egală cu echivalentul sumei de 100.000 de lei, o singură dată, pe care să o folosească pentru finanțarea de proiecte de investiții, potrivit prezentei legi. Valoarea cotei individuale poate fi modificată, prin lege, în funcție de inflație și de evoluția produsului intern brut al României și a numărului cetățenilor României.

(8) Cetățenii pot folosi cotele lor individuale primite de la Fondul național de capital distributiv pentru finanțarea de proiecte inițiate de ei, în calitate de persoane fizice autorizate, potrivit legii, sau ca aport la capitalul social al unor persoane juridice, în care ei sunt membri, ca asociați sau acționari, aport folosit pentru finanțarea de proiecte inițiate de aceste persoane juridice. Cetățenii pot folosi cotele lor individuale primite de la Fondul național de capital distributiv și pentru cumpărarea de capital oferit spre vânzare de Fond.

(9) Sumele colectate în Fondul național de capital distributiv sunt transformate în cote individuale și sunt puse la dispoziția beneficiarilor Fondului, eșalonat, prin concursuri de proiecte, organizate potrivit legii. Concursurile de proiecte se organizează anual, separat pentru fiecare program operațional sectorial. Sunt selectate și admise la finanțare proiectele care obțin cel mai mare număr de puncte.

(10) Capitalul rezultat din realizarea proiectelor de investiții intră în proprietatea privată a persoanelor care au inițiat proiectele finanțate cu bani primiți de la Fondul național de capital distributiv.

(11) Întregul capital aflat în proprietatea privată a satului român la data intrării în vigoare a prezentei legi, care nu este trecut în patrimoniul administrat de regii autonome, trece în administrarea Fondului național de capital distributiv.

(12) Întregul capital vândut ilegal de satul român până la data intrării în vigoare a prezentei legi este confiscat și este trecut în administrarea Fondului național de capital distributiv.

(13) Fondul național de capital distributiv este obligat să folosească o parte din veniturile sale pentru răscumpărarea capitalului vândut legal de statul român până la intrarea în vigoare a prezentei legi. Răscumpărarea se face la prețul la care capitalul a fost vândut, indexat cu rata inflației și corectat cu investițiile făcute de cumpărător și cu profiturile însușite de acesta. După răscumpărare, acest capital este trecut în administrarea Fondului național de capital distributiv.

(14) Fondul național de capital distributiv este obligat să transfere în administrarea Fondului național de pensii publice partea din valoarea capitalului trecut în administrarea sa, prin aplicarea prevederilor alineatelor (11), (12) și (13), egală cu valoarea activului net al Fondului național de pensii publice, stabilită potrivit legii.

(15) Fondul național de capital distributiv este obligat să ofere spre vânzare întregul capital rămas în administrarea sa beneficiarilor Fondului, care îl pot cumpăra numai cu cotele individuale primite de la Fond.

(16) Fondul național de capital distributiv finanțează integral valoarea proiectelor inițiate de beneficiarii Fondului, care sunt aprobate a fi cofinanțate și din alte surse, inclusiv din fonduri ale Uniunii Europene, urmând să recupereze de la finanțatorii respectivi părțile cofinanțate de aceștia, potrivit legii.

(17) Fondul național de capital distributiv poate înființa societăți comerciale pe acțiuni având ca scop crearea de capacități de producție noi în diverse ramuri ale economiei naționale. După punerea în funcțiune a noilor capacități de producție, Fondul oferă spre vânzare acțiunile respectivelor societăți comerciale, care pot fi cumpărate numai de beneficiarii Fondului, în limita cotelor individuale primite de la Fond.

(18) Activele create sau achiziționate cu bani primiți de la Fondul național de capital distributiv nu pot fi înstrăinate.

(19) Tinerii, în vârstă de până la 35 de ani, care nu au și nu au avut o locuință în proprietate, pot opta ca jumătate din cota lor individuală să fie folosită pentru plata parțială sau integrală a prețului primei lor locuințe.

(20) Fondul național de capital distributiv este condus de un guvernator, numit de Președintele României.

(21) Guvernatorul Fondului național de capital distributiv trebuie să aibă pregătire economică superioară, înaltă competență profesională, o vechime de cel puțin 10 ani în activități financiar-bancare sau în învățământul economic superior și să se fi remarcat ca autor și promotor de proiecte menite să îmbunătățească funcționarea economiei românești.

(22) Funcția de guvernator al Fondului național de capital distributiv este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată.

(23) În exercitarea atribuțiilor sale, guvernatorul Fondului național de capital distributiv emite decizii care se publică pe

site-ul Fondului național de capital distributiv și în Monitorul Oficial al României.

(24) În cadrul Fondului național de capital distributiv funcționează Consiliul de supraveghere, ca organ consultativ al guvernatorului Fondului național de capital distributiv.

(25) Consiliul de supraveghere este constituit din 7 experți în domeniul finanțelor, din care 3 sunt propuși de organizațiile profesionale ale economiștilor din România, legal constituite, și 4 sunt propuși de Uniunea Națională a Asociațiilor Comunitare, toți fiind validați în funcție de Președintele României.

(26) Candidații la funcția de membru al Consiliului de supraveghere sunt specialiști de înaltă calificare, personalități ale vieții publice, care s-au remarcat ca autori și promotori de proiecte menite să îmbunătățească funcționarea economiei românești.

(27) Mandatul membrilor Consiliului de supraveghere este de 6 ani și poate fi reînnoit o singură dată, prin decizia Președintelui României.

(28) Consiliul de supraveghere avizează toate deciziile guvernatorului Fondului național de capital distributiv. Avizele Consiliului de supraveghere se publică pe site-ul Fondului național de capital distributiv și în Monitorul Oficial al României.

(29) Organizarea și funcționarea Fondului național de capital distributiv se stabilesc prin lege.”

162. După articolul 135.1 se introduce un nou articol, 135.2, astfel:

Denumirea articolului va fi: **„Fondul național de pensii publice”.**

Cuprinsul articolului va fi:

„Articolul 135.2

(1) Fondul național de pensii publice este instituție publică, cu personalitate juridică, care funcționează în subordinea Guvernului.

(2) Fondul național de pensii publice se alimentează cu contribuțiile pentru pensii publice plătite de salariați și angajatori, stabilite prin lege. În caz de nevoie, statul român poate sprijini Fondul național de pensii publice cu sume alocate de la bugetul de stat, potrivit legii. Cetățenii pot participa și la fonduri de pensii private, care sunt facultative.

(3) Contribuțiile pentru pensii publice sunt astfel stabilite și administrate încât să se asigure fiecărui participant la fond o pensie cât mai apropiată de valoarea salariului mediu realizat de el în perioada minimă de contribuție, stabilită prin lege.

(4) Pensiile de la Fondul național de pensii publice se calculează și se acordă pe baza principiului contributivității.

(5) Veniturile Fondului național de pensii publice sunt folosite pentru plata pensiilor convenite participanților la Fond.

(6) Disponibilitățile bănești ale Fondului național de pensii publice sunt păstrate la Casa de Economii și Consemnațiuni, în depozite purtătoare de dobânzi.

(7) Este interzisă utilizarea resurselor Fondului național de pensii publice pentru finanțarea cheltuielilor bugetului public național.

(8) Prevederile alineatelor (20)—(29) ale articolului 135.1 se aplică, în mod corespunzător, și Fondului național de pensii publice.”

163. După articolul 135.2 se introduce un nou articol, 135.3, astfel:

Denumirea articolului va fi: **„Fondul național de șomaj”.**

Cuprinsul articolului va fi:

„Articolul 135.3

(1) Fondul național de șomaj este instituție publică, cu personalitate juridică, care funcționează în subordinea Guvernului.

(2) Fondul național de șomaj se alimentează cu contribuțiile pentru șomaj plătite de salariați și angajatori, stabilite prin lege.

În caz de nevoie, statul român poate sprijini Fondul național de șomaj cu sume alocate de la bugetul de stat, potrivit legii.

(3) Contribuțiile pentru șomaj sunt astfel stabilite și administrate încât să se asigure fiecărui participant la fond o indemnizație de șomaj de 6 luni de o valoare cât mai apropiată de valoarea salariului mediu realizat de el în ultimii 3 ani de angajare.

(4) Veniturile Fondului național de șomaj sunt folosite pentru plata indemnizațiilor de șomaj convenite participanților la Fond.

(5) Prevederile alineatelor (6)—(8) ale articolului 135.2 se aplică, în mod corespunzător și Fondului național de șomaj.”

164. După articolul 135.3 se introduce un nou articol, 135.4, astfel:

Denumirea articolului va fi: „**Fondul național pentru asigurări de sănătate**”.

Cuprinsul articolului va fi:

„Articolul 135.4

(1) Fondul național pentru asigurări de sănătate este instituție publică, cu personalitate juridică, care funcționează în subordinea Guvernului.

(2) Fondul național pentru asigurări de sănătate se alimentează cu contribuțiile pentru asigurări de sănătate plătite de salariați și angajatori, stabilite prin lege. În caz de nevoie, statul român poate sprijini Fondul național pentru asigurări de sănătate cu sume alocate de la bugetul de stat, potrivit legii. Cetățenii pot participa și la fonduri de asigurare medicală privată, care sunt facultative.

(3) Contribuțiile pentru asigurări de sănătate sunt astfel stabilite și administrate încât să se asigure fiecărui participant la fond plata serviciilor medicale și medicamentelor de care are nevoie.

(4) Prevederile alineatelor (6)—(8) ale articolului 135.2 se aplică, în mod corespunzător, și Fondului național pentru asigurări de sănătate.”

165. După articolul 135.4 se introduce un nou articol, 135.5, astfel:

Denumirea articolului va fi: „**Fondul național pentru inovare**”.

Cuprinsul articolului va fi:

„Articolul 135.5

(1) Fondul național pentru inovare este instituție publică, cu personalitate juridică, care funcționează în subordinea Guvernului.

(2) Fondul național pentru inovare se alimentează cu redevențele plătite pentru fabricarea produselor și utilizarea tehnologiilor realizate prin aplicarea invențiilor și inovațiilor finanțate de Fond. În caz de nevoie, statul român poate sprijini Fondul național pentru inovare cu sume alocate de la bugetul de stat, potrivit legii.

(3) Veniturile Fondului național pentru inovare sunt folosite pentru finanțarea activității de cercetare aplicată efectuată pentru transformarea invențiilor și ideilor inovatoare în noi tehnologii și produse destinate comercializării.

(4) Prevederile alineatelor (6)—(8) ale articolului 135.2 se aplică, în mod corespunzător, și Fondului național pentru inovare.”

166. După articolul 135.5 se introduce un nou articol, 135.6, astfel:

Denumirea articolului va fi: „**Fondul național pentru mediu**”.

Cuprinsul articolului va fi:

„Articolul 135.6

(1) Fondul național pentru mediu este instituție publică, cu personalitate juridică, care funcționează în subordinea Guvernului.

(2) Fondul național pentru mediu se alimentează cu amenzile plătite pentru alterarea mediului.

(3) Veniturile Fondului național pentru mediu sunt folosite pentru refacerea mediului alterat și pentru menținerea echilibrului ecologic.

(4) Prevederile alineatelor (6)—(8) ale articolului 135.2 se aplică, în mod corespunzător, și Fondului național pentru mediu.”

167. După articolul 135.6 se introduce un nou articol, 135.7, astfel:

Denumirea articolului va fi: „**Fondul național valutar de rulment**”.

Cuprinsul articolului va fi:

„Articolul 135.7

(1) Fondul național valutar de rulment este instituție publică, cu personalitate juridică, care funcționează în subordinea Guvernului.

(2) Fondul național valutar de rulment se creează, potrivit legii, prin cumpărarea de active valutare cu sumele bănești provenite din:

a) emisiunile monetare efectuate de Banca Națională a României;

b) excedentele bugetului de stat.

(3) Fondul național valutar de rulment se completează cu veniturile produse de activele valutare deținute de Fond.

(4) Este interzisă contractarea de împrumuturi pentru sporirea Fondului național valutar de rulment.

(5) Este interzisă acordarea de împrumuturi din Fondul național valutar de rulment.

(6) Activele valutare deținute de Fondul național valutar de rulment sunt folosite numai pentru efectuarea de plăți externe în situații excepționale, când țara se află în stare de mobilizare, de război, de urgență sau de asediu.

(7) Activele valutare deținute de Fondul național valutar de rulment se află în proprietatea publică a poporului român și sunt administrate de către statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice.

(8) Prevederile alineatelor (7) și (8) ale articolului 135.2 se aplică, în mod corespunzător, și Fondului național valutar de rulment.”

168. După articolul 135.7 se introduce un nou articol, 135.8, astfel:

Denumirea articolului va fi: „**Casa de Economii și Consemnațiuni**”.

Cuprinsul articolului va fi:

„Articolul 135.8

(1) Casa de Economii și Consemnațiuni, prescurtat CEC, este instituție de credit, cu personalitate juridică, al cărei capital se află în proprietate publică și în administrarea statului român.

(2) Casa de Economii și Consemnațiuni are ca obiectiv fundamental dezvoltarea spiritului de economisire și de bună gospodărire a banului, precum și păstrarea în siguranță a disponibilităților bănești ale cetățenilor țării și investirea acestora pentru creșterea capacităților de producție ale țării.

(3) Disponibilitățile bănești ale Casei de Economii și Consemnațiuni sunt folosite, exclusiv, pentru acordarea de credite pentru investiții întreprinderilor mici și mijlocii.

(4) Depozitele bănești constituite la Casa de Economii și Consemnațiuni sunt garantate integral de statul român, potrivit legii.

(4) Profiturile realizate de Casa de Economii și Consemnațiuni se fac venituri la Fondul național de capital distributiv.

(5) Prevederile alineatelor (7) și (8) ale articolului 135.2 se aplică, în mod corespunzător, și Casei de Economii și Consemnațiuni.”

169. După articolul 135.8 se introduce un nou articol, 135.9, astfel:

Denumirea articolului va fi: „**Regiile autonome**”.

Cuprinsul articolului va fi:

Articolul 135.9

(1) Regiile autonome sunt agenți economici, cu personalitate juridică, având ca obiect de activitate producția și furnizarea de bunuri și servicii de uz și de interes public, prin administrarea capitalului aflat în proprietate publică.

(2) Regiile autonome se constituie în acele sectoare ale economiei naționale care au caracter de monopol natural sau monopol de stat ori care prezintă importanță strategică pentru poporul român, în ansamblul său, sau pentru comunitățile locale ale țării.

(3) Regiile autonome se înființează, prin lege, în subordinea Guvernului, sau prin hotărâre a consiliului local, în subordinea primarului localității.

(4) Profiturile realizate de regiile autonome se fac venituri la Fondul național de capital distributiv.

(5) Toate societățile și companiile naționale care exploatează activități constituind monopol de stat se reorganizează ca regii autonome.

(6) Regia autonomă este condusă de un administrator, numit de Președintele României, pentru regiile subordonate Guvernului, și de primar, pentru regiile subordonate consiliului local.

(7) Administratorul regiei autonome trebuie să aibă pregătire economică superioară, înaltă competență profesională, o vechime de cel puțin 10 ani în activități financiar-bancare sau în învățământul economic superior și să se fi remarcat ca autor și promotor de proiecte menite să îmbunătățească funcționarea economiei naționale ori a economiei locale, după caz.

(8) Funcția de administrator al regiei autonome este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată.

(9) În exercitarea atribuțiilor sale, administratorul regiei autonome emite decizii care se publică pe site-ul regiei și în Monitorul Oficial al României.

(10) În cadrul regiei autonome funcționează consiliul de supraveghere, ca organ consultativ al administratorului regiei.

(11) Consiliul de supraveghere este constituit din 7 experți în domeniul finanțelor, din care 3 sunt propuși de organizațiile profesionale ale economiștilor din România, legal constituite, și 4 sunt propuși de Uniunea Națională a Asociațiilor Comunitare sau de asociația comunitară, după caz, ei fiind validați în funcție de Președintele României ori de primarul localității, după caz.

(12) Candidații la funcția de membru al Consiliului de supraveghere sunt specialiști de înaltă calificare, personalități ale vieții publice, care s-au remarcat ca autori și promotori de proiecte menite să îmbunătățească funcționarea economiei naționale, a economiei locale, după caz.

(13) Mandatul membrilor Consiliului de supraveghere este de 6 ani și poate fi reînnoit o singură dată, prin deciziile celor care i-au numit.

(14) Consiliul de supraveghere avizează toate deciziile administratorului regiei autonome. Avizele Consiliului de supraveghere se publică pe site-ul regiei și în Monitorul Oficial al României.

(16) Organizarea și funcționarea regiei autonome se stabilesc prin lege.”

170. După articolul 135.8 se introduce un nou articol, 135.9, astfel:

Denumirea articolului va fi: „**Regimul monopolului de stat**”.

„Articolul 135.9

(1) Constituie monopol de stat:

a) fabricarea și importul, în vederea comercializării, a armamentului, munițiilor și explozibililor;

b) producerea și importul, în vederea comercializării, a medicamentelor și substanțelor stupefiante;

c) extracția și prelucrarea, în vederea comercializării, a bogățiilor subsolului;

d) exploatarea și comercializarea resurselor de apă;

e) exploatarea căilor ferate și a drumurilor publice;

f) transportul, distribuția și comercializarea energiei electrice;

g) exploatarea fondului forestier aflat în proprietate publică;

h) producerea și emisiunea de mărci poștale și timbre fiscale;

i) fabricarea și importul, în vederea comercializării, a alcoolului și a băuturilor spirtoase distilate;

j) fabricarea și importul, în vederea comercializării, a produselor de tutun și a hârtiei pentru țigarete;

k) organizarea și exploatarea sistemelor de joc cu miză, directe sau disimulate;

l) organizarea și exploatarea pronosticurilor sportive.

(2) Nu constituie monopol de stat fabricarea băuturilor alcoolice în gospodăriile personale pentru consum propriu.

(3) Administrarea monopolurilor de stat prevăzute la alineatul (1) se face de către statul român.

(4) Exploatarea activităților constituind monopol de stat se face de către instituții publice sau regii autonome de profil, constituite în subordinea Guvernului sau a autorităților locale, pe bază de licențe eliberate de ministerul de resort.

(4) Este interzisă exploatarea activităților care constituie monopol de stat de către entități private.”

171. După articolul 135.9 se introduce un nou articol, 135.10, astfel:

Denumirea articolului va fi: „**Rezervele internaționale ale României**”.

Cuprinsul articolului va fi:

„Articolul 135.10

(1) Rezervele internaționale ale României sunt alcătuite din aur deținut în tezaur în țară.

(2) Rezervele internaționale ale României se creează, potrivit legii, prin cumpărarea de aur cu sumele bănești provenite din:

a) emisiunile monetare efectuate de Banca Națională a României;

b) excedentele bugetului de stat.

(3) Este interzisă contractarea de împrumuturi pentru sporirea rezervelor internaționale ale României.

(4) Este interzisă acordarea de împrumuturi din rezervele internaționale ale României.

(5) Rezervele internaționale ale României sunt folosite numai pentru efectuarea de plăți externe în situații excepționale, când țara se află în stare de mobilizare, de război, de urgență sau de asediu.

(6) Rezervele internaționale ale României se află în proprietatea publică a poporului român și sunt administrate de către statul român, prin Ministerul Finanțelor Publice.”

172. După articolul 135.10 se introduce un nou articol, 135.11, astfel:

Denumirea articolului va fi: „**Protejarea concurenței loiale**”.

Cuprinsul articolului va fi:

„Articolul 135.11

(1) Legea trebuie să interzică și să sancționeze orice acorduri între întreprinderi, orice decizii ale asocierilor de întreprinderi și orice practici concertate care au ca obiect sau efect împiedicarea, restrângerea sau denaturarea liberei concurențe în cadrul pieței naționale și, în special, cele care:

a) stabilesc, direct sau indirect, prețuri de cumpărare ori de vânzare sau orice alte condiții de tranzacționare;

b) limitează sau controlează producția, comercializarea, dezvoltarea tehnică ori investițiile;

c) împart piețele sau sursele de aprovizionare;

d) aplică, în raporturile cu partenerii comerciali, condiții inegale la prestații echivalente, creând astfel acestora un dezavantaj concurențial;

e) condiționează încheierea contractelor de acceptarea de către parteneri a unor prestații suplimentare care, prin natura lor sau în conformitate cu uzanțele comerciale, nu au legătură cu obiectul acestor contracte.

(2) Acordurile sau deciziile interzise în temeiul alineatului (1) sunt nule de drept.

(3) Cu toate acestea, prevederile alineatului (1) pot fi declarate inaplicabile în cazul:

— oricăror acorduri sau categorii de acorduri între întreprinderi;

— oricăror decizii sau categorii de decizii ale asocierilor de întreprinderi;

— oricăror practici concertate sau categorii de practici concertate care contribuie la îmbunătățirea producției sau distribuției de produse ori la promovarea progresului tehnic sau economic, asigurând totodată consumatorilor o parte echitabilă din beneficiul obținut și care:

a) nu impun întreprinderilor în cauză restricții care nu sunt indispensabile pentru atingerea acestor obiective;

b) nu oferă întreprinderilor posibilitatea de a elimina concurența în ceea ce privește o parte semnificativă a produselor în cauză.

(4) Legea trebuie să interzică și să sancționeze folosirea în mod abuziv de către una sau mai multe întreprinderi a unei poziții dominante deținute pe piața națională sau pe o parte semnificativă a acesteia.

Aceste practici abuzive pot consta în special în:

a) impunerea, direct sau indirect, a prețurilor de vânzare sau de cumpărare sau a altor condiții de tranzacționare inechitabile;

b) limitarea producției, comercializării sau dezvoltării tehnice în dezavantajul consumatorilor;

c) aplicarea în raporturile cu partenerii comerciali a unor condiții inegale la prestații echivalente, creând astfel acestora un dezavantaj concurențial;

d) condiționarea încheierii contractelor de acceptarea de către parteneri a unor prestații suplimentare care, prin natura lor sau în conformitate cu uzanțele comerciale, nu au legătură cu obiectul acestor contracte.”

173. După articolul 135.11 se introduce un nou articol, 135.12, astfel:

Denumirea articolului va fi: „**Protecția consumatorilor**”.

Cuprinsul articolului va fi:

„Articolul 135.12

(1) Legea trebuie să dispună măsuri care să protejeze sănătatea, siguranța și interesele economice ale consumatorilor și să asigure exercitarea dreptului consumatorilor la informare, educare și organizare în vederea apărării intereselor lor.

(2) Legea trebuie să prevadă proceduri simple și operative pentru rezolvarea cererilor consumatorilor și ale organizațiilor acestora.

(3) Nimeni nu poate fi obligat să plătească prețul unui bun care nu i-a fost livrat sau al unei lucrări care nu i-a fost executată ori al unui serviciu care nu i-a fost prestat. Contractele care încalcă această dispoziție sunt lovite de nulitate absolută.

(4) În executarea contractelor de prestări servicii cu furnizare continuă, la prima factură neplătită la termen, contractul este reziliat și prestarea serviciului este oprită. Continuarea prestării serviciului se face pe cheltuiala prestatorului.

(5) Nimeni nu poate fi obligat să plătească penalități de întârziere mai mari decât valoarea datoriei, indexată cu indicele inflației.”

174. Articolul 136 se abrogă.

175. Articolul 137 se abrogă.

176. Articolul 138 se modifică și se completează astfel:

Alineatele (1) și (2) vor avea următorul cuprins:

„(1) Bugetul public național cuprinde bugetul de stat, bugetele locale ale comunelor, ale orașelor și ale județelor și fondurile prevăzute la articolele 135.1—135.7 din Constituție.

(2) Guvernul elaborează anual proiectul bugetului de stat, pe care îl supune aprobării Parlamentului.”

După alineatul (2) se introduc patru noi alineate, cu următorul cuprins:

„(2.1) Guvernul este obligat să prezinte spre aprobarea Parlamentului numai bugete de stat echilibrate sau cu excedente.

(2.2) Autoritățile locale executive sunt obligate să prezinte spre aprobarea autorităților locale deliberative numai bugete locale echilibrate sau cu excedente.

(2.3) Legea stabilește principiile ce trebuie respectate în alocarea de subvenții de la bugetul de stat către bugetele locale.

(2.4) Legea prin care este aprobat bugetul de stat precizează sumele alocate de la bugetul de stat pentru fiecare județ, comună ori oraș, astfel încât să se asigure resursele financiare cerute de funcționarea normală a tuturor instituțiilor publice locale.”

Alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Dacă legea bugetului de stat, respectiv hotărârea de aprobare a bugetului local, nu a fost adoptată cu cel puțin 3 zile înainte de expirarea exercițiului bugetar, se aplică bugetul de stat, respectiv bugetul local, al anului precedent, până la adoptarea noului buget. În cazul în care bugetul de stat nu este aprobat cu cel puțin 3 zile înainte de expirarea exercițiului bugetar, Parlamentul este dizolvat și se organizează alegeri parlamentare anticipate, potrivit legii.”

După alineatul (5) se introduc două noi alineate, cu următorul cuprins:

„(5.1) Este interzisă contractarea de împrumuturi pentru finanțarea cheltuielilor bugetului de stat sau a bugetelor locale.

(5.2) În caz de mobilizare sau de război ori la instituirea stării de asediu sau de urgență, Guvernul poate contracta împrumuturi pentru acoperirea cheltuielilor bugetului de stat, cu aprobarea Camerei Reprezentanților, în condițiile legii.”

177. Articolul 139 se modifică astfel:

Alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Impozitele, taxele și orice alte venituri ale bugetului de stat se stabilesc numai prin lege.”

178. Articolul 140 se modifică și se completează astfel:

Alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Curtea de Conturi exercită controlul asupra modului de formare, de administrare și de întrebuințare a capitalului aflat în proprietate publică și a resurselor financiare ale statului și ale autorităților locale. În condițiile legii, litigiile rezultate din activitatea Curții de Conturi se soluționează de instanțele judecătorești specializate.”

Alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Curtea de Conturi prezintă anual Camerei Reprezentanților și Președintelui României un raport asupra conturilor de gestiune ale bugetului public național din exercițiul bugetar expirat, cuprinzând neregulile constatate și răspunerile materiale și penale ale celor implicați în gestiunea bugetului public național. Raportul anual este depus la Camera Reprezentanților și la Președintele României și este publicat în Monitorul Oficial al României și pe site-ul Curții de Conturi, cel mai târziu pe data de 30 iunie a anului următor celui la care se referă.”

După alineatul (2) se introduce un nou alineat, cu următorul cuprins:

„(2.1) Curtea de Conturi prezintă anual Camerei Reprezentanților și Președintelui României un raport asupra modului în care a fost gestionat capitalul aflat în proprietate

publică și în administrarea statului și a autorităților locale în anul financiar expirat, cuprinzând și neregulile constatate și răspunderile materiale și penale ale celor implicați în gestiunea acestui capital. Raportul anual este depus la Camera Reprezentanților și la Președintele României și este publicat în Monitorul Oficial al României și pe site-ul Curții de Conturi, cel mai târziu pe data de 30 iunie a anului următor celui la care se referă. Primul raport anual întocmit după intrarea în vigoare a prezentei legi se referă și la modul în care a fost gestionat întregul capital trecut în proprietatea statului și a autorităților locale prin Legea nr. 15/1990, cuprinzând neregulile constatate și răspunderile materiale și penale ale celor implicați în administrarea acestui capital.”

Alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) La cererea Camerei Reprezentanților, a Președintelui României sau a cel puțin 10.000 de cetățeni cu drept de vot, Curtea de Conturi controlează modul de gestionare a resurselor publice și raportează despre cele constatate.”

După alineatul (3) se introduc opt noi alineate, cu următorul cuprins:

„(3.1) Curtea de Conturi este condusă de un președinte, ales de popor.

(3.2) Candidații la funcția de președinte al Curții de Conturi trebuie să aibă pregătire economică superioară, înaltă competență profesională, o vechime de cel puțin 10 ani în activități economice sau în învățământul superior economic, să se fi remarcat ca autori și promotori de proiecte menite să asigure îmbunătățirea administrării resurselor financiare ale statului român.

(3.3) Prevederile articolului 134.1 alineatele (14)—(20) se aplică, în mod corespunzător, și președintelui Curții de Conturi.

(3.4) În cadrul Curții de Conturi funcționează Consiliul de supraveghere, ca organ consultativ al președintelui Curții de Conturi.

(3.5) Consiliul de supraveghere este constituit din 7 experți în domeniul finanțelor, din care 3 sunt propuși de organizațiile profesionale ale economiștilor din România, legal constituite, și 4 sunt propuși de Uniunea Națională a Asociațiilor Comunitare, toți fiind validați în funcție de președintele Curții de Conturi.

(3.6) Candidații la funcția de membru al Consiliului de supraveghere sunt specialiști de înaltă calificare, personalități ale vieții publice, care s-au remarcat ca autori și promotori de proiecte menite să îmbunătățească funcționarea economiei românești.

(3.7) Mandatul membrilor Consiliului de supraveghere este de 6 ani și poate fi reînnoit o singură dată, prin decizia președintelui Curții de Conturi.

(3.8) Consiliul de supraveghere avizează toate deciziile președintelui Curții de Conturi. Avizele Consiliului de supraveghere se publică pe site-ul Curții de Conturi și în Monitorul Oficial al României.”

Alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Cei 18 controlori de conturi ai Curții sunt numiți de președintele Curții de Conturi pentru un mandat de 4 ani, care poate fi înnoit o singură dată. Ei sunt independenți în exercitarea mandatului lor. Ei sunt supuși incompatibilităților prevăzute pentru judecători.”

Alineatul (5) se abrogă.

Alineatul (6) va avea următorul cuprins:

„(6) Revocarea membrilor Curții de Conturi se face de către președintele Curții de Conturi, în cazurile și condițiile prevăzute de lege.”

După alineatul (6) se introduce un nou alineat, cu următorul cuprins:

„(9) Organizarea și funcționarea Curții de Conturi se stabilesc prin lege.”

179. Articolul 141 se modifică și va avea următorul cuprins:

„(1) Consiliul Economic și Social este organ consultativ al Parlamentului și al Guvernului în domeniile de specialitate stabilite prin legea sa organică de înființare, organizare și funcționare.

(2) Consiliul Economic și Social este instituție publică de interes național, tripartită, autonomă, constituită în scopul realizării dialogului tripartit la nivel național dintre organizațiile patronale, organizațiile sindicale și reprezentanți ai asociațiilor și fundațiilor neguvernamentale ai societății civile.”

180. Articolul 142 se modifică și se completează astfel:

Alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Curtea Constituțională se compune din nouă judecători, din care un președinte, ales prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat și opt judecători, numiți de președintele Curții Constituționale, pentru un mandat de 4 ani, care poate fi înnoit o singură dată.”

Alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Prevederile articolelor 81 alineatele (2)—(4), 82 alineatul (2), 83, 84, 95, 96 și 97 se aplică, în mod corespunzător, și președintelui Curții Constituționale.”

Alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Rezultatul alegerilor pentru funcția de președinte al Curții Constituționale este validat de Înalta Curte de Casație și Justiție.”

Alineatul (5) va avea următorul cuprins:

„(5) Dacă funcția de președinte al Curții Constituționale devine vacantă ori dacă președintele Curții Constituționale este suspendat din funcție sau dacă se află în imposibilitate temporară de a-și exercita atribuțiile, interimatul se asigură de un judecător din Înalta Curte de Casație și Justiție, desemnat de președintele Autorității Judecătorești.”

După alineatul (5) se introduc două noi alineate, cu următorul cuprins:

„(6) Președintele Curții Constituționale este demis din funcție, prin referendum, cu un număr de voturi egal cu cel puțin numărul voturilor cu care a fost ales, la cererea Președintelui României, a Camerei Reprezentanților ori a cel puțin 250.000 cetățeni cu drept de vot.

(7) Organizarea și funcționarea Curții Constituționale se stabilesc prin lege.”

181. Articolul 143 se modifică astfel:

Denumirea articolului va fi: **„Condiții pentru numire și alegere”**.

Cuprinsul articolului va fi:

„(1) Judecătorii Curții Constituționale trebuie să aibă pregătire juridică superioară, înaltă competență profesională și probitate morală, să nu fi fost membri ai unui partid politic, să nu fi fost aleși sau numiți într-o funcție publică din partea unui partid politic, să se fi remarcat ca autori și promotori de proiecte menite să asigure îmbunătățirea organizării și funcționării statului român.

(2) Candidații la funcția de președinte al Curții Constituționale trebuie să prezinte electoratului Programul apărării Constituției, pentru realizarea căruia se obligă să acționeze, în calitate de președinte al Curții Constituționale, dacă va fi ales.

(3) Programul apărării Constituției constituie contractul electoral al candidatului. El va fi semnat de candidatul la funcția de președinte al Curții Constituționale, va fi tipărit și pus la dispoziția electoratului, pe toată durata campaniei electorale. Un exemplar al acestui document va fi depus la Autoritatea Electorală, înainte de începerea campaniei electorale.”

182. Articolul 144 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Funcția de judecător al Curții Constituționale este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată.”

183. Articolul 145 se modifică astfel:

Denumirea articolului va fi: „**Independența**”.

Cuprinsul articolului va fi:

„Judecătorii Curții Constituționale sunt independenți în exercitarea mandatului lor.”

184. Articolul 146 se modifică și avea următorul cuprins:

a) se pronunță asupra constituționalității legilor, înainte de promulgarea acestora, la sesizarea președintelui României, a președintelui Camerei Reprezentanților, a președintelui Autorității Judecătorești, a Avocatului Poporului, a unui număr de cel puțin 30 de parlamentari, a unui număr de cel puțin 10.000 cetățeni cu drept de vot, precum și, din oficiu, asupra inițiativelor de revizuire a Constituției;

b) se pronunță asupra constituționalității tratatelor sau a altor acorduri internaționale, la sesizarea Președintelui României, a președintelui Camerei Reprezentanților, a Avocatului Poporului, a unui număr de cel puțin 30 de parlamentari, a unui număr de cel puțin 10.000 cetățeni cu drept de vot, precum și din oficiu;

c) se pronunță asupra constituționalității Regulamentului Camerei Reprezentanților, la sesizarea președintelui Camerei Reprezentanților, a unui grup parlamentar, a unui număr de cel puțin 30 de parlamentari, a Avocatului Poporului, a unui număr de cel puțin 10.000 cetățeni cu drept de vot, precum și din oficiu;

d) hotărăște asupra excepțiilor de neconstituționalitate privind legile și ordonanțele, ridicate în fața instanțelor judecătorești sau de arbitraj comercial. Excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată și direct de președintele Curții Constituționale, de președintele Autorității Judecătorești, de Avocatul Poporului sau de cel puțin 10.000 cetățeni cu drept de vot;

e) soluționează conflictele juridice de natură constituțională dintre autoritățile statului, la cererea Președintelui României, a președintelui Camerei Reprezentanților, a președintelui Autorității Judecătorești, a președintelui Autorității Mediatice, a președintelui Autorității Financiare, a președintelui Autorității Electorale, a președintelui Autorității Statistice, a președintelui Autorității Morale, a președintelui Autorității Științifice și a președintelui Curții de Conturi sau la inițiativa președintelui Curții Constituționale;

f) veghează la respectarea prevederilor Constituției referitoare la alegerea Președintelui României, a președintelui Autorității Judecătorești, a președintelui Autorității Mediatice, a președintelui Autorității Financiare, a președintelui Autorității Electorale, a președintelui Autorității Statistice, a președintelui Autorității Morale, a președintelui Autorității Științifice și a președintelui Curții de Conturi și confirmă rezultatele sufragiilor;

g) constată existența împrejurărilor care justifică interimatul în exercitarea funcțiilor de Președinte al României, de președinte al Autorității Judecătorești, de președinte al Autorității Mediatice, de președinte al Autorității Financiare, de președinte al Autorității Electorale, de președinte al Autorității Statistice, de președinte al Autorității Morale, de președinte al Autorității Științifice și de președinte al Curții de Conturi și comunică cele constatate Parlamentului și celorlalte autorități ale statului interesate;

h) dă aviz consultativ pentru propunerea de suspendare din funcție a Președintelui României, a președintelui Autorității Judecătorești, a președintelui Autorității Mediatice, a președintelui Autorității Financiare, a președintelui Autorității Electorale, a președintelui Autorității Statistice, a președintelui Autorității Morale, a președintelui Autorității Științifice și a președintelui Curții de Conturi;

i) veghează la respectarea prevederilor Constituției referitoare la organizarea și validarea referendumurilor și confirmă rezultatele acestora;

j) verifică îndeplinirea condițiilor stabilite de Constituție pentru exercitarea inițiativei legislative de către cetățeni.”

185. Articolul 147 se modifică astfel:

Alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Dispozițiile din legile și ordonanțele în vigoare, precum și cele din Regulamentul de organizare și funcționare a Camerei Reprezentanților, constatate ca fiind neconstituționale, își încetează efectele juridice la 45 de zile de la publicarea deciziei Curții Constituționale dacă, în acest interval, Camera Reprezentanților sau Președintele României, după caz, nu pun de acord prevederile neconstituționale cu dispozițiile Constituției. Pe durata acestui termen, dispozițiile constatate ca fiind neconstituționale sunt suspendate de drept.”

După alineatul 4 se introduc două noi alineate, cu următorul cuprins:

„(5) Poporul poate, prin referendum național, să modifice, să completeze sau să anuleze orice decizie a Curții Constituționale.

(6) Judecătorii Curții Constituționale răspund juridic, individual, pentru prejudiciile produse poporului român de deciziile Curții Constituționale pentru care au votat.”

186. Titlul VI se abrogă.**187. Articolul 150 se modifică astfel:**

Alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Revizuirea Constituției este inițiată de Președintele României, de cel puțin o pătrime din numărul parlamentarilor, precum și de cel puțin 250.000 de cetățeni cu drept de vot.”

Alineatul (2) se abrogă.

188. Articolul 151 se modifică și va avea următorul cuprins:

„(1) Proiectul de lege privind revizuirea Constituției trebuie adoptat de Camera Reprezentanților, cu o majoritate de cel puțin două treimi din numărul membrilor săi.

(2) În cazul în care Camera Reprezentanților respinge propunerea de revizuire inițiată de Președintele României sau de cetățeni, Autoritatea Electorală organizează referendum, în 30 de zile de la data respingerii proiectului de către Camera Reprezentanților, pentru aprobarea proiectului de revizuire respins de Cameră.

(3) În cazul în care poporul aprobă proiectul respins de Camera Reprezentanților, Camera este dizolvată și se organizează alegeri parlamentare anticipate.

(4) Proiectul de revizuire aprobat de Camera Reprezentanților se supune aprobării poporului, prin referendum, organizat în cel mult 30 de zile de la data adoptării.

(5) Revizuirea Constituției este definitivă, după aprobarea ei de către popor, prin referendum.”

189. Articolul 152 se modifică astfel:

Alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Dispozițiile prezentei Constituții privind caracterul național, independent, unitar, indivizibil și democratic și social al statului român, integritatea teritoriului, controlul poporului asupra statului, separația și independența autorităților statului, pluralismul politic și limba oficială nu pot forma obiectul revizuirii.”

190. Articolul 154 se modifică astfel:

Alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Consiliul Legislativ, în termen de 180 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei Constituții, va examina conformitatea legislației cu prezenta lege și va face Camerei Reprezentanților sau, după caz, Președintelui României propuneri corespunzătoare. În același termen vor fi inițiate și adoptate toate legile privind organizarea și funcționarea autorităților statului prevăzute de prezenta lege, ca și celelalte legi necesare pentru punerea în aplicare a dispozițiilor prezentei legi.”

191. Articolul 155 se modifică astfel:

Alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Proiectele de legi și propunerile legislative în curs de legiferare la data intrării în vigoare a prezentei legi se dezbate și se aprobă potrivit dispozițiilor prezentei legi.”

Alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) În termen de 90 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Guvernul va calcula valoarea activului net al Fondului național

de pensii publice și va prezenta spre aprobarea Camerei Reprezentanților legea Fondului național de pensii publice, care va prevedea și sursele de completare a activului net al acestui fond.”

Alineatele (5) și (6) se abrogă.

Art. II. — Revizuirea adoptată prin prezenta lege se supune aprobării prin referendum organizat potrivit dispozițiilor art. 151 alineatul (3) din Constituția României.

AVIZ**referitor la inițiativa legislativă cetățenească privind revizuirea Constituției României**

Analizând inițiativa legislativă cetățenească privind revizuirea Constituției României, formulată de un comitet de inițiativă în baza prevederilor Legii nr. 189/1999 privind exercitarea inițiativei legislative de către cetățeni, republicată, și transmisă de împuternicitul comitetului de inițiativă, cu Adresa înregistrată la Consiliul Legislativ sub nr. R181 din 28.01.2015,

CONSILIUL LEGISLATIV

în temeiul art. 2 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 73/1993, republicată, și al art. 46 alin. (3) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ, precum și al art. 3 alin. (2) din Legea nr. 189/1999, republicată,

avizează negativ inițiativa legislativă, pentru următoarele considerente:

1. Prezenta inițiativă legislativă a cetățenilor are ca obiect de reglementare revizuirea Constituției României, republicată, fiind formulată în temeiul art. 150 din Legea fundamentală.

Conform Expunerii de motive, proiectul a fost elaborat astfel încât să reprezinte un model de stat „organic”, care permite optimizarea eforturilor cu maximizarea rezultatelor.

În fapt, este vorba de o rescriere a Legii fundamentale, pe alte principii, cu alte instituții fundamentale ori cu menținerea unora, dar având alte atribuții, fără a ține cont de principiile care decurg din legislația Uniunii Europene, având în vedere că România este stat membru al acesteia.

Prin obiectul său de reglementare, inițiativa legislativă se încadrează în categoria legilor constituționale, fiind incidente prevederile art. 151 din Legea fundamentală.

2. Semnalăm că în anul 2014 Consiliul Legislativ a mai avizat două inițiative cetățenești privind revizuirea Constituției României, depuse de același împuternicit al Comitetului de Inițiativă ca și în cazul prezentului proiect. Cele două inițiative legislative au fost avizate negativ, cu Avizul nr. 47 din 16 ianuarie 2014, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 100 din 10 februarie 2014 și, respectiv, cu Avizul nr. 921 din 25.08.2014, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 659 din 8 septembrie 2014.

Prezentul proiect cuprinde soluții legislative similare proiectului pentru care s-a emis Avizul nr. 921 din 25.08.2014, modificările aduse formei inițiale a proiectului nefiind de natură să schimbe în esență reglementarea propusă. Pe cale de consecință, urmează a fi reiterate observațiile formulate în avizul anterior.

3. Semnalăm că, de principiu, Constituția unui stat trebuie să reflecte realitatea prezentului, dar este necesar a previziona, pe cât posibil, și evenimente viitoare care nasc situații nereglementate juridic. În acest context, apare necesară actualizarea normelor legale la noile realități, constatându-se, în acest sens, că „o lege fundamentală este oricând perfectibilă, trebuie doar cântărit atent momentul (*când*), metoda (*cum*) și doza (*ce*) de perfecționare care i se administrează”.¹ De aceea, majoritatea revizuirilor constituționale sunt motivate de

considerente interne, fie de natură politică, fie predominant juridică.

Totodată, o revizuire constituțională trebuie să aibă un caracter fundamentat și realizabil, adaptat condițiilor materiale, sociale, politice și juridice existente, în vederea îmbunătățirii lor. Prezentul demers, prin modificările propuse, vizează, mai degrabă, unele condiții ideale în viața unui stat, îmbinând protejarea intereselor cetățeanului cu diminuarea și controlul prerogativelor autorităților statului. Astfel de prevederi însă nu pot fi implantate în realitățile interne, unionale și internaționale.

4. Este, de asemenea, de relevat faptul că o Constituție reprezintă baza întregului sistem juridic al unui stat și trebuie să aibă un caracter vizionar pentru a răspunde cerințelor și necesităților actuale și viitoare care apar în evoluția unui stat, ea reflectând stadiul dezvoltării și modernizării societății. Prin Constituție sunt reflectate interesele tuturor cetățenilor unui stat, imprimându-i o valoare supremă ce determină respectul de care trebuie să se bucure Legea fundamentală.

În Constituția unui stat democratic sunt consacrate principiile vieții economice, sociale, politice și juridice, care își au corespondent în valorile fundamentale pe care statul le promovează și le apără.

Ca atare, Constituția unei țări reglementează aspectele cele mai importante și generale ale ordinii juridice ale societății, principiile și liniile directoare, formulate într-un limbaj concis, sobru, accesibil și previzibil, fără detalierea unor aspecte care să încarce inutil normele constituționale, aspecte ce vor fi reglementate în detaliu în legislația subsecventă. În acest context, precizăm că unele articole nou-introduse cuprind fiecare câte 13, 20, 25 de alineate, ceea ce contravine normelor de tehnică legislativă, iar conținutul acestora nici nu ar putea fi cuprins în Legea fundamentală a unui stat.

De menționat este și faptul că Constituția este principalul izvor de drept al unui stat, fiind clasată mai presus de toate celelalte izvoare de drept. Legile, ca acte juridice ale Parlamentului, sunt elaborate în conformitate cu litera și spiritul Constituției, fiind adoptate cu respectarea normelor fundamentale.

¹ Tănăsescu, E.S., „Revizuirea Constituției”, <http://www.ziare.com/politica/constituție/revizuirea-constituției-și-fiecare-popor-are-constituția-pe-care-o-merită-1217912>.

Poziția supraordonată a Constituției presupune că aceasta reglementează relațiile sociale care sunt esențiale pentru popor, stabilind principiile fundamentale pentru întregul drept, ramurile dreptului dezvoltând aceste dispoziții de principiu. Se constată însă că prezentul proiect de revizuire încearcă să reglementeze unele situații care nu ar trebui să se regăsească într-o constituție, ci în acte subsecvente, de natura legii.

5. Sub aspectul condițiilor de elaborare și redactare a unui act normativ, prezentul proiect nu este redactat într-un limbaj juridic specific normativ, concis, clar, sobru și precis, care să excludă orice echivoc (a se vedea Decizia Curții Constituționale nr. 1.018/2010). În acest sens, menționăm, cu titlu de exemplu, dispozițiile art. 41 alin. (1.1), conform cărora „statul este obligat să construiască o economie națională care să ofere locuri de muncă pentru toți cetățenii apti de muncă și care doresc să muncească” sau pe cele ale art. 62.1 alin. (1) lit. c) care impun condiția candidaților la funcția de parlamentar „să se fi remarcat ca luptători activi pentru apărarea drepturilor și libertăților cetățenilor României” (de altfel, această condiție este prevăzută pentru majoritatea funcțiilor și demnităților publice).

De asemenea, semnalăm că în proiect nu este utilizată o terminologie unitară, în conformitate cu prevederile Legii nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, fiind folosite concomitent noțiunile de autoritate legislativă, Parlament, Camera Reprezentanților.

În plus, constatăm și reglementarea unor instituții care, în mod normal, nu trebuie prevăzute în Legea fundamentală, cum ar fi dispozițiile privind Fondurile naționale sau cele privind regimul monopolului de stat, rezervele internaționale, protejarea concurenței loiale sau protecția consumatorilor, propuse la pct. 161—167, 170—173.

6. Revizuirea Constituției este un proces firesc în contextul modificării continue a realităților vieții sociale, însă aceasta nu poate fi realizată decât cu respectarea limitelor formale și materiale prevăzute de Legea fundamentală. Așa cum s-a precizat în doctrină, limitarea puterii constituante derivate de către cea originară „permite, în primul rând, o mai mare stabilitate a Constituției, iar, în al doilea rând, reprezintă încă o dovadă a faptului că prin legea fundamentală sunt consfințite valorile esențiale ale unei societăți, unele dintre acestea fiind atât de importante încât limitează în acțiunea sa chiar puterea constituantă derivată”². În acest context, este de subliniat că limitele materiale ale revizuirii se impun **indiferent** care dintre subiectele de drept prevăzute de art. 150 din Constituție ar fi inițiatorul acesteia.

Din acest punct de vedere, se remarcă, în primul rând, că prezentul proiect cuprinde o modificare a însăși dispoziției din cuprinsul art. 152 alin. (1) din Constituție, prin care sunt stabilite limitele materiale ale revizuirii Constituției. Astfel, este eliminată interdicția revizuirii prevederilor privind forma republicană de guvernământ, norma fiind corelată, de altfel, cu prevederea, în cuprinsul art. 1 alin. (2), din proiect a posibilității modificării, prin referendum național, a formei de guvernământ.

O astfel de soluție legislativă este însă inacceptabilă, întrucât excedează limitelor stabilite de legiuitorul constituant originar. Avem în vedere că, așa cum s-a subliniat în doctrină, este de domeniul evidenței „că o constituție nu este doar o regulă fundamentală, ci că ea se bazează pe o serie de principii intangibile, în absența cărora ea își pierde rațiunea de a fi”³. Astfel, nici modificarea normei care stabilește limitele revizuirii și nici modificarea normelor care reglementează valorile stabilite de aceasta drept intangibile nu pot fi acceptate, întrucât o astfel de soluție legislativă ar fi contrară scopului inițial al reglementării, constituind deci un abuz de drept⁴. Menționăm că schimbarea fundamentală a principiilor care stau la baza ordinii

constituționale actuale nu este imposibilă, dacă voința populară o impune, însă o astfel de modificare nu poate fi realizată pe calea unei revizuirii a Constituției, ci doar pe calea **înlocuirii acesteia în întregime**.

Pe lângă soluțiile legislative deja analizate, proiectul supus avizării cuprinde o serie întregă de **dispoziții prin care se depășesc limitele revizuirii Constituției**, după cum urmează:

6.1. Norma propusă la **art. 1 pct. 2** pentru **art. 1 alin. (5)**, potrivit căreia respectarea hotărârilor judecătorești nu este obligatorie în cazul în care acestea „sunt adoptate abuziv, prin uzurparea autorităților și instituțiilor statului” aduce atingere independenței justiției, valoare fundamentală avută în vedere de art. 152 alin. (2), întrucât lasă la aprecierea unei entități nedefinite valabilitatea respectivelor decizii, care ar urma să fie supuse „judecății populare”. În plus, adoptarea unui astfel de criteriu și în ceea ce privește supremația Constituției și obligativitatea legilor relativizează, până la eliminare, principiile de bază ale statului de drept, anulând, practic, principiile stabilite în cuprinsul întregii Constituții, care devine astfel o simplă declarație de intenție.

6.2. Norma propusă la **art. 1 pct. 12** pentru **art. 8 alin. (3)**, prin instituirea dreptului constituțional al partidelor politice de a urmări schimbarea ordinii de drept existente, fie chiar și „pe căi democratice”, constituie o încălcare a limitelor revizuirii Constituției, întrucât conferă partidelor politice îndreptățirea de a iniția sau de a susține inclusiv modificări ale Legii fundamentale. Prin aceste dispoziții se aduce atingere valorilor fundamentale protejate de art. 152, valori care se înscriu, toate, în cuprinsul noțiunii de „ordine de drept existentă”.

6.3. La **art. 1 pct. 16**, completarea **art. 13** cu norme prin care se instituie obligația utilizării exclusiv a limbii române în raporturile cu autoritățile publice, coroborată cu abrogarea art. 120, potrivit art. 1 pct. 133, precum și cu lipsa unei norme de excepție în cuprinsul Titlului referitor la autoritățile locale (art. 1 pct. 158), elimină posibilitatea cetățenilor aparținând unei minorități naționale de a folosi limba maternă în relațiile cu autoritățile administrației publice locale în unitățile administrativ-teritoriale în care aceștia au o pondere semnificativă, prevăzută în prezent de art. 120 alin. (2). Întrucât această posibilitate reprezintă o garanție a dreptului la identitate consacrat de art. 6 din Constituție, suprimarea acesteia încalcă limitele revizuirii, potrivit dispozițiilor art. 152 alin. (2).

În plus, dispoziția propusă pentru art. 13 alin. (2), referitoare la dezbaterile publice în limba română la toate nivelurile administrației publice, nu poate fi acceptată și pentru că este în contradicție cu obligațiile asumate de România prin ratificarea, prin Legea nr. 33/1995, a Convenției-cadru pentru protecția minorităților naționale, încheiată la Strasbourg la 1 februarie 1995, precum și prin ratificarea, prin Legea nr. 282/2007, a Cartei europene a limbilor regionale sau minoritare, adoptată la Strasbourg la 5 noiembrie 1992.

În conformitate cu prevederile Cartei, la nivel constituțional se regăsesc în prezent norme care asigură posibilitatea folosirii limbii minorităților naționale în învățământ, justiție, autoritățile administrației publice locale. Și actualul proiect menține, de altfel, unele dintre aceste soluții legislative, cum ar fi, dispozițiile **art. 32 alin. (3)** din Legea fundamentală, astfel cum sunt propuse la art. 1 pct. 32, potrivit cărora *dreptul persoanelor de a învăța limba lor maternă și dreptul de a putea fi instruite în această limbă sunt garantate; modalitățile de exercitare a acestor drepturi se stabilesc prin lege*. În acest context, amintim și dreptul cetățenilor români aparținând minorităților naționale de a se exprima în limba maternă în fața instanțelor de judecată, în condițiile legii organice, care este consacrat de art. 128 alin. (2), astfel cum este propus la **art. 1 pct. 142**.

² Ioan Muraru, Elena Simina Tănăsescu, coordonatori, *Constituția României. Comentariu pe articole*, Editura C. H. Beck, București, 2008, pag. 1.456.

³ *Ibidem*, pag. 1.459.

⁴ *Idem*.

6.4. La art. I pct. 19, referitor la textul propus pentru **art. 16 alin. (3)**, relevăm că eliminarea, din cuprinsul textului actual, a tezei a doua, care prevede, în prezent, drept garanție a egalității în drepturi, obligația statului român de a garanta egalitatea de șanse între femei și bărbați pentru ocuparea funcțiilor și demnităților publice reprezintă o suprimare a garanției principiului egalității în drepturi, depășind astfel limitele revizurii Constituției.

6.5. Normele din cuprinsul art. 20, referitoare la efectele tratatelor internaționale privind drepturile omului, propuse spre abrogare la **art. I pct. 22**, reprezintă garanții ale tuturor drepturilor și libertățile cetățenilor consfințite prin Constituție, astfel încât eliminarea lor reprezintă o încălcare evidentă a limitelor revizurii Legii fundamentale prevăzute de art. 152 alin. (2).

6.6. La art. I pct. 26, norma propusă pentru **art. 24 alin. (2)**, care se referă la dreptul părților în proces de a fi asistate de un avocat „ales”, rămâne fără efect ca urmare a dispozițiilor propuse pentru art. 132.1 alin. (4), potrivit cărora „cererile de asistență adresate de părțile în proces barourilor sunt repartizate avocaților prin tragere la sorți, organizată conform legii”. Simpla posibilitate de a putea refuza de cinci ori avocatul, prevăzută de text, nu este suficientă pentru a putea elimina critica referitoare la suprimarea, prin reglementarea propusă, a unei garanții a dreptului la apărare, respectiv aceea ca persoana să poată fi asistată de un **avocat ales**.

Întrucât are ca efect suprimarea unei garanții a dreptului la apărare, soluțiile legislative propuse prin proiect depășesc limitele revizurii și nu pot fi acceptate.

6.7. Art. 44 alin. (6), astfel cum este propus la **art. I pct. 46**, prevede că stabilirea despăgubirilor în cazul exproprierii pentru cauză de utilitate publică sau al utilizării subsolului proprietăților imobiliare pentru lucrări de interes general se face „potrivit legii”. Reglementarea propusă înlocuiește astfel prevederea în vigoare potrivit căreia, în aceste situații, despăgubirile se stabilesc de comun acord cu proprietarul sau, în caz de divergență, prin justiție. Această dispoziție reprezintă o garanție a dreptului de proprietate, care nu poate fi suprimată prin revizuirea Constituției.

6.8. Cu privire la alin. (8) al art. 44, astfel cum este propus la **art. I pct. 46**, care are ca finalitate eliminarea din Constituție a prezumției caracterului licit al dobândirii averii, semnalăm că norma s-a regăsit și în proiectul de lege privind revizuirea Constituției, asupra căruia Curtea Constituțională s-a pronunțat prin Decizia nr. 799/2011, reținând că această prezumție constituie o garanție a dreptului de proprietate al persoanei. În absența unei astfel de prezumții, deținătorul unui bun ar fi supus unei insecurități continue întrucât, ori de câte ori s-ar invoca dobândirea ilicită a respectivului bun, sarcina probei nu ar reveni celui care face afirmația, ci deținătorului bunului. Tocmai de aceea, în cadrul lucrărilor Adunării Constituante, în ședința din 9 octombrie 1991, a fost respins amendamentul de eliminare a dispoziției privind prezumția dobândirii licite a averii, neîntrunind decât votul a 14 parlamentari, astfel cum rezultă din Monitorul Oficial al României, Partea a II-a, nr. 29 din 11 octombrie 1991.

Făcând aplicarea dispozițiilor art. 152 alin. (2) din Constituție, potrivit cărora nicio revizuire nu poate fi făcută dacă are ca efect suprimarea drepturilor fundamentale ale cetățenilor sau a garanțiilor acestora, Curtea a constatat că **eliminarea tezei a doua a art. 44 alin. (8) din Constituție, potrivit căreia „Caracterul licit al dobândirii se prezumă” este neconstituțională, deoarece are ca efect suprimarea unei garanții a dreptului de proprietate, încălcându-se astfel limitele revizurii prevăzute de art. 152 alin. (2) din Constituție.**

Curtea a subliniat în acest context cele reținute în jurisprudența sa, de exemplu prin Decizia nr. 85 din 3 septembrie 1996, sau prin Decizia nr. 453 din 16 aprilie 2008, și anume că *reglementarea acestei prezumții nu împiedică cercetarea caracterului ilicit al dobândirii averii, sarcina probei revenind însă celui care invocă acest caracter. În măsura în care partea interesată dovedește dobândirea unor bunuri, a unei părți sau a întregii averi a unei persoane în mod ilicit, asupra acelor bunuri sau a averii dobândite ilegal se poate dispune confiscarea, în condițiile legii.*

Pe cale de consecință, nici norma propusă pentru **art. 44 alin. (9)** nu poate fi acceptată, întrucât răstoarnă sarcina probei în raport cu reglementarea actuală, impunând persoanelor să probeze „caracterul licit al mijloacelor folosite pentru dobândirea sau sporirea bunurilor”. O astfel de soluție legislativă constituie, la rândul ei, o suprimare a garanției dreptului de proprietate prevăzută în prezent de art. 44 alin. (8) din Constituție, care impune dovedirea caracterului ilicit al dobândirii bunurilor celui care invocă acest caracter.

6.9. La art. I pct. 75, norma propusă pentru **art. 72** instituie răspunderea parlamentarilor prin eliminarea celor două forme actuale ale imunității parlamentare. Din acest punct de vedere trebuie subliniat că, analizând o dispoziție similară din cuprinsul unui proiect de revizuire a Constituției, Curtea Constituțională a subliniat, în Decizia nr. 799/2011, că *actuala reglementare a imunității parlamentare, sub cele două forme ale sale, respectiv lipsa răspunderii juridice pentru voturile sau pentru opiniile politice exprimate în exercitarea mandatului [alin. (1) al art. 72] și inviolabilitatea parlamentarului [alin. (2) și (3) ale art. 72], continuă tradiția statului român ale cărei baze au fost puse încă din anul 1864. Statutul dezvoltător al Convenției de la Paris prevedea în acest sens, în art. VII, că membrii Adunării Ponderatrice, ca de altfel și membrii Adunării Elective, se bucură de „neviolabilitate”, ei neputând fi arestați sau judecați pe timpul sesiunii parlamentare, cu excepția flagrantului, și numai după ce Adunarea a autorizat urmărirea. Instituția imunității parlamentare a fost preluată și întărită de constituțiile următoare, cu excepția celor din perioada dictaturii comuniste.*

Constituția României din 1991 a consacrat din nou instituția imunității parlamentare, abolită practic în perioada 1948—1989, aceasta căpătând o reglementare de principiu în acord cu constituțiile statelor europene, influențate îndeosebi de modelul francez, care reglementează distinct lipsa răspunderii juridice și inviolabilitatea. Astfel, instituția imunității parlamentare este reglementată atât sub forma imunității pentru opinii, fiind general admis faptul că niciun parlamentar nu poate să fie urmărit, civil sau penal, pentru declarațiile făcute și voturile exprimate în exercițiul mandatului, cât și a imunității materiale, denumită și imunitate relativă, neprofesională sau inviolabilitate, fiind admis, de regulă, că un parlamentar nu poate fi arestat, cercetat sau urmărit în materie penală, fără autorizarea Camerei din care face parte [de exemplu, constituțiile Belgiei (art. 58 și art. 59), Finlandei (art. 30), Franței (art. 26), Greciei (art. 60—62), Italiei (art. 68), Poloniei (art. 105), Portugaliei (art. 157), Spaniei (art. 71)]. Mai mult, în unele cazuri, chiar dacă parlamentarul a fost surprins în flagrant, el nu poate fi arestat decât dacă infracțiunea este pasibilă cu o pedeapsă cu închisoarea de cel puțin 5 ani [constituțiile Croației (art. 75), Macedoniei (art. 64), Sloveniei (art. 83)].

Reglementarea constituțională a imunității parlamentare este justificată de necesitatea protecției mandatului parlamentar, ca garanție a îndeplinirii prerogativelor constituționale și, totodată, o condiție a funcționării statului de drept. În activitatea sa, parlamentarul trebuie să se bucure de o reală libertate de gândire, expresie și acțiune, astfel încât să-și exercite mandatul

în mod eficient. Instituția imunității parlamentare, sub cele două forme ale sale, protejează parlamentarul față de eventualele presiuni sau abuzuri ce s-ar comite împotriva persoanei sale, fiindu-i astfel asigurată independența, libertatea și siguranța în exercitarea drepturilor și a obligațiilor care-i revin potrivit Constituției și legilor.

Astfel fiind, eliminarea oricăreia dintre aceste forme ale imunității parlamentare are ca efect direct suprimarea unei garanții care privește atât mandatul Camerelor, cât și al fiecărui parlamentar în parte, cu consecințe grave asupra îndeplinirii de către Parlament a rolului său constituțional. În ceea ce privește persoana care ocupă demnitatea publică de parlamentar, eliminarea oricăreia dintre aceste forme ale imunității parlamentare are ca efect suprimarea garanțiilor unor drepturi și libertăți fundamentale, respectiv libertatea individuală și libertatea de exprimare.

Pe cale de consecință, norma propusă pentru **art. 72 la art. I pct. 75** depășește limitele revizuirii prevăzute de art. 152 din Constituție și nu poate fi acceptată.

6.10. La **art. 96 alin. (7)**, astfel cum este propus la **art. I pct. 102**, dispoziția referitoare la organizarea unui referendum pentru demiterea Președintelui României în cazul în care Înalta Curte de Casație și Justiție **hotărăște condamnarea pentru trădare** a acestuia, precum și cea referitoare la demiterea din funcție a judecătorilor de la Înalta Curte de Casație și Justiție care au votat pentru condamnarea Președintelui în cazul în care „poporul, prin referendum, respinge propunerea de demitere a Președintelui” aduc atingere independenței justiției. Supunerea unei decizii a instanțelor de judecată unui „control popular” exercitat prin referendum înfrânge orice regulă a statului de drept făcând inutilă, astfel, recurgerea la justiție.

Întrucât independența justiției reprezintă, potrivit art. 152 din Constituție, o valoare care nu poate fi afectată prin revizuire, soluția legislativă propusă prin proiect nu poate fi acceptată.

6.11. Modificarea raportului dintre Guvern și Parlament, prin prevederea, în cuprinsul **art. 102 alin. (2)**, astfel cum este propus la **art. I pct. 110**, a subordonării Guvernului față de Președintele României, care îi încredințează mandatul, și prin prevederea, în cuprinsul **art. 103 alin. (1)**, propus la **pct. 111**, a numirii membrilor Guvernului de către Președintele României, Guvernul răspunzând numai în fața acestuia [**art. 109 alin. (1)**, propus la **pct. 115**] poate fi interpretată ca semnificând situația caracterizată de doctrină drept „falsă revizuire sau fraudă constituțională”⁵, adică „o modificare a regimului politic consacrat în textul inițial al Constituției fără a se schimba în mod corespunzător și cadrul constituțional”⁶.

În sistemul constituțional actual este „instituționalizat modelul executivului bicefal sau dualist”, potrivit căruia „puterea executivă este repartizată echilibrat între șeful statului și Guvern”⁷. Prin normele propuse însă, concepția legiuitorului constituent este radical modificată, Președintele României conducând „Autoritatea Executivă a statului român” și răspunzând „în fața poporului pentru buna funcționare a Guvernului și a tuturor instituțiilor publice care compun Autoritatea Executivă a statului”, astfel cum prevede **art. 80 alin. (1) și (3)**, propus la **art. I pct. 86**.

Prin urmare, o astfel de modificare a raportului dintre autoritățile publice generează modificări esențiale în cadrul regimului politic actual consacrat de Constituție, putând fi interpretată ca încălcând limitele revizuirii.

6.12. Referitor la norma propusă la **art. I pct. 115**, pentru **art. 109 alin. (2)**, potrivit căreia răspunderea penală a membrilor

Guvernului urmează a fi stabilită prin lege, precizăm că o soluție legislativă similară, propusă într-un alt proiect de revizuire, a fost **declarată neconstituțională** prin Decizia nr. 799/2011 a Curții Constituționale. Astfel, Curtea a reținut că actuala consacrare constituțională a **dreptului Camerei Deputaților, Senatului și Președintelui României de a cere urmărirea penală a membrilor Guvernului pentru faptele săvârșite în exercițiul funcției lor constituie, din perspectiva membrilor Guvernului, o garanție constituțională de ordin procedural, menită să ocrotească interesul public, și anume realizarea actului de guvernare prin exercițiul mandatului. Cu alte cuvinte, prevederile art. 109 alin. (2) din Constituție instituie o măsură de protecție a mandatului exercitat de membrii Guvernului, având deci caracterul obiectiv al unei garanții constituționale a libertății individuale a persoanei care ocupă funcția de demnitate publică și a dreptului său la apărare. Or, prin abrogarea dispozițiilor menționate, garanția constituțională este suprimată, împrejurare ce este de natură a încălca prevederile art. 152 alin. (1) din Constituție.**

6.13. La **art. I pct. 139**, referitor la textul propus pentru **art. 125 alin. (1)**, întrucât inamovibilitatea judecătorilor constituie o garanție a realizării principiului independenței justiției, eliminarea normei cu privire la acest aspect nu poate fi acceptată, întrucât depășește limitele revizuirii Constituției consacrate de art. 152 alin. (2) din Legea fundamentală.

6.14. Norma propusă la **art. I pct. 146** pentru **art. 131 alin. (1)**, prin eliminarea referirii la apărarea, de către Procuratură (actualul Minister Public), a drepturilor și libertăților cetățenilor, încalcă limitele revizuirii, prin suprimarea unei garanții a drepturilor și libertăților.

7. Din analiza proiectului, sub aspectul **respectării limitelor revizuirii Constituției**, reiese că cele mai importante dispoziții ale acestuia se situează dincolo de „hotarul” stabilit prin prevederile art. 152 din Legea fundamentală. Întrucât readucerea respectivelor dispoziții între limitele statornicite prin Constituție nu este posibilă fără a afecta concepția generală a proiectului, rezultă că acesta nu poate fi promovat în forma propusă.

Cu toate acestea, precizăm că, și în situația în care s-ar avea în vedere reformularea proiectului în scopul respectării limitelor revizuirii, există suficient de multe dispoziții care, fără a depăși aceste limite, nu pot fi promovate în forma propusă, fie pentru că instituie soluții legislative inacceptabile sub aspectul respectării principiilor pe care se fundamentează statul de drept, fie pentru că nu se corelează cu reglementările Uniunii Europene și cu tratatele internaționale la care România este parte, fie pentru că excedează cadrului reglementării fundamentale, cuprinzând norme care nu au caracter de principiu sau de generalitate și care nu trebuie să se regăsească la nivelul Legii fundamentale, astfel cum se va reliefa în cele ce urmează.

8. Cu privire la textul propus la **art. I pct. 2** pentru **art. 1 alin. (4)**, precizăm că principiul consacrat de dreptul constituțional este acela al **separației și echilibrului puterilor în stat**, și nu al separației și echilibrului „autorităților statului”, așa cum se prevede în proiect. În acest context, precizăm că autoritățile statului sunt acele persoane juridice de drept public prin care puterea se exercită în stat. Așa cum s-a subliniat în doctrină⁸, cele trei funcții principale ale puterii sunt funcția legislativă, cea executivă și funcția judecătorească. Precizăm că textul face referire la autorități care exercită funcții ce nu pot fi asociate cu „puterea de stat” (autoritatea mediatică, financiară, electorală, statistică morală sau științifică).

⁵ Cristian Ionescu, *Tratat de drept constituțional contemporan*, ediția a 2-a, Editura C. H. Beck, București, 2008, pag. 204.

⁶ *Idem*.

⁷ C. Ionescu, *Tratat de drept constituțional contemporan*, ediția 2, Editura CH. Beck, București, 2008, pag. 819.

⁸ Mihai Constantinescu, Ioan Muraru, Antonie Iorgovan, *Revizuirea Constituției României — Explicații și comentarii*, Editura Rosetti, București, 2003, pag. 5.

9. Cu privire la **art. I pct. 7**, precizăm că norma propusă pentru **art. 3.1 alin. (1)** ridică problema succesiunii statelor din punctul de vedere al dreptului internațional, problemă care apare atunci când au loc modificări teritoriale care conduc la apariția unor noi state. „Mutațiile pe care un teritoriu este susceptibil să le sufere și care dau naștere unor situații calificate în dreptul internațional drept «succesiune»⁹ sunt: reunirea mai multor state într-un singur stat; dezmembrarea unui stat; separarea sau secesiunea și transferul de teritorii. Statul succesor nu este un simplu moștenitor al drepturilor și obligațiilor statului predecesor. În prezent, în dreptul internațional contemporan, succesiunea statelor este reglementată prin Convenția referitoare la succesiunea statelor la tratate, adoptată la Viena în anul 1978, și prin Convenția referitoare la succesiunea statelor în ceea ce privește bunurile, arhivele și datoriile, adoptată la Viena în anul 1978. Mai mult, Guvernul României a încheiat înțelegeri internaționale referitoare la acest aspect, cum ar fi Protocolul dintre Guvernul României și Guvernul Republicii Croația privind succesiunea la acordurile încheiate între România și Republica Socialistă Federativă Iugoslavia, semnat la București la 5 martie 2004, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 951/2004. Prin urmare, statul român nu poate fi continuatorul statului național și unitar menționat în text, așa cum se propune prin proiect.

Având în vedere că **alin. (2)** din proiect prevede că „poporul român militează și acționează neconținut și pașnic pentru Reîntregirea Patriei (...) cu respectarea prevederilor tratatelor și dreptului internațional”, precizăm că modalitățile de modificare a teritoriului admise de dreptul internațional contemporan sunt următoarele¹⁰: modificările intervenite ca urmare a procesului de decolonizare; desprinderea unor teritorii de la un stat și formarea unui¹¹ sau unor state independente¹²; alăturarea la teritoriul unui alt stat ori alăturarea unor state, în întregul lor, la alte state¹³. Indiferent însă de modalitatea de dobândire sau de modificare a teritoriului, admisă de dreptul internațional, aceasta trebuie să aibă ca fundament **consimțământul liber exprimat al populației care locuiește pe teritoriul în cauză**¹⁴. În caz contrar, s-ar încălca cel puțin două dintre principiile fundamentale ale dreptului internațional, și anume: neamestecul în treburile interne ale altor state și dreptul popoarelor la autodeterminare. Prin urmare, referirea, în cuprinsul normei, la acțiunile poporului român pentru „Reîntregirea Patriei” **vine în contradicție cu principiile dreptului internațional**.

10. Norma propusă la **art. I pct. 9** pentru **art. 5 alin. (1.3)** se referă la „genocidul antiromânesc de după 1944”, fără ca această noțiune să fie circumscrisă vreunei definiții care să facă posibilă stabilirea criteriilor pe baza cărora s-ar putea realiza constatarea „participării la genocid”.

11. La **art. I pct. 10**, referitor la norma propusă pentru **art. 6 alin. (4) și (5)**, precizăm că recensământul reprezintă o operațiune statistică, astfel încât nu poate avea efect constitutiv de drepturi pentru anumite categorii de persoane, așa cum se prevede în proiect.

12. La **art. 8 alin. (5)**, astfel cum este propus la **art. I pct. 12**, calificarea partidelor drept „persoane juridice de drept privat” nu este corectă în raport cu statutul constituțional al acestor entități. Așa cum s-a precizat în doctrină¹⁵, „*scopul asocierii în partide politice se delimitează de scopurile celorlalte asociații: scopurile partidelor politice sunt, pe de-o parte, formarea și exprimarea opiniilor politice ale cetățenilor, manifestarea libertății politice a acestora, conturarea și consolidarea societății politice și, pe de*

altă parte, obținerea majorității sufragiilor cetățenilor pentru cucerirea și exercitarea puterii prin realizarea propriului program politic”.

13. La **art. I pct. 14**, referitor la norma propusă pentru **art. 11 alin. (2)** teza finală, semnalăm faptul că, atât la nivel internațional, cât și la nivel național este reglementată posibilitatea încheierii de către stat a unor tratate care pot fi, în totalitate sau în parte declarate secrete în măsura în care acestea cuprind informații clasificate. În acest sens, menționăm și faptul că, în prezent, România este parte la mai multe instrumente juridice internaționale care au ca obiect de reglementare protecția informațiilor clasificate, dintre care amintim, cu titlu de exemplu: Acordul dintre Guvernul României și Guvernul Republicii Slovace privind protecția reciprocă a informațiilor, a materialelor și a documentelor secrete de stat, semnat la Bratislava la 3 septembrie 1999, ratificat prin Legea nr. 173/2000, și Acordul între statele membre ale Uniunii Europene, reunite în cadrul Consiliului, privind protecția informațiilor clasificate schimbate în interesul Uniunii Europene, semnat la Bruxelles, la 25 mai 2011, ratificat prin Legea nr. 64/2013. Menținerea prevederii potrivit căreia tratatele nu pot avea clauze secrete ar conduce la neîndeplinirea de către România a obligațiilor asumate pe plan internațional, fiind în contradicție cu norma prevăzută la **alin. (1)** al aceluiași articol.

Mai mult, **art. 17** din Legea nr. 182/2002 privind protecția informațiilor clasificate, cu modificările și completările ulterioare, enumeră informațiile care intră în categoria informațiilor secrete de stat, aici regăsindu-se, inclusiv, relațiile și activitățile externe ale statului român, care, potrivit legii, nu sunt destinate publicității, precum și informațiile altor state sau organizații internaționale, față de care, prin tratate ori înțelegeri internaționale, statul român și-a asumat obligația de protecție.

14. La **art. I pct. 14**, referitor la **art. 11 alin. (6)**, semnalăm că soluția legislativă propusă ar implica o reanalizare a **tuturor tratatelor internaționale** la care România este parte, pentru a se stabili dacă prevederile acestora sunt sau nu sunt contrare intereselor naționale, în raport cu noile dispoziții constituționale. O astfel de operațiune juridică este imposibilă, atât din punctul de vedere al principiilor dreptului intern (tratatele respective făcând deja parte din ordinea juridică națională), cât și din punctul de vedere al regulilor dreptului internațional. Astfel, chiar dacă s-ar accepta că o entitate (nedefinită în cuprinsul normei propuse) ar stabili că anumite tratate sunt „contrare intereselor naționale”, supunerea lor „aprobării poporului, prin referendum național, inițiat de cetățeni, potrivit legii” ar fi imposibilă, întrucât respectivele tratate sunt deja în vigoare și produc efecte. Singura modalitate prin care, eventual, ar putea fi supuse aprobării poporului aceste tratate ar fi prealabila lor denunțare, urmată de o nouă negociere, semnare și aprobare a acestora, fapt care ar putea reprezenta, de fapt, o nerespectare de către România a obligațiilor asumate pe plan internațional.

15. La **art. I pct. 20**, semnalăm că norma propusă pentru **art. 17 alin. (2)**, referitoare la dubla cetățenie, nu se încadrează tematic în obiectul de reglementare al articolului, respectiv „Cetățenii români în străinătate”.

Pe de altă parte, soluția legislativă propusă este cel puțin discutabilă, având în vedere că se impune cetățenilor să decidă cu privire la sfera noțiunii de „interese ale României”, precum și cu privire la compatibilitatea dintre aceste interese și obligațiile impuse de deținerea unei alte cetățenii decât cea română.

⁹ Raluca Miga-Besteliu, *Drept internațional public*, vol. I, Editura All Beck, 2005, pag. 41 și urm.

¹⁰ *idem*, pag. 147.

¹¹ De exemplu: desprinderea Norvegiei de Suedia în anul 1905.

¹² Destrămarea URSS și a RSF Iugoslavia.

¹³ Cazul celor două state germane în anul 1990.

¹⁴ Raluca Miga-Besteliu, *Drept internațional public*, vol. I, Editura All Beck, 2005, pag. 147.

¹⁵ Ioan Muraru, Elena Simina Tănăsescu, coordonatori, *Constituția României. Comentariu pe articole*, Editura C.H. Beck, București, 2008, pag. 84.

16. Norma propusă la **art. I pct. 31** pentru **art. 31 alin. (2.1)** este redactată ambiguu, formularea putând fi interpretată în sensul instituirii obligației personalului salarizat din fonduri publice de a face publice toate achizițiile realizate, soluție legislativă excesivă, în mod evident.

17. La **art. 32 alin. (2)**, astfel cum este propus la **art. 1 pct. 32**, semnalăm că eliminarea posibilității desfășurării învățământului într-o limbă de circulație internațională și în cadrul unităților de învățământ de stat constituie o restrângere a dreptului la învățătură.

18. Norma propusă la **art. I pct. 33** pentru **art. 33 alin. (1.2)**, prin referirea la „degradarea conștiințelor”, la „intoxicarea informațională” și la „supunerea la condiții de viață degenerative” este lipsită de precizia și claritatea cerute de stilul normativ.

19. Referitor la **art. 34 alin. (1)**, astfel cum este propus la **art. I pct. 34**, precizăm că statul nu poate garanta „dreptul la sănătate fizică și mentală”, ci poate avea obligația de a lua măsurile necesare pentru ocrotirea sănătății populației, așa cum se prevede în **textul actual al art. 34 alin. (1)**.

În ceea ce privește referirea expresă la calitatea hranei, precizăm că aceasta nu este necesară, întrucât rezultă din prevederea, în **alin. (2)**, a obligației statului de a lua măsuri pentru asigurarea igienei și sănătății publice.

Totodată, menționăm că obligația statului de a lua măsuri pentru a asigura „accesul cetățenilor la alimentație naturală, apă curată și aer curat” prevăzută în norma propusă pentru **art. 34 alin. (1.1)** rezultă din dispozițiile **art. 35**, potrivit cărora statul trebuie să asigure cadrul legislativ pentru exercitarea dreptului oricărei persoane la un mediu natural sănătos și ecologic funcțional. De altfel, precizăm că formularea propusă prin proiect este discriminatorie, întrucât textul se referă exclusiv la „cetățeni”, în vreme ce prin **art. 35 alin. (1)** dreptul la un mediu sănătos este recunoscut, așa cum este și firesc, „oricărei persoane” aflate pe teritoriul României, nu doar cetățenilor români.

20. Cu privire la **art. 34 alin. (5)**, astfel cum este propus la **art. I pct. 34**, precizăm că, odată cu aderarea României la Uniunea Europeană, politica în domeniul comerțului intră în competența exclusivă a Uniunii Europene. În acest sens, potrivit art. 207 din Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene, „Parlamentul European și Consiliul, hotărând prin regulamente în conformitate cu procedura legislativă ordinară, adoptă măsurile care definesc cadrul în care **este pusă în aplicare politica comercială comună**”. În cazul în care trebuie negociate și încheiate acorduri cu una sau mai multe țări terțe ori organizații internaționale, se aplică prevederile art. 207 și 218 din același tratat. În consecință, interdicția prevăzută în cuprinsul normei de la alin. (5) al art. 34 este contrară dreptului Uniunii Europene.

21. Modificarea **art. 44 alin. (2)** astfel cum este propusă la **art. I pct. 46**, în sensul excluderii menționării posibilității cetățenilor străini și apatrizilor ca, în anumite condiții, să poată dobândi dreptul de proprietate asupra terenurilor, nu poate fi acceptată, întrucât acordarea acestei posibilități **este necesară ca urmare a faptului că România este stat membru al Uniunii Europene** cu drepturi și obligații depline. Pentru acest motiv, țara noastră trebuie să respecte reglementările tratatelor Uniunii Europene, inclusiv cele referitoare la asigurarea liberei circulații a persoanelor (art. 45 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene). Această posibilitate a fost acordată prin Legea de revizuire a Constituției din anul 2003. Precizăm că, analizând respectiva normă, Curtea Constituțională, în Decizia nr. 148/2003, a subliniat următoarele: „*Integrarea României în Uniunea Europeană presupune respectarea dispozițiilor acquisului comunitar privitoare la libera circulație a capitalurilor, la drepturile cetățenilor europeni de a investi și de a dobândi*

*bunuri în condiții de egalitate cu cetățenii români. Curtea Constituțională observă că posibilitatea realizării acestor obiective este îngăduită de dispozițiile art. 41 alin. (2) teza finală din Constituția României, prin care se interzice cetățenilor străini și apatrizilor să dobândească dreptul de proprietate asupra terenurilor. Pentru înlăturarea acestei interdicții și pentru instituirea unor garanții ale dreptului de proprietate privată se propune modificarea art. 41. Prima modificare vizează denumirea articolului, în sensul că, în locul denumirii «Protecția proprietății private», se propune sintagma «Dreptul de proprietate privată». Cea de-a doua modificare vizează chiar alin. (2) al art. 41. În noua redactare proprietatea privată este garantată și ocrotită în mod egal de lege, indiferent de titular, iar cetățenii străini și apatrizii pot dobândi dreptul de proprietate privată asupra terenurilor numai în condițiile rezultate din aderarea la Uniunea Europeană și din alte tratate internaționale la care România este parte, pe bază de reciprocitate, în condițiile prevăzute prin legea organică, precum și prin moștenire legală. **Curtea Constituțională constată că sunt înscrise în această nouă redactare suficiente garanții constituționale pentru exercitarea acestui drept în conformitate cu interesul general și cu respectarea prevederilor acquisului comunitar**”.*

Pe cale de consecință, este evident că nu poate fi acceptată modificarea **art. 44 alin. (2)**, întrucât se exclude posibilitatea cetățenilor străini și a apatrizilor ca, în anumite condiții, să poată dobândi dreptul de proprietate privată asupra terenurilor.

22. Normele din cuprinsul **art. 44 alin. (17) și (18)**, astfel cum sunt propuse la **art. I pct. 46**, prin reglementarea exproprierii drept sancțiune pentru neîndeplinirea anumitor obligații, vin în contradicție cu **alin. (3) al art. 44, rămas nemodificat**, potrivit căruia nimeni nu poate fi expropriat decât pentru cauză de utilitate publică, cu dreptă și prealabilă despăgubire. Precizăm că o eventuală extindere, la nivel constituțional, a cazurilor în care se poate dispune exproprierea ar încălca limitele revizurii Constituției, prin suprimarea unei garanții a dreptului la proprietate.

În acest context, precizăm că și norma propusă pentru **art. 44 alin. (11)**, are ca efect, de fapt, operarea unor exproprieri în ceea ce privește „baza materială a autorităților și instituțiilor publice”.

23. La **art. I pct. 47**, referitor la **art. 45 alin. (4)**, apreciem că soluția legislativă privind prevederea competenței exclusive a instanțelor judecătorești de a autoriza desfășurarea de activități economice nu se justifică, întrucât excedează funcției judiciare pe care o îndeplinesc respectivele instanțe.

24. Semnalăm că denumirea propusă la **art. I pct. 48** pentru **art. 46.1**, și anume „Dreptul la locuință”, nu este în concordanță cu prevederile art. 31 din Carta socială revizuită, ratificată de România prin Legea nr. 74/1999. Potrivit Cartei, în vederea asigurării exercitării efective a dreptului la locuință, părțile se angajează să ia măsuri destinate: să favorizeze accesul la locuință la un nivel adecvat; să prevină și să atenueze lipsa locuințelor, în vederea eliminării progresive a acestei situații și să facă accesibil costul locuinței pentru persoanele care nu dispun de resurse suficiente. Prin urmare, există o neconcordanță între denumirea articolului și conținutul acestuia, ceea ce conduce la dificultate în aplicarea prevederilor Cartei. Precizăm că prin legea de ratificare, România a făcut rezervă cu privire la aplicarea art. 31 din Cartă.

25. La **art. 49**, astfel cum este propus la **art. I pct. 50**, considerăm că prin modificarea propusă, respectiv înlocuirea sintagmei „copii și tineri” prin cuvântul „minori”, se restrânge aria persoanelor care beneficiază de protecție.

26. La **art. I pct. 59**, referitor la **art. 60**, instituirea obligației Avocatului Poporului ca, în raportul anual, să facă aprecieri

asupra modului de respectare a „contractului electoral” de către cei aleși în funcții publice excedează obiectului de activitate al acestei instituții, astfel cum este stabilit la **art. 58 alin. (1)** — propus la **art. I pct. 57**.

27. Referitor la textul propus la **art. I pct. 62** pentru **art. 61 alin. (4)**, potrivit căruia Parlamentul este alcătuit dintr-o singură Cameră, semnalăm că o astfel de soluție legislativă a fost prevăzută și în proiectul de lege pentru revizuirea Constituției asupra căruia Curtea Constituțională s-a pronunțat prin Decizia nr. 799/2011. Cu această ocazie, instanța de contencios constituțional a arătat că *această modificare nu pune în discuție niciuna dintre limitele revizuirii prevăzute de art. 152 din Constituție, ci reprezintă exclusiv o opțiune politică asupra căreia se vor pronunța participanții la procedura de revizuire a Constituției.*

Nu trebuie ignorate totuși, în exprimarea acestei opțiuni, tradiția statului român și avantajele pe care le oferă o structură bicamerală a Parlamentului în raport cu cea unicamerală.

Curtea a reținut în acest sens că, în mod tradițional, Parlamentul României a avut o structură bicamerală. Această structură a forului legiuitor, consacrată în anul 1864, prin „Statutul dezvoltător al Convenției de la Paris” al domnitorului Alexandru Ioan Cuza, a continuat să existe sub imperiul Constituțiilor din 1866, 1923 și 1938, fiind întreruptă doar în perioada regimului comunist, când reprezentanța națională era unicamerală — Marea Adunare Națională. După Revoluția din decembrie 1989, prin Decretul-lege nr. 92/1990 pentru alegerea Parlamentului și a Președintelui României, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 35 din 18 martie 1990, act în baza căruia s-au organizat alegerile din mai 1990, a fost reintrodusă formula bicameralismului. Constituția din 1991 a preluat, cu unele modificări, această structură a Parlamentului, menținută cu prilejul revizuirii Legii fundamentale din anul 2003. Modificarea textelor incidente în materie, realizată cu prilejul revizuirii, a vizat doar trecerea la un sistem de bicameralism funcțional.

28. La **art. I pct. 63**, referitor la **art. 62**, este de discutat dacă excluderea dreptului la un loc de deputat pentru organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale care nu întrunesc în alegeri numărul de voturi pentru a fi reprezentate în Parlament, prevăzut în prezent de **art. 62 alin. (2)**, nu este de natură a crea o discriminare între cetățenii care aparțin unor minorități naționale. Avem în vedere că, așa cum s-a subliniat în doctrină¹⁶, această prevedere constituțională „permite cetățenilor care aparțin unei minorități naționale să-și manifeste vocația electorală în cadrul unei organizații reprezentative”.

Totodată, în literatura de specialitate¹⁷ s-a reținut că norma „reprezintă una din modalitățile prin care cetățenii români aparținând minorităților naționale își realizează propriile aspirații, la nivelul reprezentanței naționale”.

29. La **art. I pct. 74**, referitor la **art. 71 alin. (2.2)**, precizăm că stabilirea pedepsei în cazul săvârșirii unor infracțiuni nu poate fi realizată prin norme constituționale, ci doar prin norme de drept penal. Observația este valabilă pentru toate situațiile similare din cuprinsul proiectului.

30. La **art. I pct. 78**, referitor la norma propusă pentru **art. 74**, soluția legislativă privind eliminarea limitărilor referitoare la domeniul de reglementare a inițiativelor legislative cetățenești prevăzute în prezent de **art. 74 alin. (2)** este discutabilă. Menționăm că, în doctrină, s-a subliniat că problemele fiscale, cele cu caracter internațional, amnistia și grațierea au fost excluse din obiectul inițiativei legislative a cetățenilor pentru a se evita propunerile legislative demagogice¹⁸.

31. La **art. I pct. 83**, referitor la **art. 79**, semnalăm că se propune schimbarea regimului juridic al instituției Consiliului Legislativ, din organ consultativ de specialitate al Parlamentului în instituție publică autonomă, condusă de un președinte ales de popor. Prin această schimbare nu mai este precis conturată natura juridică a instituției și nici rolul exact al acesteia. Pe de altă parte, modalitatea alegerii în acest fel a președintelui Consiliului Legislativ pare excesivă în raport cu atribuțiile pe care le îndeplinește.

32. La **art. I pct. 87**, referitor la **art. 81 alin. (1.2)**, stabilirea prin Programul Național de Dezvoltare a României a dinamicii indicatorilor economici și sociali prevăzuți la lit. a)—k) este specifică unei economii planificate, și nu economiei bazate pe libera inițiativă și concurență, așa cum se prevede în cuprinsul **art. 135 alin. (1)**, propus la **art. I pct. 160**.

33. Norma propusă la **art. I pct. 91** pentru **art. 85 alin. (1) lit. k)**, prin instituirea unei sancțiuni radicale — dizolvarea Parlamentului în cazul nerespectării unui termen destul de scurt de 60 de zile în care trebuie să se pronunțe asupra respectivelor proiecte de lege — este de natură a avea efecte negative atât asupra calității actului de legiferare, cât și asupra stabilității politice a țării.

34. La **art. 125 alin. (2.2)**, astfel cum este propus la **art. I pct. 139**, prevederea sancțiunii revocării din funcție a judecătorilor „care s-au făcut vinovați de decizii greșite”, în lipsa oricărui alte circumstanțieri, este de natură a afecta principiul independenței judecătorilor.

35. Norma propusă pentru **art. 127 alin. (5)** la **art. I pct. 141**, referitoare la punerea la dispoziția publicului, pe internet, a conținutului dosarelor de judecată, este de natură a încălca dreptul la viață intimă, familială și privată consacrat de art. 26, soluția legislativă fiind, pentru acest motiv, inacceptabilă.

36. Din redactarea propusă la **art. I pct. 157** pentru **art. 134.8 alin. (4)—(7)** rezultă că Autoritatea Științifică ar reprezenta o adevărată „forță conducătoare” a societății, întrucât programele asumate de candidați, precum și inițiativele legislative și proiectele finanțate de la bugetul public național trebuie să se coreleze cu Strategia de dezvoltare a României, elaborată de respectiva Autoritate. O astfel de reglementare, care conferă unei autorități o putere supraordonată tuturor celorlalte autorități ale statului, este în dezacord cu principiul separației și echilibrului puterilor în stat.

37. Normele referitoare la autoritățile locale, astfel cum sunt propuse la **art. I pct. 158**, cuprind în detaliu atât modalitatea de alegere, cât și organizarea și funcționarea respectivelor autorități. Precizăm că astfel de reglementări trebuie să se regăsească în lege, și nu în Constituție.

38. În ceea ce privește instituirea, potrivit **art. I pct. 159**, a „Asociațiilor comunitare”, apreciem că aceasta nu face decât să multiplice în mod inutil numărul de entități care reprezintă interesele comunităților locale.

Dincolo de această observație, trebuie precizat că instituirea, la nivelul Legii fundamentale, prin dispozițiile **art. 134.84 lit. j)**, a atribuției unei entități de a organiza „manifestații de protest ale membrilor” împotriva actelor normative, împotriva autorităților publice sau împotriva agenților economici, indiferent de motivul organizării respectivelor manifestații, reprezintă o modalitate de instigare la rezolvarea pe calea „presiunii străzii” a unor probleme care trebuie soluționate prin recurgerea la proceduri și mecanisme de control prevăzute de lege. Desigur că „dreptul de a protesta” este o componentă esențială a libertății de exprimare, însă nu este necesară reglementarea, ca „atribuție” a unei entități, de „a organiza manifestații de protest”.

¹⁶ Mihai Constantinescu, Ioan Muraru, Ion Deleanu, Florin Vasilescu, Antonie Iorgovan, Ioan Vida, *Constituția României — comentată și adnotată*, Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, București, 1992, pag. 139.

¹⁷ Ioan Muraru, Elena Simina Tănăsescu, *Constituția României. Comentariu pe articole*, Editura C.H. Beck, București, 2008, pag. 612.

¹⁸ Mihai Constantinescu, Ioan Muraru, Antonie Iorgovan, *Revizuirea Constituției României — Explicații și comentarii*, Editura Rosetti, București, 2003, pag. 172.

39. În legătură cu textul **art. 135 alin. (2) lit. d)**, propus la **art. I pct. 160**, precizăm că norma nu este corectă, întrucât veniturile obținute din muncă aparțin prestatorilor muncii, prin urmare nu pot fi supuse unei „distribuții echitabile” din partea statului.

Referitor la Fondul Național de Capital Distributiv, care urmează „să fie utilizat pentru împrumutarea cetățenilor țării cu capital productiv”, semnalăm că norma propusă la **alin. (2) lit. e)** tinde să aducă atingere dreptului de proprietate privată al cetățenilor, garantat de Constituție, precum și proprietății publice și private a statului.

40. La **art. I pct. 161**, referitor la **art. 135.1**, norma de la **alin. (7)** este în contradicție cu alin. (9) al aceluiași articol, potrivit căruia sumele sunt transformate în cote individuale și alocate prin concursuri de proiecte.

41. Inițiativa legislativă cetățenească cuprinde — așa cum am menționat la alin. (2) al pct. 5 din prezentul aviz — reglementarea unor instituții care, în mod normal, nu trebuie prevăzute în cuprinsul Legii fundamentale, cum ar fi dispozițiile privind fondurile naționale de la **art. 135.1—135.6**, astfel cum sunt propuse la **art. I pct. 161—167**. Mai mult, potrivit proiectului, respectivele fonduri ar urma să funcționeze ca instituții publice subordonate Guvernului, fără a se preciza calitatea conducătorilor și, totodată, a gestionarilor acestor fonduri.

42. La **art. I pct. 171**, referitor la **art. 135.10 alin. (1)**, precizăm că rezervele internaționale ale unui stat cuprind aur și valută, nu doar aur, cum greșit s-a reținut în text.

43. La **art. I pct. 176**, referitor la **art. 138 alin. (3)**, soluția de dizolvare a Parlamentului este incompletă, deoarece, în această

situație, lipsește reglementarea cu privire la sursa de finanțare a cheltuielilor aferente respectivelor alegeri, în cazul în care bugetul nu este aprobat, iar bugetul precedent nu cuprinde capitole pentru astfel de destinații.

44. Norma din **art. 147 alin. (5)**, astfel cum este propusă la **art. I pct. 185**, potrivit căreia poporul poate, prin referendum național, să modifice, să completeze sau să anuleze orice decizie a Curții Constituționale este incompatibilă cu principiile statului de drept. O astfel de prevedere anulează, de fapt, orice semnificație a deciziilor Curții, lipsindu-le de eficiența necesară. Precizăm că, așa cum s-a pronunțat Curtea Constituțională în Decizia nr. 1/2011, *niciun instrument juridic prevăzut de Constituție nu poate fi lipsit de eficiență, golirea lui de conținut determinând caracterul lui iluzoriu și, implicit, încălcarea principiului constituțional al statului de drept.*

Având în vedere observațiile formulate, rezultă că prezenta inițiativă cetățenească, prin amploarea intervențiilor legislative care afectează concepția generală și caracterul unitar al Constituției, în loc să aducă un plus de valoare actualei reglementări, nu ar face decât să favorizeze interpretările eronate și confuziile cu privire la normele din cadrul Legii fundamentale. Totodată, așa cum s-a arătat, inițiativa legislativă nu întrunește condițiile necesare unei legi de revizuire a Constituției, întrucât depășește limitele impuse de art. 152 din Legea fundamentală și cuprinde reglementări contrare principiilor statului de drept și principiilor rezultate din tratatele internaționale la care România este parte, astfel încât nu poate fi promovată în redactarea propusă.

PREȘEDINTE
dr. Dragoș Iliescu

București, 24 februarie 2015.
Nr. 164.

DECLARAȚIE

Subsemnații:

1. Apreutesei Gabriel, cetățean român, domiciliat în comuna Tomești, satul Goruni, județul Iași, posesor al cărții de identitate seria MX nr. 514877, eliberată la data de 16.01.2005 de SPCLEP Iași, cod numeric personal 1780415221255;
2. Bălăceanu Virgil, cetățean român, domiciliat în municipiul București, str. 13 Septembrie nr. 133, bl. 99, et. 4 ap. 11, sectorul 5, posesor al cărții de identitate seria RX nr. 409305, eliberată la 20.12.2013 de SPCEP S5, cod numeric personal 1560513400644;
3. Boboc Petrache, cetățean român, domiciliat în municipiul Iași, str. Sărărie nr. 187, bl. A1, ap. 1, județul Iași, posesor al cărții de identitate seria MX nr. 504100, eliberată la data de 17.11.2004 de Poliția municipiului Iași, cod numeric personal 1460215227781;
4. Bodea Neculina, cetățean român, domiciliată în municipiul Drobeta-Turnu Severin, str. Gh. Bibicescu nr. 4, sc. A, et. 1 ap. 2, județul Mehedinți, posesoare a cărții de identitate seria MH nr. 385423, eliberată la data de 25.10.2010 de SPCLEP Drobeta-Turnu Severin, cod numeric personal 2661030250522;
5. Cănuță Constantin, cetățean român, domiciliat comuna Bascov, satul Bascov, str. Stejeret nr. 106, județul Argeș, posesor al cărții de identitate seria AS nr. 473419, eliberată la 09.08.2006 de SPCLEP Pitești, cod numeric personal 1640923035006;
6. Ceaușu Gheorghe, cetățean român, domiciliat în satul Buda (comuna Cornetu), Str. Zorilor nr. 42, județul Ilfov, posesor al cărții de identitate seria IF nr. 117477, eliberată la 06.07.2006 de SPCLEP Bragadiru, cod numeric personal 1550728400773;
7. Cojocariu Vasile, cetățean român, domiciliat în municipiul Botoșani, str. Scarlat Vîrnav nr. 10, bl. V10, sc. C, ap. 15, județul Botoșani, posesor al cărții de identitate seria XT nr. 099064, eliberată la 05.02.2002 de municipiul Botoșani, cod numeric personal 1410615070016;
8. Cojocaru Constantin, cetățean român, domiciliat în municipiul București, str. Turda nr. 116, bl. 36, sc. A, et. 2, ap. 10, sectorul 1, posesor al cărții de identitate seria RR nr. 214874, eliberată la 02.07.2002 de Secția 4 Poliție București, cod numeric personal 1420503400017;
9. Colceag Florian, cetățean român, domiciliat în comuna Mogoșoaia, satul Mogoșoaia, Str. Vânătorilor nr. 2B, județul Ilfov, posesor al cărții de identitate seria IF nr. 120998, eliberată la 18.08.2006 de SPCLEP Buftea, cod numeric personal 1510317400091;
10. Cornea Costel, cetățean român, domiciliat în municipiul Bacău, Calea Moinești nr. 34, ap. 74, județul Bacău, posesor al cărții de identitate seria XC nr. 592143 eliberată la 22.04.2008 de SPCLEP Bacău, cod numeric personal 1690424040042;

11. Dorohoianu Vasilică, cetățean român, domiciliat în comuna Miroslava, satul Uricani, județul Iași, posesor al cărții de identitate seria MZ nr. 249612, eliberată la 13.01.2014 de SPCLEP Iași, cod numeric personal 1651119221140;
12. Doruș Neculai, cetățean român, domiciliat în comuna Corod, satul Corod, județul Galați, posesor al cărții de identitate seria GL nr. 590072, eliberată la 24.11.2008 de SPCLEP Tecuci, cod numeric personal 1540720170367;
13. Filip Constantin-Titian, cetățean român, domiciliat în municipiul București, str. Cpt. Eremia Popescu nr. 17, sectorul 4, posesor al cărții de identitate seria RX nr. 578200, eliberată la 10.05.2010 de SPCLEP Râmnicu Vâlcea, cod numeric personal 1610820400277;
14. Gheorghiu Ioan, cetățean român, domiciliat în municipiul Râmnicu Vâlcea, Str. Mitropolit Antim Ivireanu nr. 35, județul Vâlcea, posesor al cărții de identitate seria VX nr. 384921, eliberată la 22.09.2014 de SPCEP sectorul 4, cod numeric personal 1391126384196;
15. Gligor Viorel, cetățean român, domiciliat în municipiul București, alea Deda nr. 2, bl. 79, sc. 2, et. 3, ap. 57, sectorul 2, posesor al cărții de identitate seria RT nr. 861445, eliberată la 1.02.2013 de SPCEP Sector 2, cod numeric personal 1541030131213;
16. Iepure Dumitru, cetățean român, domiciliat în municipiul Zalău, bd. M. Viteazul, bl. T-159, sc. D, et. 1, ap. 4, județul Sălaj, posesor al buletinului de identitate seria DH nr. 556184, eliberat la 16.11.1998 de Poliția Municipiului Zalău, cod numeric personal 1531207312959;
17. Ilie Marian, cetățean român, domiciliat în municipiul București, str. Sg. Ion Iriceanu nr. 20, bl. 132, sc. A, et. 4, ap. 15, sectorul 4, posesor al cărții de identitate seria RT nr. 624749, eliberată la data de 30.12.2008 de SPCEP S4 biroul nr. 2, cod numeric personal 1500112400437;
18. Lupu Ion, cetățean român, domiciliat în municipiul Râmnicu Vâlcea, str. Calea lui Traian nr. 48, bl. S27, sc. A, ap. 12, județul Vâlcea, posesor al buletinului de identitate seria BR nr. 804201, eliberat la 03.08.1995 de Poliția municipiului Râmnicu Vâlcea, cod numeric personal 1510207384219;
19. Manea Dumitru, cetățean român, domiciliat în municipiul București, str. Barbu Lăutaru nr. 8, bl. 23, sc. A, ap. 50, sectorul 4, posesor al cărții de identitate seria RR nr. 665108, eliberată la 10.05.2010 de SPCEP S1 biroul nr. 4, cod numeric personal 1560627400847;
20. Mihăilă Petru, cetățean român, domiciliat în municipiul Botoșani, alea Elie Radu nr. 18, ap. 3, județul Botoșani, posesor al cărții de identitate seria XT nr. 437770, eliberată la 13.11.2009 de SPCLEP Botoșani, cod numeric personal 1530531070023;
21. Mitoiu Ion, cetățean român, domiciliat în satul Poiana Mare (comuna Poiana Mare), județul Dolj, posesor al cărții de identitate seria DX nr. 486203, eliberată la 20.12.2006 de SPCLEP Calafat, cod numeric personal 1480912163262;
22. Moldovanu Cezărel, cetățean român, domiciliat în comuna Plopii-Slăvitești, satul Plopii-Slăvitești, județul Teleorman, posesor al cărții de identitate seria TR nr. 263579, eliberată la 14.08.2007 de SPCLEP Turnu Măgurele, cod numeric personal 1610104043526;
23. Moțac Octavian, cetățean român, domiciliat în municipiul Suceava, str. Putna nr. 11, bl. B2, sc. A, et. 1, ap. 3, județul Suceava, posesor al cărții de identitate seria SV nr. 462857, eliberată la 13.12.2006 de SPCLEP Suceava, cod numeric personal 1671121333197;
24. Năstase Gabriel, cetățean român, domiciliat în municipiul București, str. Slt. Popa nr. 5, bl. 15B, sc. 1, et. 4, ap. 23, sectorul 5, posesor al cărții de identitate seria RR nr. 635624, eliberată la 09.09.2009 de SPCEP Sector 5, biroul nr. 3, cod numeric personal 1550227400174;
25. Onofrei Ghiocel, cetățean român, domiciliat în municipiul București, str. Știrbei Vodă nr. 97, bl. 25C, sc. A, et. 7, ap. 20, sectorul 1, posesor al cărții de identitate seria RD nr. 390291, eliberată la 25.06.2004 de Secția 3 Poliție București, cod numeric personal 1490928400232;
26. Pătru Constantin, cetățean român, domiciliat în comuna Bunești, județul Vâlcea, posesor al buletinului de identitate seria BR nr. 104319, eliberat la 24.05.1995 de Poliția Băile Govora, cod numeric personal 1430516386048;
27. Popovici Denisa, cetățean român, domiciliată în municipiul București, Calea Griviței nr. 397, bl. N, sc. C, et. 1, ap. 4, sectorul 1, posesoare a cărții de identitate seria RT nr. 876120, eliberată de SPCLEP Sector 1, cod numeric personal 2561109400619;
28. Râșniță Gheorghe, cetățean român, domiciliat în orașul Ocnele Mari, Str. Pâinilor nr. 1A, județul Vâlcea, posesor al cărții de identitate seria VX nr. 139844, eliberată la 01.09.2003 de municipiul Râmnicu Vâlcea, cod numeric personal 1341019384194;
29. Rotaru Neculai, cetățean român, domiciliat în municipiul Bârlad, Bd. Primăverii nr. 21, județul Vaslui, posesor al cărții de identitate seria VS nr. 262023, eliberată la 1.11.2005 de SPCLEP Bârlad, cod numeric personal 1490621253120;
30. Stana Ștefan, cetățean român, domiciliat în municipiul Turda, str. Gheorghe Șincai nr. 50, județul Cluj, posesor al cărții de identitate seria KX nr. 500988, eliberată la 29.08.2006 de SPCLEP Turda, cod numeric personal 1370311126227;
31. Taftă Lucian, cetățean român, domiciliat în municipiul București, bd. Timișoara nr. 35A, bl. T9, sc. 1, et. 8, ap. 100, sectorul 6, posesor al cărții de identitate seria RD nr. 778082, eliberată la 05.07.2012 de S.P.C.E.P. Sector 6, cod numeric personal 1570702400430;
32. Trașcă Cristian, cetățean român, domiciliat în municipiul București, str. Olănești nr. 4, bl. 43A, sc. 1, et. 5, ap. 30, sectorul 6, posesor al cărții de identitate seria RR nr. 688076, eliberată la 23.06.2010 de SPCEP S6 biroul nr. 4, cod numeric personal 1670624416032;
33. Ungureanu Dan-Constantin, cetățean român, domiciliat în municipiul Câmpina, bd. Carol I nr. 88, bl. 20F, sc. A, et. 3, ap. 12, județul Prahova, posesor al cărții de identitate seria PH nr. 714751, eliberată la 4.10.2007 de SPCLEP Câmpina, cod numeric personal 1740113290909;
34. Volf Luiza-Tața, cetățean român, domiciliată în municipiul București, Str. Barierei nr. 27, ap. 1, sectorul 1, posesoare a cărții de identitate seria RR nr. 560128, eliberată la 25.02.2009 de SPCLEP Sector 1, biroul nr. 3, cod numeric personal 2620827200015,

având calitatea de alegători, declarăm prin prezenta, pe proprie răspundere, cunoscând prevederile art. 326 din Cod penal, cu privire la falsul în declarații, că înțelegem să ne constituim într-un comitet de inițiativă legislativă având drept scop

promovarea unui proiect de revizuire a Constituției României, în condițiile prevăzute de Legea nr. 189/1999, republicată, privind exercitarea inițiativei legislative de către cetățeni.

De asemenea, declarăm în mod expres că nu încalcăm prevederile art. 2 alin. 2 din Legea nr. 189/1999, republicată, privind exercitarea inițiativei legislative de către cetățeni, și anume că nu suntem persoane alese în funcție prin vot universal, nu suntem membri ai Guvernului, nu suntem persoane numite în funcție de prim-ministru sau persoane care nu pot face parte, potrivit legii, din partide politice.

Declarăm, totodată, că ne-au fost aduse la cunoștință dispozițiile art. 2 alin. 3 din Legea nr. 189/1999, republicată, privind exercitarea inițiativei legislative de către cetățeni, referitoare la faptul că răspunderea pentru conținutul prezentei declarații este cea prevăzută de lege pentru înscrisurile oficiale.

Redactată și editată la Mone Gabriela Olga, Andrei Aurel Jean și Asociații — Societate Profesională Notarială, astăzi, data autentificării.

Declaranți:

Apreutesei Gabriel
Bălăceanu Virgil
Boboc Petrance
Bodea Neculina
Cănuță Constantin
Ceașu Gheorghe
Cojocariu Vasile
Cojocaru Constantin
Colceag Florian
Cornea Costel
Dorohoianu Vasilică
Doruș Neculai
Filip Constantin-Titian
Gheorghiu Ioan
Gligor Viorel
Volf Luiza-Tanța
Iepure Dumitru

Ilie Marian
Lupu Ion
Manea Dumitru
Mihăilă Petru
Mitoiu Ion
Moldovanu Cezărel
Moțac Octavian
Năstase Gabriel
Onofrei Ghiocel
Pătru Constantin
Popovici Denisa
Râșniță Gheorghe
Rotaru Neculai
Stana Ștefan
Taftă Lucian
Trașcă Cristian
Ungureanu Dan-Constantin

ROMÂNIA
MINISTERUL JUSTIȚIEI
UNIUNEA NAȚIONALĂ A NOTARILOR PUBLICI DIN ROMÂNIA
CAMERA NOTARILOR PUBLICI BUCUREȘTI
MONE GABRIELA OLGA, ANDREI AUREL JEAN și ASOCIAȚII
SOCIETATE PROFESIONALĂ NOTARIALĂ
București, Bd. Regina Elisabeta nr. 30, sectorul 5
Operator de date cu caracter personal nr. 2993
Licență de funcționare: 103/3297 din 29.01.2014
Tel.: 021.313.68.03; 021.312.25.59; 0755.055.745
Fax: 021.312.68.03
E-mail: mone_andrei@yahoo.com; mone@clicknet.ro

**ÎNCHEIERE DE AUTENTIFICARE Nr. 124
24 ianuarie 2015**

Eu, Anghel Andrei, notar public, m-am deplasat, la cerere, astăzi, la data de mai sus, la adresa din municipiul București, str. Lipscani nr. 53, sectorul 3, unde am găsit pe:

Apreutesei Gabriel, cetățean român, domiciliat în comuna Tomești, satul Goruni, județul Iași, identificat cu cartea de identitate seria MX nr. 514877, eliberată la data de 16.01.2005 de SPCLEP Iași, cod numeric personal 1780415221255;

Bălăceanu Virgil, cetățean român, domiciliat în municipiul București, str. 13 Septembrie, nr. 133, bl. 99, et. 4, ap. 11, sectorul 5, identificat cu cartea de identitate seria RX nr. 409305, eliberată la 20.12.2013 de SPCLEP S5, cod numeric personal 1560513400644;

Boboc Petrance, cetățean român, domiciliat în municipiul Iași, str. Sărărie nr. 187, bl. A1, ap. 1, județul Iași, identificat cu cartea de identitate seria MX nr. 504100, eliberată la data de 17.11.2004 de Poliția Municipiului Iași, cod numeric personal 1460215227781;

Bodea Neculina, cetățean român, domiciliată în municipiul Drobeta-Turnu Severin, str. Gh. Bibicescu nr. 4, sc. A, et. 1, ap. 2, județul Mehedinți, identificată cu cartea de identitate seria MH nr. 385423, eliberată la data de 25.10.2010 de SPCLEP Drobeta-Turnu Severin, cod numeric personal 2661030250522;

Cănuță Constantin, cetățean român, domiciliat comuna Bascov, satul Bascov, Str. Stejeret nr. 106, județul Argeș, identificat cu cartea de identitate seria AS nr. 473419, eliberată la 9.08.2006 de SPCLEP Pitești, cod numeric personal 1640923035006;

Ceașu Gheorghe, cetățean român, domiciliat în satul Buda (comuna Cornetu), Str. Zorilor nr. 42, județul Ilfov, identificat cu cartea de identitate seria IF nr. 117477, eliberată la 6.07.2006 de SPCLEP Bragadiru, cod numeric personal 1550728400773;

Cojocariu Vasile, cetățean român, domiciliat în municipiul Botoșani, str. Scarlat Vîrnav nr. 10, bl. V10, sc. C, ap. 15, județul Botoșani, identificat cu cartea de identitate seria XT nr. 099064, eliberată la 05.02.2002 de Municipiul Botoșani, cod numeric personal 1410615070016;

Cojocaru Constantin, cetățean român, domiciliat în municipiul București, str. Turda nr. 116, bl. 36, sc. A, et. 2, ap. 10, sectorul 1, identificat cu cartea de identitate seria RR nr. 214874, eliberată la 02.07.2002 de Secția 4 Poliție București, cod numeric personal 1420503400017;

Colceag Florian, cetățean român, domiciliat în comuna Mogoșoaia, satul Mogoșoaia, Str. Vânătorilor nr. 2B, județul Ilfov, identificat cu cartea de identitate seria IF nr. 120998, eliberată la 18.08.2006 de SPCLEP Buftea, cod numeric personal 1510317400091;

Cornea Costel, cetățean român, domiciliat în municipiul Bacău, Calea Moinești nr. 34, ap. 74, județul Bacău, identificat cu cartea de identitate seria XC nr. 592143, eliberată la 22.04.2008 de SPCLEP Bacău, cod numeric personal 1690424040042;

Dorohoianu Vasilică, cetățean român, domiciliat în comuna Miroslava, satul Uricani, județul Iași, identificat cu cartea de identitate seria MZ nr. 249612, eliberată la 13.01.2014 de SPCLEP Iași, cod numeric personal 1651119221140;

Doruș Neculai, cetățean român, domiciliat în comuna Corod, satul Corod, județul Galați, identificat cu cartea de identitate seria GL nr. 590072, eliberată la 24.11.2008 de SPCLEP Tecuci, cod numeric personal 1540720170367;

Filip Constantin-Titian cetățean român, domiciliat în municipiul București, str. Cpt. Eremia Popescu nr. 17, sectorul 4, identificat cu cartea de identitate seria RX nr. 578200, eliberată la 10.05.2010 de SPCLEP Râmnicu Vâlcea, cod numeric personal 1610820400277;

Gheorghiu Ioan, cetățean român, domiciliat în municipiul Râmnicu Vâlcea, str. Mitropolit Antim Ivireanu nr. 35, județul Vâlcea, identificat cu cartea de identitate seria VX nr. 384921, eliberată la 22.09.2014 de SPCEP Sector 4, cod numeric personal 1391126384196;

Gligor Viorel, cetățean român, domiciliat în municipiul București, alea Deda nr. 2, bl. 79, sc. 2, et. 3, ap. 57, sectorul 2, identificat cu cartea de identitate seria RT nr. 861445, eliberată la 01.02.2013 de SPCEP Sector 2, cod numeric personal 1541030131213;

Iepure Dumitru, cetățean român, domiciliat în municipiul Zalău, bd. M. Viteazul, bl. T-159, sc. D, et. 1, ap. 4, județul Sălaj, identificat cu buletinul de identitate seria DH nr. 556184, eliberat la 16.11.1998 de Poliția Municipiului Zalău, cod numeric personal 1531207312959;

Ilie Marian, cetățean român, domiciliat în municipiul București, str. Sg. Ion Iriceanu nr. 20, bl. 132, sc. A, et. 4, ap. 15, sectorul 4, identificat cu cartea de identitate seria RT nr. 624749, eliberată la data de 30.12.2008 de SPCEP S4 biroul nr. 2, cod numeric personal 1500112400437;

Lupu Ion, cetățean român, domiciliat în municipiul Râmnicu Vâlcea, str. Calea lui Traian nr. 48, bl. S27, sc. A, ap. 12 județul Vâlcea, identificat cu buletinul de identitate seria BR nr. 804201, eliberat la 3.08.1995 de Poliția Municipiului Râmnicu Vâlcea, cod numeric personal 1510207384219;

Manea Dumitru, cetățean român, domiciliat în municipiul București, str. Barbu Lăutaru nr. 8, bl. 23, sc. A, ap. 50, sectorul 4, identificat cu cartea de identitate seria RR nr. 665108, eliberată la 10.05.2010 de SPCEP S1 biroul nr. 4, cod numeric personal 1560627400847;

Mihăilă Petru, cetățean român, domiciliat în municipiul Botoșani, alea Elie Radu nr. 18, ap. 3, județul Botoșani, identificat cu cartea de identitate seria XT nr. 437770, eliberată la 13.11.2009 de SPCLEP Botoșani, cod numeric personal 1530531070023;

Mitoiu Ion, cetățean român, domiciliat în satul Poiana Mare (comuna Poiana Mare), județul Dolj, identificat cu cartea de identitate seria DX nr. 486203, eliberată la 20.12.2006 de SPCLEP Calafat, cod numeric personal 1480912163262;

Moldovanu Cezărel, cetățean român, domiciliat în comuna Plopii-Slăvitești, satul Plopii-Slăvitești, județul Teleorman, identificat cu cartea de identitate seria TR nr. 263579, eliberată la 14.08.2007 de SPCLEP Turnu Măgurele, cod numeric personal 1610104043526;

Moțac Octavian, cetățean român, domiciliat în municipiul Suceava, str. Putna nr. 11, bl. B2, sc. A, et. 1, ap. 3, județul Suceava, identificat cu cartea de identitate seria SV nr. 462857, eliberată la 13.12.2006 de SPCLEP Suceava, cod numeric personal 1671121333197;

Năstase Gabriel, cetățean român, domiciliat în municipiul București, str. Slt. Popa nr. 5, bl. 15B, sc. 1, et. 4, ap. 23, sectorul 5, identificat cu cartea de identitate seria RR nr. 635624, eliberată la 9.09.2009 de SPCEP Sector 5, biroul nr. 3, cod numeric personal 1550227400174;

Onofrei Ghiocel, cetățean român, domiciliat în municipiul București, str. Știrbei Vodă nr. 97, bl. 25C, sc. A, et. 7, ap. 20, sectorul 1, identificat cu cartea de identitate seria RD nr. 390291, eliberată la 25.06.2004 de Secția 3 Poliție București, cod numeric personal 1490928400232;

Pătru Constantin, cetățean român, domiciliat în comuna Bunești, județul Vâlcea, identificat cu buletinul de identitate seria BR nr. 104319, eliberată la 24.05.1995 de Poliția Băile Govora, cod numeric personal 1430516386048;

Popovici Denisa, cetățean român, domiciliată în municipiul București, Calea Griviței nr. 397, bl. N, sc. C, et. 1, ap. 4, sectorul 1, identificată cu cartea de identitate seria RT nr. 876120, eliberată de SPCLEP Sector 1, cod numeric personal 2561109400619;

Râșniță Gheorghe, cetățean român, domiciliat în orașul Ocnele Mari, Str. Pâinilor nr. 1A, județul Vâlcea, identificat cu cartea de identitate seria VX nr. 139844 eliberată la 01.09.2003 de Municipiul Râmnicu Vâlcea, cod numeric personal 1341019384194;

Rotaru Neculai, cetățean român, domiciliat în municipiul Bârlad, Bd. Primăverii nr. 21, județul Vaslui, identificat cu cartea de identitate seria VS nr. 262023, eliberată la 01.11.2005 de SPCLEP Bârlad, cod numeric personal 1490621253120;

Stana Ștefan, cetățean român, domiciliat în municipiul Turda, str. Gheorghe Șincai nr. 50, județul Cluj, identificat cu cartea de identitate seria KX nr. 500988, eliberată la 29.08.2006 de SPCLEP Turda, cod numeric personal 1370311126227;

Taftă Lucian, cetățean român, domiciliat în municipiul București, bd. Timișoara nr. 35A, bl. T9, sc. 1, et. 8, ap. 100, sectorul 6, identificat cu cartea de identitate seria RD nr. 778082, eliberată la 05.07.2012 de S.P.C.E.P. Sector 6, cod numeric personal 1570702400430;

Trașcă Cristian, cetățean român, domiciliat în municipiul București, str. Olănești nr. 4, bl. 43A, sc. 1, et. 5, ap. 30, sectorul 6, identificat cu cartea de identitate seria RR nr. 688076, eliberată la 23.06.2010 de SPCEP S6 biroul nr. 4, cod numeric personal 1670624416032;

Ungureanu Dan-Constantin, cetățean român, domiciliat în municipiul Câmpina, bd. Carol I nr. 88, bl. 20F, sc. A, et. 3, ap. 12, județul Prahova, identificat cu cartea de identitate seria PH nr. 714751, eliberată la 04.10.2007 de SPCLEP Câmpina, cod numeric personal 1740113290909;

Volf Luiza-Tanța, cetățean român, domiciliată în municipiul București, Str. Barierei nr. 27, ap. 1, sectorul 1, identificată cu cartea de identitate seria RR nr. 560128, eliberată la 25.02.2009 de SPCLEP Sector 1, biroul nr. 3, cod numeric personal 2620827200015,

care, după ce au citit actul, au declarat că i-au înțeles conținutul și consecințele juridice, că cele cuprinse în act reprezintă pe deplin voința lor și au solicitat și au consimțit la autentificarea prezentului înscris, semnând unicul său exemplar.

În temeiul art. 12 lit. B din Legea nr. 36/1995, republicată,

se declară autentic prezentul înscris.

S-a perceput onorariu în cuantum de 400 lei (plus T.V.A. — 96 lei) prin chitanța nr. 153/2015.

Notar public,
Anghel Andrei

Prezentul duplicat s-a întocmit în 7 (șapte) exemplare de MONE GABRIELA OLGA, ANDREI AUREL JEAN și ASOCIAȚII — Societate Profesională Notarială, astăzi, data autentificării actului, și are aceeași forță probantă ca originalul, 1 (un) exemplar al duplicatului reținându-se în arhiva biroului notarial.

Notar public,
Anghel Andrei

EDITOR: GUVERNUL ROMÂNIEI

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.70, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72

Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

